

ŽEK
LEJD

BROJ
32

CENA
20 DINARA

EDICIJA
DOK
HOLIDEJ
VANREDAN
BROJ

SIMARON



★ **SEJN** ★

DŽEK SLEJD

SIMARON



NIŠRO FORUM-OUR MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA
SEJN
Broj: 32

Glavni i odgovorni urednik:
Svetozar TOMIĆ

Urednik:
Zorka ĆIRIĆ

Naslov originala:
Jack Slade
CIMMARON

Recenzija:
Tomislav KETIG

Prevod i adaptacija:
Tomislav KETIG

Lektor:
Zorka ĆIRIĆ

Tehnički urednik:
Ferenc BARAT

Naslovna strana:
Ferenc BARAT

Korektori:
Erika KOČIŠ-HORVAT
Ilona PIŠAR

Štampa: 6. I 1982.
Tržište: 16. I 1982.

Izdaje i štampa NIŠRO FORUM — OOUR MARKETPRINT, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Glavni i odgovorni urednik: Svetozar TOMIĆ. Urednik Zorka ĆIRIĆ. Naslov originala: Jack Slade — CIMMARON. Copyright: 1976, by Towe Publications INC, prema ugovoru sa GPA iz Minhena.

Oslobodeno osnovnog poreza na promet, mišljenjem Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine broj 413-12/79 od 28. II 1979. godine.

Suzivši oči, Šejn se osvrte, a onda kliznu iz sedla sa puškom u ruci.

Dvoja teretna kola bila su potpuno spaljena, a kočijaši i pratioci borili su se do poslednjeg metka. Ljudi su bili pretučeni i skalpirani. To je Šejn video prvim pogledom. Nije samo bio siguran u redosled događaja.

Ostaci su se još dimili, a na jednom užarenom plehanom delu još se razaznavalo da se radi o transportu „Vels Fargoa”.

Arizona je gorela. Izgledalo je kao da je cela zemlja u plamenu.

Šejn je dolazio iz Meksika. Pošto je u Jumi predao izveštaj i drago kamenje koje je doneo u bisagama, dobio je nalog od Brigade sedam da u severnom Meksiku potraži saučesnike Bena Kraulija, kako bi se ta stvar sa železnicom konačno raščistila. Ali, jedva da je stigao, zatekao ga je poziv da se hitno vrati.

Granicu je prešao između Sonoite i Jume. Prešavši reku Džila, naišao je na prvu naseobinu koju su napali Indijanci.

Od onda do danas prošle su dve sedmice. Tragove nasilja zaticao je posvuda.

Poglavića koji je sa svojim hordama pobuhjenika palio baklje rata Arizonom, zvao se Simaron. Radilo se o Čirikava Apačima, a on je bio naslednik čuvenog Džeronima, jednog od najsvirepijih apačkih poglavica.

Šejn se u nedoumici i dalje osvrtao. Nalazio se u prašnjavoj uvali koja je bila oivicena visokim brdima i stenama. Posvuda gore, mogli su da sede Simaronovi izvidnici. Zbog toga se pitao da li da preuzme rizik i sahrani mrtve.

Vratio se ka svom mrkovu, zadenuo pušku nazad u futrolu i posegnuo za čuturicom. Mnogo vode nije više imao. Zbog toga je sebi dozvolio samo jedan gutljaj.

Mrkov zanjašta muklo.

Šejn okači čuturicu o rog sedla i otkopča poklopac bisaga. Ne bi bilo ljudski ne pokušati ništa i jednostavno pojahati dalje.

Pesak je prosto provreo. Glasno je škripao kada je lopatica

zasekla u njega. Kad je odbacio pesak sa lopate, pola je oduvao vetar.

Zapadnjak posle izvesnog vremena stade i ponovo se osvrte. I kada je pogledao ka severoistoku, utvrdio je sa sigurnošću da je dobro učinio što se još jednom osvrnuo.

Jedva kilometar i po, udaljena od njega, jahala je horda od dva tuceta ratnika niz голу padinu. Usmerili su se ravno ka njemu.

Šejn opsova, sklopi lopaticu i pođe ka svom konju. Uzjahao je odmah, i već u pokretu pričvustio lopaticu za sedlo. Žurba nije bila preporučljiva. Mrkov je već bio prilično iscrpljen, a iz daljine se videlo da su žilavi i poludivlji mustanzi progonitelja još bili dosta sveži.

Njegov cilj bio je Preskot. Tamo je trebalo da ga sečaka čovek iz Brigade sedam koji mu je bio veza. Kako je sada stvar izgledala, moraće taj džentlmen da ima još dosta strpljenja. Jer, put ka Preskotu bio mu je zaprečen od te ratničke horde.

Da su dolazili sa severoistoka videlo se po smeru oblaka prašine koje su ostavljali za sobom i po pravcu kojim su se uputili.

Bez oklevanja, pojaha Zapadnjak nazad po sopstvenom tragu. Iako ni sam nije mogao pouzdano da zna šta je najbolje da učini. U svakom slučaju, ne više od kako je Džeronimov veliki naslednik upao sa svojim ratnicima u ovu zemlju.

Jer, druga grupa ratnika je već mnogo ranije otkrila Šejnove tragove i pratila ih, što je pola časa kasnije utvrdio.

Pogled na tih deset snažnih ratnika naterao ga je da ponovo promeni smer. Povukao je mrkova ka zapadu i snažno ga mamuznuo, kako bi izbegao preleće opkoljavanje. I time je počeo ići.

Jedan uzani prosek vodio je iz ove prašnjave uvale ka zapadu. I kada je onih deset ratnika shvatilo da on pokušava da kroz taj prosek prođe, potrudili su se da mu prepreče put.

Samo četiri stotine metara udaljeni od njega, galopirala su ta deseterica uporedo s njim i utrkiivali se ko će pre doći donde. Šejn je iz mrkova izvlačio svu raspoloživu snagu. Tu i tamo bi se osvrnuo. Ta druga horda mu se približavala sve više i već ih je takoreći osećao na svojoj koži. I ti ratnici su gonili mustange kao divlji.

Nije se čuo nijedan pucanj. Samo tutanj kopita. Potmuli tutanj nepotkovanih konja.

Pasji sinovi želeli su ga živog, i on je znao zašto. Video je

one pratioce kola koji su im pali u ruke u kakvom su stanju ležali.

Šejn uze pušku u ruke. Tri ratnika izdvojila su se iz grupe i sekla mu put, jašući uporedo s njim. Imali su brže mustange i bilo je već jasno da će ga prestići i prvi stići do prolaza.

Zapadnjak opali s kuka i pogodi. Mustang prvog ratnika posrnu i sruši se. Njegov jahač polete u visokom luku kroz vazduh i tresnu o tlo, kroz oblak prašine koji je sam podigao.

Ostala dva ratnika obrnuše konje i pojahaše direktno na Zapadnjaka. Jedan je bio naoružan puškom, a drugi je držao teško koplje u ruci, koje je podigao visoko iznad glave dok mu se mustang nalazio u punom galopu.

Kada je onaj ratnik prineo pušku ramenu, Šejn opali ponovo. I opet pogodi njegov metak. Ratnik ispusti pušku, zamlatara rukama i sruši se sa konjskih leđa prekrivenih čebetom.

Kada je prasnuo i treći Šejnov pucanj, polete ka njemu koplje trećeg ratnika. Ali, rastojanje je još bilo preveliko. Daleko iza mrkova, zari se koplje u zemlju.

Šejn opali još jednom. I taj pucanj prošiša pored mete, jer se ratnik izmakao i u okretu bacio tomahavk ka belom protivniku. Zapadnjak se naglo saže, munjevito priljubi uz vrat mrkova i tomahavk šišteći prelete preko njega u stranu.

Ratnik zaustavi konja u mestu, okrete se da osmotri ostale, a onda ga opet ljutito mamuznu. U međuvremenu, Šejn je grabio napred, i sada se već nalazio izvan domašaja. Ali, Indijanac zbog toga nije odustao. Zapadnjak ugleda u njegovoj ruci nož. Na žutom bojom premazanom licu videla se odlučnost Apača da ide do kraja.

Šejn zadenu „vinčesterku” u futrolu i koncentrisa se ponovo u potpunosti na svog konja. Žilav je bio taj njegov snažni mrkov. Davao je sve od sebe. Na rastojanju od oko tri stotine metara pred gonjocima ujaha Šejn u snažnom galopu u prolaz.

Lov se, međutim, nastavljao. Preko drvlja i kamenja gonilo ga je više od trideset ratnika prema zapadu kroz ovaj jedva prohodan i od sunca do gola spaljen kraj. Mrkov je počeo od posustalosti da posrće. Samo energičnim trzajima uzdom uspevao bi Šejn svaki put da ga održi u tempu.

Na njegovu sreću, izgleda da su danas i Apači precenili snagu svojih mustanga i preterali u gonjenju. Obradovao se, i upola već poverovao u svoje spasenje kada ih je video kako usporavaju i nastavljaju da jašu korakom.

Mrkov je frktao zadihano. Šejn mu popusti uzde. Životinja je klatila glavom gore-dole dok je nastavljala da ide korakom.

Šejn se osvrnu. Ratnici su se okupili i u gomili nastavili poteru. Rastojanje je sada iznosilo više od osamsto metara. Ipak, sunce je još stajalo u zenitu i zbog toga zapadnjak nije bio siguran da će ovo rastojanje moći da održi do sumraka.

Ono što mu je pre svega bilo potrebno, naročito za mrkova, bila je voda. Na severu bi on do večeri stigao do jedne cisterne za koju je znao, kao i za to da se u njoj u svako godišnje doba može naći voda. Ali, kraj na zapadu nije poznavao. Znao je samo da se nalazi tri do četiri dana jahanja udaljen od reke Kolorado. Toliko mrkov ne može bez vode ni u kom slučaju izdržati. Pa, ni on sam.

Kada se sunce počelo priklanmati horizontu, poteraše ratnici svoje mustange još jednom u galop, jer nisu želeli da dozvole da im se belac izmigolji u noći. Šejn je to primetio tek kad je vetar doneo tutanj kopita. Izgubio je na vremenu jer nije mogao odmah da natera mrkova u novi galop.

Veoma brzo smanjivalo se rastojanje i Indijanci su se trudili da iskoriste šansu i lov brzo privedu kraju.

Njihove puške prasnuse i Šejn odmah opazi da su mu pogodili konja. Izvuče noge iz uzengija, dohvati pušku i čuturu i kliznu u stranu iz sedla. Tada se i mrkov sruši. Bio je mrtav već kad je kleknuo na prednju nogu, a onda se sasvim opružio u stranu.

Šejn se prevrnu, otkotrlja, ponovo skoči na noge i potrča ka stenovitoj uzvišici na severu, gde je u ovom stenovitom lavirintu hteo da zauzme položaj.

Sigurni u svoj plen, ratnici se odmah zaustaviše, postrojiše se i pojahaše polako dalje.

Zadihan i sav mokar od znoja, baci se Zapadnjak iza prve stene na kolena i podiže pušku iza zaklona.

Ratnici stadoše. Zašto bi trebalo da se tuku? Taj belac bio im je siguran. Tako su bar verovali.

Sve su više razvlačili kolonu i polako opkoljavali stenoviti lavirint.

Šejn spusti pušku, poseže za čuturicom, nasloni se na stenu i pošto je iskapio vodu, baci čuturu u stranu.

— A sada neka mi sve sile budu na pomoći! — procedi ljutito.

II

Kao preteći crni panj, stajala je Fort Juka na brdu, obasjana suncem. Zastava Sjedinjenih Američkih Država visila je pri

surovoj jari bez vetra opuštena niz jarbol. Temperatura je bila kao u unutrašnjosti pekarske peći, a vreli vazduh titrao je i maglio se već na udaljenosti od osamsto metara u krug. Uprkos takvoj nemilosrdnoj vrućini, koja je lomila svaku ljudsku volju, patrolirale su dvostruke straže pod senovitim nastrešnicama na verandama i tornjevima disciplinovano i budno kao nikada ranije.

I poslednji vojnik bataljona u Fort Juki znao je da je tamo napolju u sivkastoj vreloj izmaglici vrebao neprijatelj, raširivši se oko tvrđave i pripremajući se za napad.

Pred barakom u kojoj se nalazila komandantura, stajale su kočije generala, koji se po nalogu vrhovne komande pojavio u inspekciji i celu posadu tvrđave već tri dana držao u stanju nervne napetosti. Zborovi su sledili jedan za drugim kao pljusak i to u pograničnoj tvrđavi, u kojoj je sve bilo u redu skroz-naskroz, jer je njom komandovao najsposobniji pukovnik kojeg je američka pogranična konjica ikada imala. I od komandanta do najmlađeg regruta jedva da se mogao naći čovek koji nije želeo tome generalu u vratu ne samo kugu već i Simarona lično.

General je bio krupan muškarac širokih ramena, četvrtastog lica i prosedih zalisaka. Izgledao je kao da se rodio sa tom generalskom uniformom. Bio je ratni heroj američke armije. U velikoj klanici kod Getisberga, u kojoj je vojska Unije izvojevala pobeđu, on je posle strašnog udarca od jedinica Konfederacije, kad se njegovo krilo raspršilo, sam, na svoju ruku, uspeo da sa svojim odredom povрати položaj. I od te slave živeo je još uvek, iako je sve to već davno prošlo. Nikada ranije i nikada posle toga njegovo ime nije se bilo pojavilo u ratnom izveštaju.

Pukovniku Bravosu se trzala desna obrva. On je bio najmlađi pukovnik u američkoj armiji i komandant Fort Juke.

— Generale, ja za ovaj položaj nisam odgovoran! — rekao je ljutito. — Moram vam ponovo skrenuti pažnju da ja pri ovoj velikoj indijanskoj pobuni ne mogu ovu tvrđaju držati sa sto pedeset ljudi. Prema tome, pre nego što ovde preuzmem odgovornost, tražim da moj bataljon bude popunjen do punog ratnog broja i da najmanje dva eskadrona iz Fort Roka budu prekomandovana i stavljena pod moju komandu. Želim da vas zamolim, generale, da ovaj moj zahtev prenesete vrhovnoj komandi.

General se osmehnu.

— Pukovniče, mi smo kod Getisberga...

— Generale! — prekide ga Bravos ljutito. — Mi ovde ne stojimo pred Getisbergom. Mi se nalazimo ovde, u Arizoni, u središtu jednog indijanskog rata. Mi ovde nemamo posla samo sa jednim brojčano veoma premoćnim protivnikom, već i sa neprijateljem koji će iskoristiti svaku prednost koja mu se pruži. Volja sa druge strane zapoveda najmodernijom konjičkom armijom od vremena Džingis Kana!

General napravi grimasu.

— No, no, pukovniče! Vođa s druge strane ne zapoveda ničim više do jednom hordom divljaka! Nemojte mi govoriti, zaboga, o nekakvoj armiji. Želim da vas zamolim da pogledate realnosti u oči.

Pukovnik Bravos se uzbuđeno okrete ka majoru Marku, svom štabnom oficiru.

— Mark, čegrtaljku! — viknu i pruži ruku ka njemu.

Mali major, s kojim ga je vezivalo jedno pravo muško prijateljstvo i koji je bio s njim još dok je kao mladi kapetan komandovao jednim eskadronom, pride stolu za kartanje, poseže za „vinčesterku” koju je poručnik Brent prilikom jednog patrolnog jahanja zaplenio i dobaci je pukovniku.

Pukovnik jednom rukom uhvati pušku i podnese je generalu pod nos.

— Po najnovijim izveštajima Simaron je sa tri hiljade ratnika upao u Arizonu. Većina tih ratnika naoružana je ovim „vinčesterkama”. I ti ratnici umeju time da rukuju isto onako kako smo mi, verujem, naučili naše momke. Jedna tako veliku i tako savremeno naoružanu konjičku armiju hoćete da opišete kao hordu, samo zato što ne jašu u propisanom dvostrukim redovima? To je ipak smešno.

Utisnuo je generalu „vinčesterku” u ruke.

General prevrnu oružje potpuno nezainteresovano.

— Pukovniče, mi smo kod Getisberga imali takođe posla sa premoćnim i dobro naoružanim protivnikom. Ali, to smo mi sa vojničkom odlučnošću itekako nadoknaditi. Mi smo kod Getisberga...

— Generale, ja imam čin pukovnika — preike ga Bravos uzrujano i prekrsti ruke na leđima, dok mu se desna obrva i dalje snažno i nervozno trzala. — Na mom službenom položaju zapovedam jednim bataljonom komandujem tvrđavom. — Podigao je glas. Gnevno je mahao desnom rukom. — A vi razgovarate sa mnom kao da sam još uvek žutokljunac koji tek što je napustio Vest Point. Ja se već godinama nalazim na ovom

mestu. I ovaj indijanski rat nije prvi koji sam vodio. Molim vas da to uzmete na znanje.

Mark mu je namigivao Potajno, razume se. Ali, prekasno.

General se podiže ukrućeno i hladno.

— Pukovniče, vaša tvrđava i vaša jedinica nalaze se u prvoklasnom stanju. To vam moram priznati. Ipak ću se zauzeti za vaše smenjivanje, jer sam stekao utisak da je iz vas iščezao svaki vojnički duh. Rado bih sa vama još jednom rekonstruisao položaj kod Getisberga. Onda biste videli...

— Ne! — grmnu pukovnik Bravos gnevno. — Ja ću vama ovde nešto predstaviti. Naime položaj ove trđave. Onda ćete doći do zaključka da ja ovu tvrđavu očevidno moram napustiti i sa svojim odredom se probiti do lanca tvrđava u jugoistočnoj Arizoni, ukoliko ne želim da tih sto pedeset ljudi bude poklano od Smaronovih hordi. Ja stojim ovde sa tih sto pedeset ljudi na izgubljenom položaju. A to je protiv svih pravila vojne strategije i taktike. Ja sam pohađao Vest Point i tamo sam se osposobio. Ali, to nije bilo juče. Godine provedene u graničnim ratovima dodale su svoje iskustvo.

— Mi smo pred Getisbergom...

— Skinite mi se s tim vašim prokletim Getisbergom s vrata! — viknu Bravos.

General zauze držanje i pređe pogledom od jednog oficira ka drugom.

— Džentlmeni, moja inspekcija je ovim ovde završena. Ostaću u tvrđavi još dok ne stigne moja pratnja. Onda ću nastaviti svoje inspeksijsko putovanje.

On salutira, okrete se i izađe iz sobe.

Bravos stade za svoj pisaći sto i uze kartu u ruke.

— Jesu li to poslednji izveštaji?

Major mu priđe.

— Slušaj me već jednom! Zar nemaš nikakvih drugih briga? Taj će te dokusuriti. Vać samo zato štiti si ga uvek prekidao kad je hteo da priča o Getisbergu.

— Još će on poviti šiju! — odvrati Bravos uzrujano. — On oдавde neće nikuda otići. Za to će se već Simaron pobrinuti. I kad cela ta gužva prođe, on će misliti drukčije. Zbog toga se opusti već jednom. — Desna obrva počeo opet da mu se trza. — Taj Getisberg da mi više niko nije pomenuo!

— No, dobro! — odvrati major suvo. — Zaboravimo malog genija. I šta ćeš sada da radiš?

— Da pretresemo malo položaj! — odvrati Bravos i po-

kaza na mapu koja je visila gore u uglu. — Ti si štapski oficir, a ne ja.

— Mi moramo da držimo tvrđavu!

— A grad? A zemlju? A naseljenike? Njih ćemo sve pre-pustiti Simaronovom nožu?

— Mi nismo dovoljno jaki! — objasni Mark.

— Je li? — Pukovnik Bravos je zurio u svog prijatelja. — A zašto onda nisi malo pre otvorio usta?

Mark sleže ramenima.

— On je general. Ja sam samo major!

— Onda idi k njemu i pusti da ti objasni položaj kod Getisberga. Možda ćeš nešto naučiti i možda će nam to nešto ubuduće pomoći.

— To bi trebalo ti da učiniš da sačuvaš svoju karijeru! — ote se Marku.

— Pre će se pakao zalediti nego što ću ja to učiniti!

— Ti rizikuješ svoje štrafte, znaš li to?

— Učinio bih to ako bih želeo sam sebe da degradiram!

Mark se osmehnu.

— Njegova kćerka nalazi se sa pratnjom. Kažu da je ona dosta divlja i muškobanjasta ženska. Mogu sebi da predstavim da si baš ti njen tip.

Bravos se nasmeši.

— Ja sam upoznao Evelin pre nekoliko godina u Vašingtonu. To što si rekao pun je pogodak. Ali, dama nije po mom ukusu. Suviše je bučna i suviše vulgarna. U osnovi slična je svome ocu. U njegovoj glavi postoji samo Getisberg, a nju opet interesuje samo novac. Zbog toga ljudi kao mi, koji žive samo od svoje plate, nemaju nikakve šanse.

— Nisam znao da se ona zove Evelin! — cerio se major.

Bravos priđe karti.

— Do đavola s njima! Naš problem je Simaron. Pozovi mi oficire na dogovor.

— Ne bismo li mi tu stvar još jednom zajedno prožvakali? — upita major.

Bravos ga odmeri ozbiljno.

— Tvoj plan se protivi svim pravilima strategije i taktike — nastavi major. — Mi moramo da ostanemo jedinstveni i zajedno.

— I da pustimo da nas Simaron pregazi? — odvrati Bravos uzrujano. Uze štap za pokazivanje i položi ga na sto.

— U svim udžbenicima strategije i taktike...

— Mi ovde ne stojimo pred Getisbergom, do đavola još

jednom! Tamo su pravila i zakoni mogli da imaju svoju vrednost. Ali, mi se ovde nalazimo u Arizoni i vodimo rat protiv indijanskih pobunjenika koji su dobro naoružani. Puške koje imaju premašuju naše „karabine” po vatrenoj moći, a sem toga, ti bronzani momci su još i prvoklasni jahači. Tome treba dodati i da komandant u suprotnom taboru zna svoj posao. Zato mi pozovi oficire na dogovor.

Mark uzdahnu i krenu napolje, izda ordonansima naređenje da pozovu svoje oficire i vrati se nazad u sobu. Bravos je stajao nad kartom i Mark mu priđe.

— Uvek je to isto, Mark — javi se pukovnik posle izvesnog vremena. — Asesino, Navaro i sve te indijanske vođe kako god da se zovu. Oni se uporno drže jednog istog recepta. Oni se provuku između nas i Fort Roka, onda istočno od Hualapai brda udare ka jugu i odmah su usred mekog, nezaštićenog trbuha Arizone. Ovaj put je ponovo tako, sa jedinom razlikom da Simaron raspolaže sa neuporedivo većim brojem ratnika od svih drugih poglavica pre njega, te da mu se čini pravom igrijom da zauzme našu tvrđavu. A kada mi padnemo, i grad je gotov. Grad i naseobine na jugu.

Dežurni oficir uđe i oštro pozdravi.

— Oficiri su se okupili, pukovniče!

— Hvala! Pustite džentlmene da uđu — odvrati Bravos i salutira na svoj pre svega korektan, ali i izuzetno elegantan način.

Dežurni oficir capnu mamuzama i otvori širom vrata.

— Džentlmeni! Pukovnik vas moli da uđete

Jedan za drugim stupiše oficiri u sobu, pozdravivši i prema propisu, saopštivši svoja imena i činove. Zatim sedošu Uza zid, sa dobrim pogledom na kartu, nalazila su se dva reda stolica.

— Džentlmeni, položaj vam je poznat — poče pukovnik i ponovi ono što je upravo objasnio majoru. — Mi u tvrđavi dobili smo naređenje da položaj održimo po svaku cenu. Anače odbijemo natrag na sever, a Simarona uhvatimo i privedemo vojnom sudu. Mesto gde će se održati suđenje takođe je već određeno. Kada tog čoveka budemo imali u svojim rukama moramo ga sprovesti u Kemn Lauel.

Začu se žamor. Kapetan Leslou ustade.

— Znaju li momci u štabu divizije da u Fort Juki ima samo sto pedeset ljudi?

Desna obrva Bravosa se trže.

— Mislim da viša komanda o snazi pojedinih uporišta vodi računa — odvratí suvo.

Kapetan ponovo sede. Lice mu je bilo mračno.

Bravosov pogled lutao je duž redova oficira.

— Ima li još pitanja?

Niko nije odgovorio.

— Majore! — pozva pukovnik svog štapskog oficira i koraknu u stranu.

— Kao što je poznato — poče Mark — Simaron formira u blizini tvrđave udarnu snagu s kojom misli da nas napadne. Pukovnik...

Kapetan Leslou ustade ponovo.

— Imam ipak još jedno pitanje, ser! — reče zajedljivo. — Da li je već određeno koja će jedinica poglavicu Simarona prebaciti u Kemp Lauel?

Mark se trže kao oparen i pogleda u Bravosa. Ovaj ponovo priđe stolu, pogleda uprtog u kartu koja je na njemu ležala. Napetost je rasla. Onda pukovnik lagano podiže glavu i osmehnu se na iznenađenje svih oficira.

— Ako vi u Kemp Lauelu imate neku ljubavnu vezu, kapetane, moram vas razočarati. Vaš eskadron neće odvesti poglavicu tamo.

Oficiri se nasmejaše. Leslou sede ljutito.

— Saslušajmo već jednom majora, džentlmeni — nastavi Bravos. — Diskutovaćemo docnije.

— Simaron će napasti. Vrlo verovatno već sledećih dana — produži Mark izlaganje. — Svi znaci govore tome u prilog. Pošto smo suviše slabi da održimo tvrđavu, pukovnik je odlučio da još noćas pošaljemo iz tvrđave polueskadron dobrovoljaca, koji će se neprimećeni probiti kroz prsten Apača i u velikom luku s istoka i juga zaći im za leđa, prikriti se za logora Indijanaca i čekati dok Simaron ne napadne tvrđavu...

... Pukovnik i ja smo potpuno sigurni, a džentlmeni među vama koji već dugo služe u pograničnim oblastima će se bez sumnje s tim složiti, da će Simaron s ostalim poglavicama voditi napad sa jedne uzvišice i odatle osmatrati tok borbe. Polueskadronu će raketom iz tvrđave biti izdato naređenje kada da počne juriš na tu izvišicu i Simarona i njegove pomoćnike zarobi ili ih, ukoliko to zahteva situacija, smakne.

Mark koraknu nazad.

— To bi bilo u glavnim crtama sve.

Nastalo je ćutanje.

— Sada možemo da diskutujemo — reče Bravos.

Kapetan Leslou opet ustade.

— Ja' preuzimam taj zadatak za dva voda moga eskadrona.

Bravos raširi lice.

— Vi ipak imate neku ljubavnu vezu u Kemp Lauelu, Leslou. Mogu se kladiti u to.

Oficiri se ponovo nasmejaše. I sam kapetan se nasmešio.

— Nemam komentara, ser.

Bravos se ispravi i preksrti ruke na leđima.

— Dalja pitanja ili predlozi? Još se primaju prijave.

— Leslou nas je sve pretekao, ser! — javi se kapetan Fender.

— To mi je i bila namera! — promrmlja Leslou.

Bravosov pogled ponovo pređe po oficirima.

— Još pitanja?

Niko se nije javio za reč. Bravos zauze propisno držanje i svi oficiri ustadoše.

— Odmah objavite preduzbunu za sve u tvrđavi. Svaki drugi posao otpada. Isključuju se regruti. Kapetane Fendere, momci treba još jednom da odu da vežbaju gađanje. Vi, Leslou, bez oklevanja sazovite zbor, kako biste okupili četrdeset dobrovoljaca. Želim da razgovaram s tim ljudima... Hvala, džentlmeni!

Oficiri salutiraše i krenuše. Za tren oka bili su on i Mark ponovo sami.

— Sto pedeset ljudi, od kojih je svaki spreman da te prati i u pakao — primeti Mark. — To je tvoja sreća u ovoj situaciji. Ali, to je takođe i samo tvoja lična zasluga. Bravose.

— Priznanja i ordeni će se tek posle klanja deliti — odseče Bravos. — To bi ti zaista morao da znaš! — Bravosova desna obrva se ponovo trže. — Načini pismeni podnesak višoj instanci. Predložiću unapređenje kapetana Lesloua u čin majora, zbog neizrecive hrabrosti pred neprijateljem! Molim da to bude hitna poruka. Pripremi mi stvar za potpis. Ona treba još danas da ode. Putem goluba pismonoše. Kad se ti čiraci već ne brinu za pojačanje, mogu nam bar podeliti činove i priznanja. Ako ovo uspe, Mark, proguraćemo i sve one ljude koji se jave za ovu jurišnu četu odjednom. Sve bez izuzetka.

Mark salutira.

— Razumem, ser!

Bravos opasa sablju, skide šešir sa kuke i napusti prostoriju.

— Pažnja, komandant! — grmnu narednik napolju u pisarnici.

— Nastavite sa radom! — odseče Bravos.

III

Šejn se saže kada primeti nemir među Apačima. Žele li zaista da ga napadnu da prekrate stvar? On se očajnički ujede za usnu. Strpljivost je oduvek bila jedna od najpoznatijih i najkarakterističnijih osobina Indijanaca. To je Zapadnjak u svakom slučaju dovoljno često iskusio. Hoće li ovi momci nečem drugom da ga nauče?

Uzeo je „vinčesterku” i „kolt”, čvrsto odlučivši da se brani do poslednjeg metka.

Nije prošlo ni pola minuta, a oni se postrojiše i napadoše Zapadnjaka u njegovoj stenovitij tvrdavi. I dolazili su sa svih strana.

Šejn s tim nije računao. Sevalo je i praštalo. Dok ga je polovina od tri tuceta ratnika držala pod vatrom i prisiljavala da ostane u ležećem položaju, ostali su puzili napred.

Šejn se brzo podiže i počeo da puca iz oba oružja. Kada je ispraznio „kolt”, odbaci ga, dovat, „vinčesterku” obema rukama i okrete se. Oružje je grmelo i svaki njegov pucanj našao je cilj. Pre nego što je ispraznio i „vinčesterku”, napadači počeli su da se povlače. Ova lovina bila je očigledno za njih preskupa. On je pogodio dosta ratnika, ali, nije mogao pouzdano da utvrdi koliko imaju mrtvih. Nasmešio se jetko.

— Kiselo je ovo grožđe, amigosi! — procedi.

Odbacio je ratnike, ali je znao da to ne znači i izbavljenje. Oni će već naći neki bolji i izgledniji način da jednog jedinog belca smaknu. Njihovo strpljenje? Oni imaju sve što im je za jedno logorovanje potrebno. Potrebno je samo da načine prsten oko stenovitog lavirinta i da čekaju na to da se belac od sunca toliko izbezumi i ožedni da sam napusti položaj.

Šejn ponovo napuni „vinčesterku” i „kolt”. Onda je napregnuto posmatrao Apače, koji su se ponovo povukli iza šipražja i u jame u zaklon, da ne bi iznenada bili pogođeni od opkoljenog strelca, pre nego što on napusti položaj i uhvati ga očajnički bes.

Dok su Indijanci računali na sunce, a time i na sledeći dan, Šejn je svoju šansu video u noći.

On je kod njih izazvao bez sumnje poštovanje. Do kraja

dana, imaće mira od njih. Ali, kako će on ovaj dan progurati? Sunce je stajalo u zenitu, a između stenovitih zidova nije bilo ni malo senke. Uvek bi ponovo njegov pogled pao na praznu čuturicu. S vremena na vreme, skinuo be šešir i njime se hladio.

U ovoj užarenoj rupi, bez vode i najmanje hladovine, stisnutom od Indijanaca, minuti su mu izgledali kao časovi, a časovi kao večnost. I pri tom je osećao kako ga ova jara savladava.

Apači su zategli prekrivke i ćebad kao suncobrane preko šiblja. Jednom se jedan od njih pojavio i pio iz mešine, a zatim demonstrativno prskao vodu kako bi demoralisao opkoljenog. Šejnu je ta predstava počela već da ide na živce. Besno je prislonio pušku o rame. Ali, tada je taj đavo već ponovo iščezao. Oko njega su se opet prostirali samo kamen i pesak.

Najzad je sunce počelo da se naginje ka horizontu i negde daleko, daleko iza planinskih vrhova kao plamena lopta počelo da tone.

Senke odmah pokriše zemlju, i sa zapada se, zajedno sa mrakom, počeo približavati i Šejnov trenutak.

Na sve četiri, počeo je Zapadnjak da se izvlači iz stenovite klopke. Ali, ne ka zapadu, u onom pravcu o kome je bežao od Indijanaca. Hteo je da pokuša da se provuče ka istoku u nadi da oni s tim ne računaju.

Bez konja, nije imao nikakve šanse da preživi sledeći dan. Bez ikakvih teškoća, Indijanci bi ga za tren oka uhvatili. Zbog toga je odlučio da uzme jednog od njihovih mustanga. Dve stvari je morao da učini ako je želeo da preživi: morao je da utekne Apačima i morao je da nađe vodu. Možda bi ga mustang mogao ne samo da izvuče iz ovog kraja, već i da ga odvede do vode.

Šejn je puzio kao zmija kroz pesak. Uputio se pravo ka jednoj od vatara u nadi da će on pre otkriti stražare nego oni njega.

Približivši se na manje od četiri stotine metara od vatre, odmah je otkrio stražara. Ratnik je čučao na svom ćebetu, s puškom oslonjenom na rame. Kao crna spodoba, ocrtavala se njegova silueta prema svetlosti vatre.

Šejn pomisli na teški lovački nož u sari čizme, oružje kojim se protivnik može bezglasno smaknuti. Ipak, predomislio se i odšunjao se u širokom luku oko njega.

Tamo, u svetlosti vatre, stajalo je šest mustanga! Životinja-

ma su prednje noge bile zajedno vezane i svi ratnici bili su još budni, iako je davno prevalila ponoć.

Šejn ostade nepomično da leži. Još nije bio primećen. Sledeći logor nalazio se na dobačaj kamena. Neprimećen se nije mogao privući tim mustanzima, a Indijanci tamo, brzo bi dobili pojačanje.

Bez glasa, puzio je dalje. Ceo jedan čas kretao se četveronoške napred, a onda je odlučio da se uspravi i da se bez pozdrava udalji u noć. Peške! To mu je bio veliki hendikep. Tlo je bilo peskovito. Znao je da ostavlja tragove za sobom, i da će zbog toga čim dan svane bar četrdeset ratnika imati ponovo na svom tragu.

Uputio se na sever. Negde tamo, nalazio se planinski lanac, a iza njega ležali su grad i Fort Juka. Šejn se osmehnu bolno. U tvrđavi i gradu imao je prijatelje. Ali, kako donde da stigne peške? Sa hordom gonilaca za leđima!

Komandant tvrđave i njegov štapski oficir, mali major Mark, došli bi mu u susret sa čitavim bataljonom kad bi znali da se nalazi u ovom kraju i još u takvoj bezizlaznoj situaciji. S oba ova oficira vezivalo ga je istinski muško prijateljstvo i u krčmi kod Lize bio je on praktično kod kuće. Plavokosa Marija i crnokosa Tamara čekale su još uvek na njega.

Ali, ovaj put bilo je još mnogo nesavladanih kilometara koji su ga razdvajali od tvrđave i grada.

Malo pre svitanja stigao je na stenoviti teren. Odmah je promenio pravac kako bi svoje goniocce naveo da pogreše, iako mu ništa drugo nije bilo na pameti nego da stigne unutar sigurnih palisada Fort Juke.

Stene su stršile pred njim u noći. Vukao se nagore, tražeći prolaz kojim ga Indijanci na mustanzima ne bi mogli pratiti. Kada je osvanuo dan, našao se na jednom velikom stenovitom masivu. Radilo se o golom, oštrom kamenju na kome nije rasla ni jedna vlat trave. Možda je utekao Indijancima! Ali, kako će ovde da nađe vodu?

Osećao je da mu je snaga pri kraju. Dan je dolazio iznenađujuće brzo. Krvavocrveno podiglo se sunce.

Zastao je i okrenuo se. Četiri oblaka prašine micala su se kroz prostranu ravnicu na jugu. Horda Apača se podelila.

Kako mogu ovde gore da ga nađu u ovom divljem, neprohodnom i bezvodnom kraju? Sunce je još bacalo prostrane i duboke senke. Šejn klonu na tlo. Zadihano je stenjao. Bilo bi dobro tako ostati da leži. On zaspa.

Probudila ga je vrućina. Sunce je stajalo tačno u zenitu.

Bio je sav okupan znojem. S puškom u ruci, uspravio se i obazro oprezno oko sebe.

Od Indijanaca više nije bilo ni traga ni glasa. Ali, on je morao da nađe vodu.

A voda je mogla da se nalazi samo dole u jarugama.

On krenu niz strminu nadole. Često bi se jedva zaustavio da ne padne, ogulivši pri tom kožu na rukama do krvi. Bilo je već skoro več, kada je stigao na dno jednog kamenitog klanca. Trže se kad je pri poslednjim zracima sunca otkrio kočiju koja je ležala izvrnuta na bok.

Voda! bila je njegova prva i jedina misao. Apači su kočiju, jasno, opljačkali, putnike pobili, a konje odveli. Ali, da li su bili zainteresovani i za vodu koju su vozaari i putnici sigurno nosili sa sobom? Možda će imati sreće! Time bi ubrzo sasvim povratio snagu. On krenu dalje.

Gonjen od Indijanaca, vozar je očito prebrzo vozio, i zbog toga se i morao prevrnuti.

Na kraju strpljenja, Šejn se saže nad kočijom i pokuša da otvori vrata i da unutra potraži vodu.

Onda se u pravcu njega podiže se poda jedan „kolt“, koji je držala ženska ruka što je on odmah opazio. U prozorskom staklu se takođe ogledalo njeno lice, neobično lepo.

Šejn zastade i nasmeši se.

— Skinite mi se s vrata! — povika žena gnevno. — Okrenite se! Idite dalje!, Vas sigurno gone Indijanci.

Šejn ostade da leži na kočiji, a cev „kolta“ nije bila udaljena od njegovog čela niti jedan col.

— Imate li vode, madama? — prošapta Zapadnjak. — Ja sam prežedneo.

— Vi treba da se gubite! — prosikta ona. Imala je lepe oči i čudesno izvijene obrve. U pogledu su joj svetlucali plamići ljutine.

Izbio joj je pesnicom „kolt“ iz ruke, podigao vrata visoko i pustio ih da padnu. Borila se s njim, ali, njena snaga nije mogla da se meri sa njegovom, iako je on bio iscrpljen.

Imala je crnu kosu i nosila je tamnu kožnu odeću. Najbolji teleći boks. Pantalone su joj bile tako uske da se on (naravno kasnije) pitao u čudu kako ona uopšte uspeva da hoda u njima. Cenio je da ima trideset godina. Ali, sada je on zapažao samo dve stvari: miris koji je strujao iz njene kose i odeće, i bocu sa vodom koja je puna i teška ležala na dnu kočije.

Ona se iznenada odmače, tako da je on mogao da dohvati čuturu. Zatim je okrenuo ženi leđa i pio u snažnim gutljajima.

Ona je izgleda ceo dan provela u toj paklenoj vrućini u ovom drvenom sanduku. Jakna joj je bila otkopčana. Jedre grudi ocrtavale su joj se kroz bluzu natopljenu znojem. Lepo lice bilo joj je zarumenjeno, ali i prašnjavo, i znoj je po njemu iscrtao musave pruge. Divlji, plameni pogled pogodi Zapadnjaka.

Šejn preli ostatak vode preko lica.

— Gde ovde ima vode? — upita. — Tako je divno sveža.

— Gubite se! Idite dalje! — siktala je žena. — Vaši progonitelji neće samo vas ubiti nego i mene.

Šejn ispusti praznu čuturu, uspravi se i pogleda napolje.

— Niko ne ide za mnom — objasni. — Nemate čega da se plašite. I šta vi uopšte hoćete? Sami nećete stići nikuda dalje! Ili vi to tako sebi ipak zamišljate? Udvoje imaćemo ipak mnogo veće šanse. Ne mislite tako?

— Zar zaista nema nijednog Indijanca iza vas?

— Njih sam se otarasio — odvrati Zapadnjak mirno. — Koliko vas je ovde bilo?

— Jedan vojni transport! — odvrati žena. — Bili smo na putu za Fort Juku. Uz nas su bila i troja kola sa prtljagom. Ona leže spaljena iza krivine. Dvadeset pripadnika konjice. Indijanci su se odjednom pojavili. Ja sam se bila sakrila među stene. Bilo je grozno. Sve ljude i konje povelili su sa sobom. Poverovala sam da ću ovde biti sigurna. Ali, vaši tragovi će ponovo navesti ovamo Indijance.

— Ja nisam ostavio nikakve tragove za sobom — odvrati Zapadnjak, zavuče se u kočiju i prikova pogled za ženu. — Kada se to dogodilo?

— Pre dva dana!

— I koliko dugo ćete ovde još ostati?

— Ja nemam više ništa za jelo!

— Gde je mesto sa vodom?

— Nedaleko odavde!

Smrkavalo se. Šejn se izvuče iz kočije i pomože i njoj da izađe. Ona ga je odmerila ozbiljno.

— I šta sada treba da bude? Ti ćeš me izbaviti i nadaš se da ću te ja zbog toga pustiti me večeras malo pritisneš uza se. A onda i sledeće veče... Je li tako?

Šejn se osmehnu jedva primetno.

— Ali, ti možeš ostati i ovde!

— Na taj ultimatum sam i čekala!

— Taj ultimatum si mi ti sama diskretno poturila, sestro!

— Sestra? Kako to misliš?

— Dobro, onda postavi ti svoje uslove! — postade Zapadnjak nestrppljiv.

— Ja ću ti pokazati nalazište vode, a ti ćeš me za to odvesti u Fort Juku!

Šejn klimnu glavom.

— Slažem se! Iako mi zaista nije bilo potrebno da pogađam s tobom.

— Kako nije? — začudi se ona. — Valjda si i ti živ stvor od krvi i mesa?

— Nije mi bilo potrebno jednostavno stoga, jer i ti više nemaš vode i bilo bi dovoljno samo da te pratim kad ožedniš, i tako nađem vodu. — Nasmejao se. — Ja sam Šejn. A kako je tebi ime, lepo dete?

Otezala je s odgovorom.

— Evelin — odluči se najzad.

— Onda kreni, Evelin, i pokaži mi nalazište vode, a ja ću te odvesti u Fort Juku.

Odmerila ga je prezrivim pogledom.

— Ja ću ići napred, tako da možeš buljiti u mene otpozadi.

— Sprema si mnogo lepša. Ali sad, iskreno priznaj! Ti ne misliš na Fort Juku nego na grad. Ti hoćeš kod Lizi. — Klimnuo je glavom sa priznanjem. — Ti zaista nedostaješ njenoj zbirci.

— Lizi? Ko je to?

— Ona je vlasnica krčme koja je... ovaj... i neka vrsta bordela.

Pljesnulo je, i Šejn je zabridela koža na levom obrazu. Munjevito je udarila ponovo, tako da on i nije video taj drugi udarac. Besno se okrenula i pošla napred.

Šejn se zadovoljno cerio i pratio je. Odostrag je predstavljala zaista objekt za gledanje! Morao je da joj da za pravo! On je ipak posle nekoliko koraka sustiže i pođe uporedo s njom.

Teretna kola ugledao je Šejn još izdaleka. Bila su zaista spaljena. Po izgledu su podsećala na ona teretna kola „Vels Fargoa” koja je ranije zatekao na putu. Samo što ovde nije bilo lešava, kako je brzo utvrdio. Ona krenu mimo kola. Klana je postao širi. Posle otprilike osamsto metara, Evelin ga povede ka okomitoj, stenovitoj strani klanca. Tamo se nalazila duboka uvala i na njenom dnu svetlucala se voda. Na ivici jame, između stena, ležala su dva mrtva Indijanca.

Šejn se iznenađeno ukoči u mestu.

— Ja sam ih ustrelila — objasni Evelin. — Juče u podne

kada sam poslednji put bila ovde. Onda ne mogu od straha ni na trenutak da sklopim oči.

Šejn se osvrte.

— Jesu li došli pešice?

Evelin pokaza ka severu.

— Njihovi konji stajali su tamo. Pobegli su preda mnom.

— Onda mora da si se približila protiv vetra. Inače bi tvoj jaki parfem opomenuo Indijance. Za razliku od mene, oni ga ne vole.

Ošinula ga je ostrim pogledom. Onda poče da se ispred njega spušta u kotlinu. Šejn se još malo obazre oko sebe, pa krenu za njom.

IV

Major je salutirao oštro kao neki novopečeni regrut, ozbiljnog i odlučnog lica.

— Polueskadron je postrojen, ser! — saopšti pukovniku.

— Dolazim! — odvrati Bravos, dohvati kapu i opasa sablju.

General se namršti i pomače na stolici.

— Ja sam po svom rangu, kao general sa dve zvezde, postavljen za inspektora svih utvrđenja u Arizoni — primeti odsečnim glasom. — Meni je dodeljeno pravo da izdajem naredbe.

— To mi je poznato! — preseče ga pukovnik hladno.

— Polueskadron ostaje u tvrđavi! — produži general.

Bravos stade pred njega.

— Generale! Pravo na izdavanje naredbi i pravo komandovanje su dve različite stvari.

— Vi hoćete mene da učite? Vi ima da moj nalog formulirate u obliku komande. Direktno trup!

— Meni je ispred divizije moj neposredni službeni predstavljajući dao odrešene ruke sa striktnim naređenjem da raščistim situaciju. Dajte mi vaš nalog napisмено, da bih kasnije imao opravdanje i dokaz da su mi ruke bile vezane. Ja ću tada prebaciti svu odgovornost na vas, ser!

— Ja sam u tren oka bolje sagledao situaciju nego oni u diviziji — prasnu general.

— Želite li vi da od mene preuzmete komandu?

— Da, pukovniče!

— To možete samo da predložite — preseče ga Bravos.

— To ću i učiniti i dok potvrda stigne ovamo, ima da se pridržavate mojih naloga.

— A ako vaš predlog u diviziji ne bude prihvaćen, Generale? Proći će najmanje četiri dana dok po golubu pismo noši stigne odgovor. Dotle ćemo sedeti ovde stisnuti u obruču prvoklasno naoružanih apačkih ratnika. Tada moj plan više neće biti sprovodljiv. Ali, ja ću i za to kao i za sve drugo preuzeti odgovornost!

— Vaše držanje će vas stajati čina i položaja, pukovniče! — siktao je general. On se okrete ka vratima. — Majore, strážu!

Mark stade mirno i pogleda u Bravosa.

Bravos priđe brzo vratima i gurnu majora s puta.

— Dežurnog oficira! — viknu.

Mladi poručnik našao se u času tamo, jer se u celoj tvrđavi osećala napetost koja je vladala u sobi komandanta i sve više zaoštravala.

— Ser! — povika i stade mirno.

— Četiri čoveka pod vašom komandom i pod oružjem odmah da dođu k meni! — naredi Bravos mirnim glasom.

— Razumem, ser! — Oficir se odsečno okrete i izjuri iz predsoblja.

— Pukovniče Bravose! — povika general sav izvan sebe. Bravos se ukruti pred njim i salutira.

— Molim vas vašu sablju, ser!

— Hoćete da me zatočite?

General je počeo da menja boju lica. Izgledalo je kao da će ga u sledećem trenutku udariti kap.

— Da, generale! Ja vas stavljam u pritvor. Pismeni izveštaj o tome proslediću diviziji čim za to budem imao vremena.

General se zagrcnu, pogleda kroz vrata i zapanji. Strojnim korakom, uđoše komandant straže i četiri kavalerista sa puškama o rame u prostoriju.

— Majore, ja vas uzimam za svog svedoka! — okrete se general ka Marku, koji odmah stade mirno.

Odjeknuše komande. Poručnik raportira s isukanom sabljom. Četiri kavalerista stadoše s puškom k nozi.

— General ide u pritvor, poručniče! — saopšti Bravos, rukom prekrštenih na leđima. — On ne sme da tapusti svoje komanišiste. Postavićete stražara pred vrata.

— Ja protestvujem! — procedi general, ali počeo da otpasuje sablju kada je pukovnik pružio ruku.

Pukovnik priđe stolu i položi generalovu sablju na njega.

— Vodite ga! — naredi.

Poručnik stade pred generala i zveknu mamuzama.

— Molim vas da nam se priključite i da me pratite, generale!... Straža! Puške o rame!

Bravos je zurio u kartu na zidu dok je odred izvodio generala iz sobe.

Majom Mark zatvori vrata. Bio je beo kao zid. Bravos ga odmeri.

— Sa tim ti nemaš ništa — obrati se majoru. — To ću preuzeti ja u celini na sebe. Izuzetne situacije iziskuju i izuzetne mere.

— Ali, on me je imenovao za svog svedoka, Bravose! Protiv tebe!

— Pusti sada to! Nema smisla da ostavljamo Lesloua i njegove ljude da bez razloga stoje tako napolju u noći. Oni moraju napolje iz tvrđave.

Izašli su iz sobe. U pisarnici ljudi poskakaše sa stolica. Bravos im odzdravi na svoj elegantan, ali pravi vojnički način.

U hodniku dođe im dežurni oficir u susret.

— Naređenje izvršeno! — saopšti i bezizrazno pogleda Bravosa u oči.

Bravos prinese na kratko ruku šeširu.

— Kada mi ovde opet budemo jednog generala pritvarali — odvrati — i vaš odred ne bude imao bele rukavice, kao što propisi nalažu, spremite se za dobru grmljavinu!

Bravos krenu sa Markom brzo dalje. Poručnik zinu zapinjeno, pa zatvori usta. Šta je on mucao, Bravos više nije mogao da čuje.

Leslouov polueskadron stajao je na zborištu kod jarbola na mestu voljno. Nekoliko svetiljki bacalo je prigušenu svetlost.

Okolo se okupila praktično cela posada tvrđave, iako je već pre dosta vremena odsvirano večerje.

Kapetan Leslou pođe dvojici viših oficira u susret, onda stade, salutira i komandova dvoredu svojih ljudi mirno.

Bravos mu pruži ruku.

— Neka tebe i tvoje ljude prati sreća, Leslou!

— Na to računamo! — odvrati kapetan.

— Jesi li još jednom sve prokontrolisao? — upita pukovnik. ! Jesu li kopita konja omotana? Neće se čuti?

— Lično sam se uverio u to.

Bravos klimnu glavom i koraknu duž stroja četrdesetorice konjanika. Mark i Leslou su ga pratili. Tu i tamo, pukovnik bi stao i razmenio nekoliko reči sa pojedinim ljudima. Sa jednim konjanikom niskog rasta, koji je već dugo služio, razgovarao je duže.

Leslou povuče Marka u stranu.

— Zašto, do đavola, nosimo sa sobom samo dva goluba pismoonoše? — prošaputa.

— Nema ih više ovde! Poslednja ptica je juče poslata u štab sa zahtevom za tvoje unapređenje u čin majora.

— Takva jedna budalaština! — prosikta Leslou, mahinalno, pa se trže. — Šta? Je li to stvarno istina?

Namrgođeno lice mu se razli u osmejak.

Mark ga potapša. Pukovnik krenu dalje, a oni za njim.

Bravosova desna obrva se trže kada je zastao pred kaplarima O'Tulom i Kasidijem. Obojici je pružio ruku.

— Vi ste, naravno, ponovo u igri. Ali, ja sam iznenađen, O'Tule. Zar niste vi do malo pre ležali u ambulanti zbog gihta?

— Jesam, ser! — odvrati kaplar. — Ali, morao sam da tražim da me ispišu kao zdravog.

— Morali ste? — začudi se pukovnik. — Zašto to i kada to? Da li je to neko naredio?

— Naredio nije, ser! Ali, kada mi je Kasidi rekao da se on prijavio za ovaj odred, nije mi ništa drugo preostalo.

Njih dvojica su bili nerazdvojni, a već su uveliko služili u ovom eskadronu, kada je Bravos preuzimao tvrđavu.

— Onda dobro naćukajte uši tamo napolju i ne dozvolite da vas Apači šćepaju!

— Po naređenju nećemo! — graknuše obojica u isti mah. Bravos ih potapša po ramenu i koraknu nazad.

— Kapetane — naredi — pojašite i krenite!

Kapetan otpozdravi i saopšti da je polueskadron spreman.

Bravos mu položi ruku na rame.

— Vрати se, sa svim ljudima!

Rukovali su se. Leslou se oprostio i od Marka. Onda odjeknu njegova naredba zborištem.

Četrdeset konjanika vinu se u sedla konja teško natovarenih municijom i hranom.

Bravos i Mark se još više povukoše unazad i pozdraviše još jednom, dok je Leslou na čelu svoje jedinice projahao kraj njih ka vratima.

— Sva svetla u tvrđavi ugasite! — naredi dežurni oficir.

Dozvolio je da se otvori kapija tek kad je tvrđava utonula u mrak.

Nije se čuo topot konja, niti je zveckala oprema. Bezglasno, kao odeljenje duhova, napusti polueskadron tvrđavu.

Bravos i Mark su sačekali da se kapija ponovo zatvori. Tada se okretoše i pođoše nazad ka komandanturi. Obojica se nagnuše nad kartom koja je bila puna oznaka. Mark je položi je Apača označio crvenom olovkom, bar one koje je znao i otkrio.

— Nemam dobar osećaj — oglasi se major posle izvesnog vremena. — Ne bi bilo fer od mene na ti to prećutim.

Bravos ne odgovori. U mislima je bio tamo napolju, sa onom četrdesetoricom ljudi, koje je on praktično poslao u pakao, ako se privlačenje iz pozadine pokaže kao udarac u prazno. S tim je bio potpuno načisto. I ako tvrđavu Simaronovi ljudi osvoje, a on pri tome ne padne u borbi, sleduje mu sa sigurnošću ratni sud što je taj izlet u apačku pozadinu naredio.

Major je glasno brojao računajući ukupnu jačinu indijanskih snaga.

— Simaron je ovde već okupio više od dve hiljade ratnika — reče najzad i napregnuto pogleda Bravosa.

Pukovnik klimnu glavom.

— Da, i to upravo pokazuje da ti momci hoće da zauzmu našu tvrđavu. Ali, na to smo svi mi računali.

On priđe stolu i počeo da pretura akta koja su se nalazila na levoj strani poslagana.

— Šta tražiš? — upita Mark.

— Ja sam naredio da mi se dostave rezultati gađanja regruta.

Mark ode u pisarnicu i vrati se sa paketom meta. Pregledali su ih pažljivo sve, i Bravo nemirno namršti obrve.

— Pa, to su svi od reda loši strelci!

— Ne treba da zaboraviš da smo većinu regruta ovde dobili tek pre tri sedmice! — podseti ga major.

Bravos stisnu usne i klimnu glavom.

— To ću sutra ujutru lično još jednom da proverim. Gađanje je već zakazano?

— Da!

— I kako izgleda situacija tamo u gradu? Ti si još danas popodne bio u Juki.

— Gradonačelnik je okupio oko dvesta pedeset za borbu sposobnih muškaraca. On će, takođe, i žene da naoruža.

— To će za odbranu grada biti dovoljno. Ili...?

Mark je ćutao.

Bravos ga je posmatrao.

— Očekuje li gradonačelnik da mi uputimo neku jedinicu? On ipak zna koliko malo ljudi ovde imamo.

— Od kako služimo u ovoj tvrđavi, stojimo bar četvrti put pred istom situacijom — odvratil Mark. — Ali, nikada još nismo bili toliko slabi. — Okrete se i priđe karti. — Hoću da ti to još jednom predstavim.

— Ostavi se cirkusa! Mene interesuje samo do kakvog zaključka si došao.

Bravos mu priđe i prekrsti ruke na leđima.

Mark uze pokazivač i njime precrtala oznake koje su predstavljale grad i tvrđavu, odnosno brežuljak na kome je stajala.

— Ipak, nemoj da preteruješ! — promrmlja Bravos.

Mark baci pokazivač na sto i sleže ramenima.

Ja sam cele protekle noći o tome razmišljao i uvek sam došao do istog zaključka.

— A Leslou? Gde se on nalazi u tvojoj igri?

— Biće pre vremena otkriven i zbrisan.

— Onda ja ipak bolje poznajem Lesloua — nasmeja se Bravos, ali, ne od srca.

— Slušaj, Bravose! Oblast na severu je puna Indijanaca. Ni pribadača ne bi mogla neopažena da prođe.

Ti, stara zloslutnice, htede Bravos da kaže. Ali nije više stigao. Vrata se naglo otvoriše i dežurni oficir stupi u sobu.

— Čujemo pucnje na severozapadu, ser! — saopšti. — Leslou je otkriven.

Mark je prebledelo. I Bravosu je nestala boja s lica. On prekrsti ruke na grudima.

— Poručniče! Vi znate da ja ništa više ne mrzim od nejasno formulisanih izveštaja — reče. — Pucnji na severozapadu! Koliko pucnjeva i koliko daleko odavde? Sem toga, mora da se kaže: „Izgleda da je jedinica kapetana Lesloua... otkrivena.” — Rekao je to s oštrimom u glasu, iako je znao da time ovom oficiru čini nepravdu. — Ili dolazite vi pravo odande?

— Mnogo pucnjeva, ser! — mucao je mladi poručnik. — Još uvek se puca. Stražari ocenjuju udaljenost na pet kilometara. Izgleda...

Bravos i Mark jurnuše napolje, a dežurni oficir za njima.

Potrčali su ka kapiji. Iako je već dugo trebalo da vlada noćni mir, izgleda da se svako nalazio na nogama.

Bravos, Mark i dežurni oficir popeše se stepenicama na kulu. Svi oficiri su ih pratili.

— Mir, prokletstvo! — prosukta major Mark, jer trupkanje čizama na kuli nikako da prestane.

To je bilo nepotrebno. Bravos opusti ramena i kao da se zgrči. Pucnjava konjičkih „karabina” jasno se čula. Bio je to Leslouov polueskadron koji se tamo napolju boriv.

— Neka im se nebo smiluje! — izusti poluglasno jedan od stražara.

Odjednom, bilo je tako tiho na kuli da se svaka reč čula. Taj stražar je izrekao samo ono što su svi mislili.

— Nadajmo se da će se vratiti — javi se major Mark posle izvesnog vremena.

Pucnji nikako nisu prestajali. Naprotiv, postajali su još intenzivniji.

Bravos obrisa hladan znoj sa čela. Ni za trenutak nije pomišljao na svoju karijeru. Ono što ga je bolelo, bila je samo činjenica da je njegovo naređenje bilo ono koje je te ljude tamo napolju poslalo u smrt.

Bio je pukovnik. Nikada ranije nije teže nosio taj svoj čin nego ove noći.

V

Suprotno Šejnovim očekivanjima stvar se dogodila jednostavno. Čak je Evelin bila ta koja je u kontaktu sa muškarcem pokazivala puno samoinicijative.

Zaspelo se jutro.

Ona je ležala u njegovom naručju i spavala duboko i čvrsto. Izgledala je iscrpljena, ali srećni osmejak razlio se u snu po njenom lepom licu.

Jedro i snažno bilo je njeno telo. Prijala mu je njena uzbuđujuća toplina.

Šejn se polako oslobodi njenog zagrljaja, ustade i pope se do ivice uvale sa vodom. Pogled na ratnike naterao mu je žmarce uz kičmu.

Prebrojao ih je. Bila su osmorica. Držali su izvor vode

opkoljen. Ali, to nije bilo sve. Kraj obližnje visoke stene stajalo je dvadeset mustanga.

Šejn se spusti na kolena i napregnuto se obazre u krug. Zašto još nisu napali? Na šta još čekaju?

Izenada oseti Evelininu ruku na leđima. Okrenuo se iznenađeno. Ona se već bila obukla. Nehotice se nasmešio, gledajući je, jer se pitao kako se ona bez ičije pomoći uspela uvući u te njene uske pantalone. Ali, ta misao mu je samo proletela kroz glavu.

Njena šaka stegla se u pesnicu.

— Ti si sve dobio, Šejne — rekla je. — Mene! Vodu! Sada izvrši svoje obećanje i odvedi me u Juku.

Zagledao joj se u lice. Pogodio ga je pogled hladan kao led. Ne! U tom lepom telu nije se ona nalazila sama! S njom je delio stan jedan proračunati đavo!

Gledala ga je nepomično.

— Ja sam ti kao žena dala ono što jedna žena može dati. Sada se ti bori kao što muškarac može da se bori. To mogu posle ove noći da očekujem od tebe.

Istakla je, znači, svoju cenu. Je li to ono što je razlikovalo od Lizinih devojčura?

Apači oko ivice uvale sa vodom konačno su se zaista pokrenuli. Izenada su napali. Strele, koplja i olovna zrna zazujali su prema ženi i Zapadnjaku i Šejn jednim pogledom izbroja dvadeset ratnika koji su se okomili na njih.

On se brzo uspravi sa „vinčesterkom” o kuku. Oružje sevnu i poče da prašti u jednakim razmacima. Kraj njega je grmeo i revolver u ruci Evelin.

Šejn se obrtao i slao olovo na sve strane. Nije prevideo nijednog napadača. Ali, isto tako brzo kao što su Indijanci napali, isto su se tako brzo povukli za više od trista metara u zaklone.

Šejn odmah leže na zemlju, okrete se na leđa i poče da puni „vinčesterku”. Pri tom je pogledao Evelin, koja je malo ispod njega čučala na jednoj ravnoj steni. Ona ga je napregnuto posmatrala a sa lica joj se čitao upitan pogled.

— Povukli su se — procedi Šejn.

— Potrebni su nam konji, inače se nikada nećemo izvući! — primeti Evelin.

Šejn načini grimasu i izdiže se iznad ivice uvale.

Dokle god je mogao da sagleda klanac, nije se više video nijedan Indijanac. Ali, izgled je varao. Njihovi mustanzi stajali su još uvek tamo gde su bili. Znali da su i njihovi vlasnici

još bili tu. Kao dokaz, polete jedna strela. Šejn se saže. Strela flijuknu iznad njegove glave i pade negde iza njega, među stene.

Iznenada se začu konjski topot. Evelin se pope do Šejna.

— Jasu li još tu? — raspitivala se.

— Da i sada još dobijaju i pojačanje!

Evelin uplašeno jeknu i zari prste u rukav Zapadnjakove jakne. Jahači su dolazili od severa duž klanca. Ali, još se nisu bili videli.

— Gospode bože! — stenjala je Evelin. — Kako ćemo se izvući odavde?

Minut kasnije, pojavili su se iza krivine jahači. Šejn nije mogao da veruje svojim očima. Bili su belci! Njih sedmorica.

Šejn je uporno gledao tu grupu. Ako još nisu ugledali Apače, morali su bar one mustange tamo da primete!

— Belci! — procedi Zapadnjak promuklo i pogleda Evelin. — To su belci, koji ovde dolaze po vodu!

Ona ispitivački pogleda u konjanike koji su dolazili. Šejn podiže pušku uvis i htjede da ispali pucanj opomene.

— Ne pucaj — prosikta Evelin, uspravi se i poče da maše obema rukama.

— Spusti se! — povika Šejn. — Apači su još tu.

Ali, žena ga nije slušala. Jedan od jahača joj uzvрати mahanjem. Sva sedmorica odmah pojahaše tačno ka uvali, a oko-lo se podigoše i Apači iz svojih zaklona. Jahači su se pravili kao da ih ne primećuju. Ali, slepi ipak nisu bili. Zato mora da su se poznavali.

Evelin je čekala dok se jahači nisu približili na oko četiri stotine metara, a onda im krenu u susret.

— Klark! — povika ona. — Klark!

Šejn razvuče lice i ustade. Nijedan pucanj nije prasnua i nijedna strela više nije doletela. Kada je Evelin stigla do jahača, i kada su se oni zaustavili, krenuše Apači ka svojim mustanzima.

Šejn je čekao.

Jedan od muškaraca je sjahao i razgovarao s Evelin. Ona pokaza nekoliko puta na Šejna. Posle izvesnog vremena obgrli muškarac Evelin rukom i krenu s njom ka uvali. Jahači su ih lagano pratili.

Čovek je bio krupan. Šejn je cenio da ima četrdeset godina. Nosio je gradsko odelo i pomalo prašnjavi „stetson”. Na Zapadnjaka je ostavio dosta simpatičan utisak. Lice mu je bilo koščato i opaljeno od sunca. Nasmejao se pružajući ruku Šejnu.

Evelin ih predstavi. — Šejn. Klark Sterling, moj stari poznanik.

— Već danima smo u potrazi za Evelin — objasni Klark Sterling. — Apači su vas smatrali za dva muškarca, inače se ovo ne bi dogodilo. — Ponovo se nasmejao i okrenuo ka Evelin. — Ti si kod Apača premalo poznata. U tome je stvar. Pre svega, trebalo bi da ideš bez šešira i da pustiš dugačku kosu. Jer, Apači su znali da tražimo jednu crnokosu ženu.

— Naš peh! — primeti Zapadnjak. — Ni ja nisam poznat među Apačima.

Klark Sterling je prečutao ovu primedbu.

— Klark nas odvraća da jašemo za Juku — objasni Evelin. — Apači su opkolili grad i tvrđavu i sigurno će sutra ujutru napasti... Ali, Klark! Moj otac se nalazi u tvrđavi.

— To ja nisam mogao da pretpostavim! — odvrati Klark Sterling.

— Ali, tako je! Ja sam se s njim dogovorila da se nađemo u Fort Juki i on će me čekati. Ja ga poznajem.

Evelin je bila očajna.

— Simaron neće pustiti iz Fort Juke nikoga napolje, a neće takođe nikoga pustiti ni unutra — objasni Klark Sterling.

— Ali, tebe će pustiti da prođeš! — uveravala ga je žena. — Daću ti pismo, s tim da moj otac napusti s tobom tvrđavu.

— Evelin! Tvoj otac je general. Ljudi u tvrđavi poznaju situaciju u kojoj se nalaze. To bi izgledalo kao izdaja kad bi on sa mnom napustio utvrđenje kad i poslednji regrut zna da je tvrđava opkoljena od preko dve hiljade Apača. Sem toga, Simaron će napasti sutra. Za to vreme, ja ne mogu stići donde. Do Fort Juke potrebna su bar dva dana. Ali, ja sam siguran da tvoj otac više nije tamo.

— Jeste! — uveravala ga je Evelin. — I ja moram da ga spasem!

Pogledala je molećivo Sterlinga, pa onda Šejna.

Klark Sterling se osmehnu ironično.

— Objasnite joj to, Šejne! Jedan general američke vojske ipak ne može zbog jednog prepada Indijanaca da napusti tvrđavu.

Evelin pokaza ka stenovitom zidu klanca sa suprotne strane gde su Apači bili uzjahali i pojahali ka severu.

— Oni odlaze! — energično je zvonio Evelinin glas. — Govori s njima! Oni treba da jave Simaronu da pričeka sa napadom dok ti mog oca ne izvučeš iz tvrđave.

Klark Sterling se nasmeja.

— Kako ti to sebi zamišljaš?

— Kako ja to sebi zamišljam? — prosikta Evelin ljutito i lupi energično desnom nogom. — Ni jednu jedinu pušku Apači više neće dobiti ako napadnu tvrđavu dok se moj otac još tamo nalazi. — Ona podiže pesnicu. — Ni jednu jedinu pušku više i nijedan metak.

— Šejne! — Sada se naljutio i Klark Sterling. — Reci joj konačno bar jednu reč! Njen otac je general. On u jednoj takvoj situaciji ne može da napusti trupe. Ali, ona to ne shvata. — Ponovo se okrenuo ka Evelin. — Tamo, ta posada... oni ga ne bi ni pustili napolje iz tvrđave!

— On je general i oni svi moraju da ga slušaju! — odvrati Evelin divlje.

— Šejne! — zavapio je Klark Sterling.

Evelin pogleda Zapadnjaka kao da očekuje pomoć.

— General je general — reče Šejn. — Usred borbe ne vidim ni ja za njega nekakvu mogućnost. Ali, ako bi Simaron pričekao sa napadom, možda sve to i ne bi bilo teško.

Evelin se osmehnula i ošinu Klarka Sterlinga trijumfalnim pogledom.

— Hoćete li vi da jašete za Fort Juku, Šejne? — upita Sterling iznenađen.

Zapadnjak sleže ramenima.

— Zašto ne? Ako su Apači upućeni u stvari i ako me pro-puste.

— Vidiš li, Klark! — prasnu Evelin.

— I kako ćete nagovoriti generala da odjaši sa vama iz tvrđave? Hoćete li mu možda reći da njegova kćerka isporučuje oružje Indijancima i time otkupljuje njegov život?

— Zar on o tome ništa ne zna? — upita Šejn.

— Ne! — odvrati Sterling.

— Onda on to ništa neće ni shvatiti ni prihvatiti — primeti Zapadnjak.

— Ja ću ti dati propratno pismo! — prekide ga Evelin. — Ja ću mu napisati da se nalazim u Simaronovom ropstvu. To će svi u tvrđavi poverovati. Moraće. Ja sam zaista s eskortom napadnuta i da još živim zaista je pravo čudo.

Sevajući očima, pogledala je u Klarka Sterlinga.

— Eskort se nije držao rute, inače mu se to ne bi dogodilo! — upade joj Klark Sterling u reč.

— O tome ćemo još razgovarati! — siktala je Evelin uzrujano.

— Šta ima o tome da se razgovara? — osmehnu se Klark Sterling. — Vođa eskorta se iznenada odlučio za drugi pravač. Apači nisu mogli znati da se radi o TOM transportu. Vojnike su docnije takođe sve pobili, kada su bili potpuno sigurni da se ti ne nalaziš sa tim transportom.

— Vрати se nazad Apačima! — naredi Evelin oporo. — Moj ultimatum Simaronu znaš. Pobrini se, dakle, za to da se i on s njim upozna i njega drži. Šejn će odjahati za Fort Juku i mog oca izvući iz tvrđave. Biće mu predstavljeno da Simaron hoće sa generalom da razgovara i da ima mene kao taoca. To će ljude u tvrđavi još dovesti do nadanja da moj otac može Apače da navede na povlačenje.

— Znaš li ti zaista šta od Simarona tražiš? — upita Klark Sterling i izvuče „kolt” koji je nosio ispod sakoa.

Evelin ga je gledala netremice.

— Vрати Apače i pobrini se za to da se sve dogodi tako kako ja hoću, inače nećeš više zaraditi ni dolara provizije. Onda će sa poslovima ovde, u Arizoni, biti gotovo. Zaustaviću sve Transporte. Sve!

— Onda ni ti nećeš više zarađivati, draga moja! — odvrati joj Sterling.

— Ja imam dovoljno novca, a ti nemaš! — prosikta žena.

Klark Sterling onda podiže revolver i opali tri puta u vazduh. Apači su upravo stigli do zavoja. Ali, čuli su pucnje i zaustavili su se.

— Bene! — viknu Klark Sterling. — Mamuzni konja! Pasji sin koji vodi hordu treba da dođe ovamo. Imamo jednu važnu vest za Simarona.

Jahač kome se Klark obratio, okrete konja i pojuri.

Evelin se okrete ka Zapadnjaku i položi mu ruke na ramena.

— Ti ćeš izvući mog oca iz tvrđave?

Šejn se blago nasmeši.

— Samo se po sebi razume da ću to za tebe učiniti.

Ne odmićući se od Šejna, Evelin pogleda u svog bliskog saradnika.

— Jesi li čuo to, Klark?

— Nisam gluv — odbrusi Sterling ljutito. — Ali, ne zaboravi da ću ja biti taj koji će zadržati Simarona i njegovih tri hiljade Apača, da bih spasao tvog starog, tu ludu!

— Ne govori tako mome ocu! — viknu Evelin uzrujano, i okrete se ka njemu.

— Zar on nije jedna stara luda? — upita Klark Sterling zajedljivo. — Njegov potpis doveo te je u položaj da možeš od armije da kupuješ deklasirane puške. A u poslednje vreme to nisu bile stare, nego najnovije „karabinke“. Gospodin general je živeo na proketo visokoj nozi i ja mislim da je on u međuvremenu već dugo znao odakle dolazi novac za to. Pravo od Indijanaca.

— To je još jedan ozbiljan razlog da ga izvučeno odande — umeša se Šejn. — Bez njega se neće više moći odvijati nikakav posao.

Evelin se okači o Šejna.

— Vidiš, li, Klark? Ovaj čovek me razume. On jednostavno razume sve.

Klark Sterling se ljutito okrete. Ben se vrati sa jednim Apačem.

Docnije, dok je Šejn sedlao konja kojeg mu je Klark Sterling prepustio za tu misiju, pride mu ovaj sa strane.

— Kad bi se samo o Evelin radilo, mogli bismo nas dvojica da postanemo dobri prijatelji — reče Zapadnjaku. — Ona je jedna nestalna ptica. Žena koju muškarac u ljubavi ne uzima ozbiljno. Ali, radi se o drugim stvarima. Zbog toga se bojim da se nas dvojica jednog dana ne nađemo jedan naspram drugog. Vaš način, Šejne, mi se ne dopada. Ja sam čvrsto uveren u to da ću vas jednog dana ustreliti.

Šejn ga pogleda i nasmeši se.

— Pa, za taj dan ću se i ja pripremiti. Možda je bila greška reći mi to tako u lice.

Gledali su netremice jedan drugog u oči.

— Vratite se sigurno! — reče Klark Sterling preteći i okrete se. — Inače...

— Ja ću se sigurno vratiti! — povika Zapadnjak za njim. Kad se okrenuo, stajala je Evelin kraj konja.

— Jeste li se svađali? — upita i odmahnu rukom. — Ah! Njega ne moraš uzimati ozbiljno. Sve što on ume je da puca. U glavi ima samo slamu.

— Ponekad je to dovoljno — isceri se Šejn.

Ona mu pride sasvim blizu.

— Zaboravi ga! Ti ćeš na putovanju stalno na mene misliti, je li?

— I dan i noć! — tvrdio je sigurno.

Obavila mu je ruke oko vrata, stala na vrhove čizama i

poljubila ga. — Onog dana kada se vratiš sa mojim ocem, noć će pripasti tebi i u toj noći ja ću zapaliti veliku vatru u tebi ljubljani.

Ne reči, više je zvuk njenog glasa bio taj koji mu se zavaljao pod kožu. On je zagrljao i pritisnu uz sebe. Svašta mu se začelo u glavi.

Ali, morao je da odjaše.

VI

Počelo je da sviće. Stene Hualapaj planina bacale su tamne senke na tvrđavu. Usamljeno su odzvanjali koraci stražara na tornju i verandi u jutarnjoj tišini.

Pukovnik Bravos je obilazio stražu. Na glavnoj kuli, iznad kapije, uzeo je durbin od stražara i primeo ga očima.

Gusti veo magle vukao se u daljini. Više ništa sem toga nije se videlo.

— Simaron je završio sve pripreme — primeti major Mark, stojeći iza njega. — Danas će doći.

Bravos skide durbin s očiju.

— Ja bih na njegovom mestu upravo sada napao. Sada, ovog časa!

— Ja sam još razmišljao! — reče major. — Mi bi trebalo da napustimo tvrđavu, i da se povučemo u grad. Udruženi sa gradskom policijom, mogli bismo tim majčinim sinovima zaista da podbrusimo pete!

— I ja sam već pomišljao na to — odvrati Bravos i pruži stražaru durbin. — Ali, ja nisam gradonačelnik nego komandant tvrđave. Zato pustimo te Apače da već jednom dođu.

On se spusti lestvicama, i major za njim. U Bravosovoj kancelariji prišli su, kao i često do sada, karti, zureći u nju i čekali da im dođe inspiracija kako mogu da zadrže situaciju u rukama.

— Vod za uzbudu stajaće u svakom slučaju u rezervi, s tim da može biti upućen tamo gde neprijatelj uspe da se probije — reče Bravos zadubljen u misli.

— Uzmimo da ti majčini sinovi dođu preko severne kule i vod za uzbunu može da se tamo uhvati u koštac s njima — primeti major. — Ali, u istom trenutku, recimo, sruše Indijanci palisade i na jugu.

Pukovnik je ćutao.

— Dotle bi neko trebalo da se pojavi i iza njih! — klimnu major glavom. — Razumem Ali, Leslouva jedinica više ne postoji. Izbij konačno jednom te misli sebi iz glave.

— Koliko golubova je Leslou poneo sa sobom?

— Dva!

Bravos se s osmehom okrete ka majoru:

— Da li se već jedan od njih odande vratio?

— Nije!

Bravosova desna obrva se opet trzala.

— No, onda ćemo prvo sačekati na to.

— Ti se hvataš za slamku! — prekore ga Mark. — Ali o tebi ovisi sudbina cele Arizone.

Bravos izvuče časovnik.

— Zašto Simaron još ne napada? Sad bi već morao da dođe.

— Možda još nije završio svoj doručak — primeti major zajedljivo.

Bravos pogleda još jednom cifarnik svog časovnika i klimnu glavom.

— Naravno! A onda će da privilegne.

Začulo se kucanje na vratima i narednik koji je bio zadužen za golubove — pismonoše, uđe i salutira.

— Oba goluba kapetana Lesloua su doletela u tvrđavu.

— Šta? — upita major Mark iznenađeno. — Oba?

Narednik pozdravi još jednom.

— Tako je, ser! Oba.

Bravos mu brzo priđe.

— E pa onda ste doneli i vesti, do đavola!

Narednik sleže ramenima.

— Ništa nema u prstenovima, ser! Nikakvih poruka!

Bratos je zurio u njega. Sve vreme se nadao da će bar nekoliko ljudi iz polueskadrone živeti da se vrata. Sada je znao da su se ove nade srušile kao kula od karata. Mark je bio u pravu.

— Napusti tvrđavu, Bravose! — podstaće ga major u mislima.

Bravos se razjareno okrete na peti, ruku prekrštenih na leđima.

— Znaš li ti šta mi predlažeš? — grmnu.

— Četrdeset ljudi je umrlo — odvrati major Mark. — Mislim na živost stotinu ostalih, koliko nas još ima.

— Mi držimo ovo proketo prostrano zaleđe — povika

Bravos izvan sebe. — I još stojimo tu gde nas je naređenje dovelo. Zašto bi trebalo da se predamo?

Dežurni oficir uđe i salutira odsečno.

— Napadaju li Indijanci? — upita Bravos već sav iznerviran i nestrpljiv.

— Ne, ser! — odseče dežurni oficir. — Apači su se noćas istina još više približili našoj koži, ali, sada se ne miču. General želi da razgovara s vama, ser!

— General!

Dežurni oficir salutira još jednom.

— Po naređenju, ser! General vas moli za razgovor.

Bravos lupi besno levom šakom po stolu.

— Taj posrani general treba da mi se već jednom skine s vrata! Imam ja drugih briga.

— Bar ga saslušaj! — predloži major.

— Čegrtaljku! — viknu Bravos i ispruži ruku.

Dežurni oficir i Mark ga pogledaše sa nerazumevanjem.

— Jednu čegrtaljku... pušku jednu da mogu generalu da je utisnem u šake da bi na taj način shvatio gde mu je mesto kad nas Simaron sa svojih tri hiljade ratnika bude želeo da savlada.

Pukovnik je bio gnevan. U njemu je sve kipelo. Ali, na putu do generalovog konaka on se smirio.

Kavalerista pred vratima koraknu u stranu i pozdravi. Bravos mu utisnu konjički „karabin” u šake, onaj isti koji mu je Mark dao malo pre.

— Donesite mi „karabin” unutra kad vas pozovem! — reče vojniku i uđe u baraku.

General ga je već čekao. Sedeo je za stolom i nervozno dobovao prstima leve ruke. Kada je pukovnik ušao, on odmah ustade, okrete se ka njemu, poravna kaput i odmeri ga ledeno.

— Generale! — pozdravi Bravos.

— Polueskadron koji ste sinoć nerazumno žrtvovali, danas će vam nedostajati, pukovniče!

— Zar ste zato tražili da me zovu da biste sa mnom o tome diskutovali?

— Pukovniče, vi ste počinili grešku — reče general, saže glavu i načini nekoliko koraka tamo-amo. Onda stade pred Bravosa i osmehnu se podrugljivo. — Ko nikakvu odluku ne donosi, ne može ni da počinji grešku. — Ispravio se. — Prepustite mi zato komandu. Ja ću tvrđavu bez oklevanja isprazniti i trupe prebaciti u grad. I time će sve biti zaboravljeno.

— Ja sam znao i češće da pravim greške — odvrati Bra-

vos. — To uvek zavisi od situacije i raspoloživih mogućnosti. Ali nikada, ser, i zbog toga se ponosim sobom, nisam zaključio nikakav ružan kompromis. To jednostavno nije moj način.

— Sa vama se, dakle, ne može razgovarati, Bravose!

— Ne, ser!

— Pukovniče, onda tražim od vas da me prebacite u grad. Kao komandant tvrđave, vi ste odgovorni za moju sigurnost. I vi to znate!

Bravos se nasmeši. Strah! To je bilo sasvim vidljivo.

General pogodi Bravosove misli. To, ustalom, i nije bilo teško.

— Ne — reče. — Ja nisam kukavica, iako vi to možda tako tumačite. Ali, ne osećam naročito zadovoljstvo da kusam čorbu koju je zakuvao neko drugi.

Bravos pokaza ka vratima.

— Tamo napolju stoji stotina ljudi koji moraju da slušaju naređenja. Uvek će se naći ljudi koji će posumnjati u odluku svog pretpostavljenog, jer smatraju da to bolje znaju ili možda zato što zaista imaju pravo. Ipak, oni će poslušati naređenje. Od jednog generala mogla se to pre svih očekivati. Svaka armija se zasniva na dve osnove: naređivanju i poslušnosti. Moram li i vas tome da učim kao nekog regruta.

— Izvedite me iz tvrđave! Odmah! Dotle dok je još moguće.

Bravos se okrete ka vratima.

— Stražar!

Kavalerista je na taj poziv već čekao. Vrata se širom otvoriše i vojnik stade mirno na pragu. Bravos mu priđe i uze mu karabin iz ruke. Onda se vrati ka generalu.

— Čim Simaron napadne, stražar sa vaših vrata biće povučen, generale — reče mu i položi „karabin” na sto. — Municiju možete sledovati u depou. Hvala nebesima da bar nje imamo dovoljno! Prepuštam vama da utvrdite gde na kulama i po hodnicima nedostaje jedna puška.

Bravos salutira, okrete se i izađe iz sobe.

Stražar pozdravi po propisu. Bravos mu odzdravi i požuri nazad u komandanturu. U hodniku mu dođoše u susret dežurni oficir i Mark, a uzbuđenje im se čitalo na licu.

— Jedan usamljeni jahač se pojavio — objasni Mark. — Približava se tvrđavi sa juga.

Bravos zažmuri.

— Glasnik od Simarona?

Mark ga je ozbiljno gledao u oči.

— Mogu da pretpostavim da ima u rukama Lesloua i nekoliko njegovih ljudi, i s tim ulogom se nada da iznudi predaju ili nešto slično.

Bravos se okrete i s oba oficira krenu ka kapiji. Dežurni narednik već je širom bio otvorio kapiju.

— Sto mu gromova! — povika Mark kreštavim glasom. — Ne pušajte tog Indijanca u tvrđavu!

— Taj kućkin sin sigurno hoće samo da sazna naše brojno stanje! — saglasi se dežurni oficir. — Naredniče, zatvaraj kapiju!

Tri oficira potrčaše.

Narednik je stajao na kapiji i salutirao.

— Nije Indijanac, ser! — saopšti i isceri se. — Belac je.

Mogli su već da čuju konja kako rza.

— Ne cerite se tako blesavo! — prasnu dežurni oficir.

Bio je to Šejn, koga je narednik već prepoznao, a trenutak kasnije svi su znali zašto se ceri. Bravos nije verovao svojim očima, a Mark je pomislio da sanja kad je jahač pred kapijom skočio iz sedla, uhvatio konja za uzde i poveo u tvrđavu.

— Šejne! — povika Mark drhtavim glasom.

Zapadnjak se cerio, gledao od jednog do drugog, tutnuo uzde naredniku u šaku i dodirnuo prstima obod šešira.

— Izvestite me o situaciji! — rugao se. — I zahvaljujem vam za tako ugledan odbor za doček... Pozdravljam te, Bravose!

Pukovnik i Šejn pružiše jedan drugom ruku.

— Šejne, đavolski sam srećan što te ponovo vidim. Ali, odakle ti ovde? Jesi li nikao iz zemlje? Mi smo opkoljeni od Apača i svakog trenutku računamo sa njihovim napadom.

Šejn pozdravi i Marka, pruži ruku i poručniku i potapša narednika po ramenu.

— Apači su me pustili da prođem — objasni Zapadnjak zapanjenim prijateljima. — I po specijalnoj želji jedne dame, Simaron je neočekivano odlučio da pričeka sa svojim napadom na tvrđavu dok vam ja ponovo ne okrenem leđa. Ali, onda će biti gadno, Bravose! Znaš li ti koliko se Apača okupilo oko tvrđave? Ako me utisak ne vara, i ako sam dobro gledao, Simaron stoji pred vama sa najmanje tri hiljade ratnika.

Bravos se nakašlja.

— Prenosiš li ti ultimatum od njega?

Šejn zavrte glavom.

— Ni govora; Nego... nalazi li se general Ričards u tvrđavi?

— Junak sa Getisberga? — upita Bravos zajedljivo, ali se odmah i začudi. — Da! Samo, do đavola, zašto to pitaš?

— Simaron hoće da ga vidi. On je zarobio kćer generala Ričardsa i ipak postavlja jedan ultimatum.

— Pratlja! — prožišta Mark i pogleda mračno u Bravosa.

Šejn klimnu glavom.

— Da, pratlja s kojom se nalazila generalova kći, je napadnuta i svi su pobijeni.

— A mi smo bili čvrsto u to ubeđeni da se pratlja okrenula i vratila! Zar ti momci nisu primetili da je ovde đavo odneo šalu? — upita Mark sav van sebe.

Šejn sleže ramenima.

— Dolaziš li ti iz Simaronovog logora? — upita Bravos drhtećim glasom. — Leslou je prošle noći sa jednim polueskadronom izašao iz tvrđave. Gde su ti ljudi, Šejne? Možeš li da mi kažeš?

— Ja ne dolazim iz Simaronovog logora i jedinicu Lesloua niti sam video niti sam šta o njoj čuo. Ja dolazim sa juga.

— Bravos uhvati Zapadnjaka za ruku i pođe s njim u pravcu komandanture. Mark im se priključi.

— Zar je moguće da ništa nisi doznao o sudbini Lesloua. Onda bi možda mogao sada! Ti treba da vodiš generala u Simaronov logor, zar ne?

Šejn zastade.

— To je blef! — objasni on pukovniku i majoru kad više niko drugi nije mogao da ga čuje. — Generalova kćerka isporučuje oružje Indijancima i ona je od Simarona tražila da vas on napadne tek kad general više ne bude u tvrđavi. Priča o uhvaćenim taocima bila je namenjena generalu i vama.

— Znači, izgovor da ga izmami iz tvrđave! — zaključio Mark i pri tom se nasmeši dvosmisleno, i pogleda u Bravosa. — Time bismo heroja sa Geistberga jednom zauvek skinuli s vrata.

— Puške za Indijance! — uhvati se Bravos za važniji deo Šejnovog objašnjenja. — Kakve puške?

Krenuli su dalje i Šejn ih obavesti o tome šta je na putu doživeo, video i čuo. U komandanturi predade Bravosu pismo koje je Evelin uputila svom ocu.

— Ja sam pročitao sadržaj — reče Zapadnjak. — Ona piše svom ocu da je Simaron čovek s kojim se može razgovarati.

rati. Ukazuje i na to da bi on pod određenim okolnostima mogao da izdejstvuje i slobodan uzmak za posadu tvrđave.

Bravos duboko udahnu vazduh.

— Gospodinu generalu neće ništa drugo preostati — procedi Mark — nego da u svom konaku, sam sebi prosvira kuglu kroz glavu.

— Ko će vas tamo napolju dočekati? — raspitivao se Bravos.

— Ja ću ga odvesti njegovoj kćerki — sleže Šejn ramenima. — Imamo ugovoreno mesto sastanka na jugu.

— Tamo može komotno da skine svoje činove — reče Mark. — A možda će ipak da se uhvati za revolver kada sazna za poslove te dame. Ali, na kom se on položaju onda zaista nalazi kad je u situaciji da preprodaje vojnu opremu.

— U intendanturi — objasni Bravos. — Ali, koliko ja znam, biće zastarelo oružje prodato Južnoj Americi i Meksiku i to po nalogu vlade.

— Kad mu to natovariš na glavu, voleo bih da i ja budem prisutan — reče Mark. — Ali, kao TVOJ svedok.

Bravos priđe karti na zidu.

— Šejne, možeš li se bez opasnosti tamo napolju kretati?

— Treba li da otkrijem gde se nalazi Leslou? — Zapadnjak pogleda upitno Marka, ali, ovaj skloni pogled i priđe prozoru.

Bravos pozva Šejna da priđe karti i objasni mu svoj plan. Po njegovom mišljenju, to je bila jedina šansa da se spase tvrđave.

— Užasno smelo — primeti Zapadnjak — ali, ako bi Leslou to izveo, bila bi borba gotova. Tada bi se Indijanci povukli i počeli da oplakuju svoje pogledavice.

Bravos ga pogleda i klimnu glavom.

— Leslouva jedinica više ne postoji — umeša se Mark. — Ni pet kilometara od tvrđave oni su još prve noći upali u zamku. U međuvremenu su se vratili i njegovi golubovi — pismoše. Bez ikakve poruke u prstenovima.

Šejn tiho zazvižda.

Oficiri su ćutali.

Šejn nakrivi glavu.

— Leslou je ipak dovoljno pouzdan da je mogao bar sa nekoliko ljudi da se probije i da se sakrije.

— Tu nadu deli i Bravos, ali, ja više ne.

Mark priđe karti i objasni Šejnu kako i zašto je došao do

zaključka da niko od tih ljudi više ne može biti u životu. I Šejn je morao da mu da za pravo. On je već na jugu video kako je gust bio prsten Apača. Logor je ležao kraj logora, a posvuda su stajali stražari. Ali on je poznavao i Lesloua, tog starog borca i kavgadžiju.

— Ja ću odvesti generala iz tvrđave — reče. — Dajte mi i jednu pticu da ponesem. Možda ću pronaći Lesloua ili ću nešto saznati o sudbini tih ljudi.

Bravos se zagleda Marku u oči.

— General će napustiti tvrđavu samo ako mu dam pismo i prečutim istinu.

— Samo jedan čovek vodi tvrđavu! — odvrati Mark promuklo.

— Ispašću sam pred sobom đubre — primeti Bravos.

— A kada bi se vratio bez generala, Šejne? — upita Mark. Zapadnjak sleže ramenima.

— Evelin poznaje svoga oca. Kada stignem sam, znaće i ona i njena bratija da smo mu rekli istinu, a ja bez njihove pomoći neću moći da tragam za Leslouom.

— Ja moram da znam gde se Leslou nalazi i da li mogu da računam s njim — primeti Bravos. — Treba li da pošaljem napolje patrolu? Bila bi to sigurna smrt za te ljude.

Mark klimnu glavom.

— General, naprotiv, ostaće sigurno u životu. On mora samo da skine uniformu. Ali, u ovoj situaciji, neka njegova kćerka manevriše s njim, a ne mi.

Bravos udahnu duboko i uze sa stola sablju generala Richardsa.

— Dođi, Šejne!

VII

Stražar pred konakom generala pozdravi. Bravos dotače bešir.

— Možete da se udaljite, konjaniče! — naredi i pokuca na vrata.

General otvori i začuđeno osmotri pukovnika i Šejna, a kada je primetio da se stražar udaljio, nasmeši se podrugljivo.

— Ja imam jednu vest za vas, generale — reče Bravos. — Vaš eskort su napali i pobili Apači. Ali, vaša kći je živa. Ona se sada nalazi u rukama Indijanaca. Ovde je pismo od nje.

Generalovo lice poče da se trza. Gledao je pridošlice, jednog pa drugog, uzeo pismo i krenuo nazad u sobu.

— Izvolite, džentlmeni! — pozva ih.

Bravos i Šejn udoše i ostadoše da stoje kraj vrata, dok je general pocekao omot i čitao. Dvaput je pročitao pismo.

— Vi znate sadržaj, pukovniče? — promrmlja zatim.

— Mister Šejn mi je predao pismo — odvrati Bravos. — Ja sam o položaju vaše kćeri obavešten i stoga što Simaron vas očekuje kao posrednika.

General se ispravi.

— Shvatam da vi imate moć da...

— Pritvor je, što se samo po sebi razume, neodložno ukinut, generale — odvrati Bravos i zveknu mamuzama.

Tada mu pukovnik predaše sablju koju general ljutito opasa.

— Ja ću pregovarati sa tim pobunjenicima prema sopstvenim pravilima. Savete i predloge više neću prihvatiti od vas, pukovniče. Ja takođe preuzimam i komandu!

— Razumem!

— Dajte posadi voljno!

— Za to nema više vremena, ser — uveravao ga je Bravos. — Simaron vam je postavio jedan uslov. Mister Šejn vas mora svakako za dva časa dovesti do njega.

General namršti lice.

— Jedan divljak meni postavlja ultimatum! Taj momak i ne zna da se služi časovnikom. Otkud će on znati kada će istaći dva časa?

— Taj divljak ima vašu kćer u svojoj vlasti, generale — umeša se Šejn. — Ona je vezana za jedno drvo sa natopljenim kožnim remenima koji će se najdalje za dva časa osušiti. Bez časovnika!

General se zagleda Zapadnjaku u oči.

— Neka mi osedlaju jednog konja, pukovniče! — naredi iznenada.

Bravos salutira, okrete se i izađe sa Šejnom.

— Zar si morao jednu takvu priču baš da mu serviraš! — prekori ga.

— Vreme nam curi kroz prste — objasni Šejn. — Čim s njim napustim tvrđavu, počće napad.

Bravos ne reče više ništa.

Deset minuta docnije, pojaha Šejn sa generalom iz tvrđave.

Na cevi svoje „vinčesterke“ nosio je belu krpu. General je to zahtevao.

Svi oficiri stajali su okupljeni oko kapije i salutirali.

General nakratko zaustavi konja.

— Pripremite se za povlačenje, džentlmeni! Ja ću kod tih pobunjenika izdejsstvovati slobodan prolaz. Ali, ne berite brige! Ovu tvrđavu vratićemo nazad, a onda ćemo tim divljacima zajašiti za vrat. Pod mojom komandom! I biće kao što je bilo i kod Getisberga? Mi ćemo na kraju pobediti, džentlmeni.

Bravos priđe njegovom konju.

— Kad napustite tvrđavu, ser, molim vas da mislite na to da ću sve učiniti za nju.

Bilo je nemoguće da ga je general u ovom trenutku tačno razumeo. Jer, on nije znao istinu.

— O tome ćemo još porazgovarati, Bravose! — promrmljao je i mamuznuo svog mrkova. Šejn mu se držao uz bok.

— Drži visoko pregovaračke znake, čoveče! — viknu mu general.

Bravos pogleda za obojicom i duboko uzdahnu. Onda poslednji put salutira za junakom kod Getisberga, a onda se okrenu.

— Zatvarajte kapiju! — naredi ovrstim glasom. — Uzbuna za celu tvrđavu Juka!

Svi oficiri sem Marka ga pogledaše.

— Ali, dokle god je general napolju ne preti nam nikakva stvarna opasnost — primeti kapetan Fender.

— To ću vam objasniti kasnije, ukoliko još neko kasnije za nas postoji, drugovi — odvrati Bravos. — Poručniče Brente, vi preuzmite vod za uzbunu i idite s njim u središte tvrđave kao rezerva u pripravnosti. Vi ćete postupati po sopstvenom nahođenju.

— Razumem, ser! — povika vitki i visoki poručnik i pozdravi.

Bravos stade mirno.

— Džentlmeni! Armija i zaleđe koje mi treba da štitimo, očekuju da će svaki pojedinac izvršiti svoju dužnost. Odstupite!

— Trubač! — povika major Mark ka kuli dok su oficiri trčeći odlazili ka svojim jedinicama. — Znak za uzbunu!

Truba odmah počeo da svira.

Mark izvadi dve „karabina“ iz stražare i pope se sa Bravosom na glavni toranj. Napuniše puške i stadoše uz ivicu bedema.

Nije prošlo ni deset minuta, a cela posada Fort Juke nalazila se u stanju pune pripravnosti po kulama i hodnicima preko polisada.

Major Mark primi raporte i obavesti zatim pukovnika da je tvrđava spremna za odbranu. Sasvim suprotno svojoj navici Bravos ovaj put nije pogledao na svoj časovnik. Jedva da je i zahvalio Marku. Sa durbinom pred očima pretraživao je sedefasto siv i titravi veo jare pred sobom. Uvek bi ponovo svratio pogled i na Šejna i generala, a kad su se ta dva jahača izgubila na jugu, obratio je svu pažnju na Simaronove snage.

Na svim kulama istovremeno digle su se visoko signalne zastave označavajući signal „Neprijatelj na vidiku”.

Simaron je krenuo sa preko dve hiljade ratnika. Dolazili su sa svih strana.

Bravos spusti durbin. Visio mu je o kožnom kaišu o vratu. Zatim uze pušku.

— Napunite i otkočite „karabine”! — izdade naređenje i ono prostruja od čoveka do čoveka celom tvrđavom u krug.

Sunce je peklo sa neba i ispod nastrešnica od letava po kulama i hodnicima, žega je bila nepodnošljiva. Zastava Sjedinjenih Država mlitavo je visila na stegu. Vazduh je bio težak i nepomičan, bez daška vetra.

VIII

General pogleda levo i desno i nabra obrve.

— Šejne, šta se to događa? Indijanci jašu ka tvrđavi!

I zaista! U gustim redovima jahali su Simaronovi ratnici ka Fort Juku.

— To je namerno, radi vas, urađeno. Simaron hoće da vam pokaže s čime sve raspolaže.

Za sve vreme jahanja, Šejn nije skidao pogled sa generalovog lica i nije bio siguran da li mu je ovog čoveka žao ili nije.

— Gde je Simaronov logor? — General je postao vidljivo uznemiren. — Pred nama još nije!

Jahali su direktno ka visokim stenama. Ali, Evelin i Klark Sterling izađoše tamo pred njih pre nego što su stigli do prvih stenjaka.

General se zagleda u Šejna.

— Vi ste mi tvrdili da ćete sa mnom jahati ka Simaronu. Šejn obori belu krpu na „vinčesterki”.

— Vaša kćerka, ser, objasniće vam sve.

— Oče! Oče! — povika Evelin i pođe mu sa Klarkom Sterlingom u susret. Sterling pridrža generalu konja, a Evelin ispruži ruke ka njemu dok je silazio iz sedla.

General uze kćerku u naručje, ali je gledao preko njenog ramena, obazirući se oprezno oko sebe.

Evelin se sa zahvalnošću nasmeši Zapadnjaku dok je jahao pokraj nje. Evelin mora sama objasniti sve generalu. On odjaha u stenoviti usek gde su čekali i ostali. Tamo sjaha i skide belu krpu sa puške. Bacio je prezrivo u pesak i zadenuo pušku u futrolu. Ljudi oko njega se naceriše.

Evelin i Klark Sterling su polako dolazili s generalom. Sterling se postarao da vodi generalovog konja za uzdu. Samo je Evelin govorila. Ono što je rekla, nije se moglo razumeti.

— Ali oče! Ti si živ! — začuše odjednom Zapadnjak i ostali.

Kada su im se priključili, pogleda general Zapadnjaka gnevno u oči.

— Šejne, vi prokleti čoveče, vi ste me lagali!

— Ali, tata! Šejn je ovde postupao po mojim uputstvima. On pripada mojim ljudima! — uveravala ga je Evelin.

— Ja sve to ne razumem! — vikao je general, sav izvan sebe. — Kako su nas Indijanci pustili da nesmetano prođemo? Oni su ipak videli Šejna i mene kako jašemo!

— Ja poznajem poglavicu! — objasni Evelin. — Ja sam ga zamolila da ti poštedi život, i on mi je uslišio molbu.

General je zurio u svoju kćer.

— Vaša kći i Simaron su poslovni partneri — objasni Klark Sterling zlobno. Evelinin gnevni pogled stigao je prekasno. General je već inače bio ljut. Sada mu se sasvim smrklo.

— Ti si... — Borio se za vazduh. — Oružje! Sve...

— Čisto zlato dobija se za stare puške samo od Indijanaca! — dobavi mu Klark Sterling.

— To nije istina! — prosišla general svojoj kćerci u lice. — Reci mi odmah da je ovaj čovek jedan prevejani lažov.

— Mi smo ipak od tog zlata dobro živeli! — vrati mu Evelin loptu.

Šejn nije više hteo to da sluša. On krenu jedan komad puta nazad, stade između poslednjih stenjaka i pogleda u pravcu tvrđave. Goli visinski prevoji zaklanjali su mu vidik. Ali, tamo je već počela borba posade tvrđave na život i smrt. Snaž-

na vatra iznenada se razlegla. Šejn obori pogled. Bravos i njegovih stotinu momaka stajali su tamo na izgubljenoj straži. A iza njega, odvijala se prepirka bez kraja i konca. Otac i kći su jedno drugom bacali optužbe u lice.

Šejn se ugrize za usne. Morao je pronaći Lesloua, doznati nešto o njegovoj sudbini i pustiti goluba pismonošu da odleti ka tvrđavi sa porukom. Ptica se nalazila sakrivena u jednoj košarici u njegovom prtljagu.

Ali, pre nego što je nešto mogao da preduzme, morao je da zatraži pomoć od Evelin.

Iza njega zaškripaše koraci. Okrenuo se. Bio je to general kojeg su svi pratili.

— Ja sam sukrivac! — vikao je stari. — Ja ću biti odgovoran za pad tvrđave. Ali sve sam ovo uradio u dobroj nameri. Svevišnji mi je svedok!

— Oče! — povika Evelin.

General potrča pored Zapadnjaka. Hteo je nazad u tvrđavu.

— Zaustavi ga, Šejne! — vrisnu žena.

I učinio je to. Morao je da joj udovolji, ako je hteo da mu ona pomogne. Brzo se baci ka generalu i povuče ga za nogu.

General se sruši u pesak i ostade da leži. Evelin potrča ka njemu i spusti se na kolena kraj njega.

Klark Sterling ostade da stoji kraj Zapadnjaka.

— Stara luda! — izusti zlobno. — Ali, samo ovde! Sve dok je tamo, u Vašingtonu, držao stražnjicu prikovanu za fotelju i, bezbedan, živio u medu i mleku, bio je itekako lukavi pas. On je dobro znao da Evelin zarađuje mnogo novca s oružjem. Ali, ne bojeći se da se istina može doznati, nije postavljao nikakva pitanja. Ili se možda varam?

Šejn se slagao s njim, ali mu nije bilo do toga. On je osluškivao samo udaljene pucnjave koji su bili sve žešći.

I Klark Sterling je osluškivao neko vreme.

— Tja! Plavokaputaši puše tamo sada svoju poslednju lulu. Stari Ričard bi im se sada najrađe priključio i pustio da ga tamo dokači metak iz neke od pušaka, čije obarače sada pritiskaju Apači. Pušaka koje je on ustupio svojoj kćerki, a ona ih prodala Indijancima. On bi sada želeo časnu smrt. Mada on spada na vešala, ako mene pitate, hombre!

— A vi ne?

Klark Sterling se nasmeši ledeno.

— Ne, ja ne spadam! Ja jesam još gori pas od njega. I ja to ne tajim. Ali, to kopile je „Neko” i on to dobro zna. On je pas koji se veoma pažljivo zaklanjao generalskom uniformom. E, tu je razlika. I zato, Šejne, nas dvojica nismo isto.

On otpljunu s gađenjem u pesak.

— Gde se zapravo nalazi Simaronov logor? — upita iznenada Zapadnjak.

Lice Klarka Sterlinga se zgrči prezrivo.

— Zašto to hoćete da znate?

Šejn sleže ramenima.

— Bilo bi ga možda zanimljivo videti.

— Primitivizam i smrad! To vam se ne bi dopalo.

Evelin se podiže i priđe dvojici muškaraca. General je ostao da leži. Ona je plakala.

— Mislim da je bolestan — reče. — Zar ne biste mogli da porazgovarate malo s njim?

— Ja nisam nikakav lekar! — odseče Sterling grubo.

Evelin pogleda molećivo u Šejna.

Šejn sleže ramenima.

— Nekog ranarnika ili lekara ovde svakako nećemo naći. Ali, možda bi mogao da pomogne Simaronov vrač.

— Klark! — obrati se Evelin svom poslovnom partneru.

— Ali, to je šašavo! — odvrati ovaj. — Koliko ja znam, takav neki vrač nije u stanju ni da istrebi vaške.

— Sve što je, tvom ocu potrebno je neko sredstvo za umirenje — reče Šejn ženi. — A u te stvari se Indijanci razumeju.

Evelin ga na trenutak pogleda zahvalno a onda se opet okrete Klarku.

— Transport je na putu! To bi ipak bio razlog da se odjaše ka Simaronu. Klark, molim te! — Ona se nasmeši bolno. — Ti si i sam bio rekao da me Apači premalo poznaju. Ovo bi bila prilika za mene.

— Mnogo ti ne mogu obećati i ne treba od toga suviše da očekuješ — odvrati Klark Sterling. — Sem toga, kako možeš da čuješ, Simaron je sada veoma zauzet. Sada se sigurno nalazi u blizini tvrđave, na nekom brežuljku i posmatra borbu. Pre nego što sunce zađe, sigurno se neće vratiti u svoj logor.

— Klark!

Sterling se isceri.

— No, hajde, hajde!... Pa, Šejne, sada ćete upoznati smrad jednog indijanskog logora... Bene! Šark! — grmnuo je. — Podignite generala na konja. Jašemo Simaronu.

Šejn oseti kako mu srce tuče pod grlom. Buka bitke se čula i dalje. Dok je prilazio svom konju, Šejn pomisli da mu se možda ukazala šansa da preuzme Leslouov zadatak.

Generala su morali čvrsto da vežu za sedlo, inače bi se srušio s konja. Bio je zaista bolestan. Ali u duši! Potpuno slomljen, zgrčio se na konju na kome ga je samo konopac držao. Klark Sterling povede konja, a dvojica njegovih ljudi štitili su generala sa strane. Evelin je zabrinuto posmatrala svog oca.

— Vrač će mu već pomoći — tešio je Šejn.

Njene lepe oči zasijaše.

— Zaista veruješ u to?

— Ponekad su Indijanci zaista pravi čudotvorci — ubedio je Zapadnjak. — O kakvom si to transportu govorila?

— Puške — objasni Evelin. — Četvora teretna kola. Ako Apači pomognu mom ocu, neću od njih za tu pošiljku uopšte tražiti novac.

— U Simanorovim ušima to će zaista biti prijatna muzika.

Ona je ćutala. Šejn pogleda u pravcu tvrđave. Još uvek se čula snažna puščana paljba. Jedna bela svetleća kugla pojavila se iznad brežuljaka na bledoplavom nebu Arizone.

Šejn se počea po vratu. Bio je to signal za kapetana Lesloua da napadne Simanorov logor! Čisti potez iz očajanja pukovnika Bravosa. Izgleda da su Apači prodrli u tvrđavu.

I Evelin je videla kako se uzdigla svetleća kugla i kako je u luku pala.

— Šta je to? — upitala je radoznalo Zapadnjaka.

— Davo će ga znati. Misli na svog oca. Morali bismo brže da jašemo.

— Klark! — povika ona odmah. — Nemojte da vam se konji tako vuku!

IX

Prašina koju su uskovitlala kopita mustanga podigla se preko tornjeva i hodnika po palisadama, natkrivila tvrđavu i kao da je pomračila sunce.

Između tornja „Čarli” i tornja „Delta” Apači su svojim lasima srušili palisadu. Ljudi koji su stajali tamo na hodnicima, srušili su se tačno usred crvenih ratnika. Počela je žestoko borba prsa u prsa, čovek na čoveka.

I pred kapijom, situacija je takođe bila kritična. Apači su zarili tomahavke u drvene bahvane sa drškama okrenutim nagore i preko njih, kao preko kuka, prebacili omče svojih lasa, zatežući ih i pokušavajući da obore kapiju. Branioци na tornjevima „Alfa” i „Beta” pucali su u držaće lasa. Više od tuce konopaca visilo je mlitavo niz kapiju, ali su ostala bila zategnuta i ratnici su ih vukli užurbano. Velika kapija je škripala i pucala pod natezanjem konopaca.

Bravos je stalno istraživao pogledom u pravcu odakle bi Leslou trebalo da se pojavi. Na brežuljku, jedva osam stotina metara udaljenom, postavilo se dvadesetak konjanika. Ceo štab njegovog protivnika. Leslouov cilj napada! Ali, kapetan se nikako nije pojavljivao!

Kada je kapija pukla i istovremeno je pola Tuceta ratnika preko oborenih bahvana prodrlo u tvrđavu, ispali Mark drugi svetlosni signal, iako još od jutros uopšte nije verovao da je Leslou živ.

Bravos se prebaci na drugu stranu i počeo da puca u unutrašnjost tvrđave.

— Mark! — pozva majora k sebi.

— Leslou nikako da dođe! — viknuo je zadihano major, i klekao pored pukovnika.

— Naređenje za sve! — procedi Bravos. — Na znak za povlačenje, neka se cela posada povuče u depo i barake eskadrona „Čarli”.

— Da, ser! — odvrati krkljajući major i potrčao odavde.

Apači su načinili dve breše u odbrambenim redovima posade tvrđave. Pred vratima, bi se još uvek svaki jahač, koji bi hteo da proдре u tvrđavu, srušio pogođen iz sedla. Ali, na obe tornja na jugu, više se nije pucalo. Indijanci su prodrli u sam položaj branilaca, polegali u zaklon iza zidova i prodirali sve više napred.

Bravos se uspravi.

— Trubaču! — pozva. — Daj znak za povlačenje!

Trubač odloži pušku i stavi trubu na usta. U istom trenutku, bio je pogođen i srušio se mrtav na patos hodnika.

Bravos mu priskoči u jednom koraku i uze mu trubu iz omilitavelih ruku.

Ispravivši se, sa puškom u levoj ruci, dundu pukovnik sam u trubu. Zvonak i jasan, razleže se signal za povlačenje Američke graničarske konjice, nadjačavši buku bitke koja se razlegala po celoj tvrđavi.

Kavaleristi užurbano napustiše tornjeve i hodnike i potr-

čaje ka dvema barakama. Divlji krici razlegoše se sa tornja „Beta”. Gomila ratnika bila se prebacila preko palisada, i sada su se tamo vodila borba prsa u prsa. Niko od branilaca tamo nije imao šanse da se s ostalima povuče.

Bravos odbaci trubu i potrča hodnikom koji je već bio ispražnjen ka tornju „Beta”. Njegov „karabin” je sevao i praštao. On nije opazio da su apački ratnici već ovladali glavnim tornjem. Jedan mu se privukao i bacio tomahavk ka njemu. Tik kraj Bravosove glave prolete oštro oružje i pogodi ispred njega, jednog snažnog narednika u leđa, koji je upravo oborio dvojicu protivnika na pod.

Bravos se munjevito okrete i opali s kuka. Pet pucnjeva je odjeknulo jedan za drugim i svih pet je pogodilo cilj.

Sagnut, on otpuza dalje, izvuče nove metke, ali, morao je da se posluži „karabinom” kao motkom kada je stupio na toranja „Beta” i dva ratnika skočiše ka njemu sa noževima za skalpiranje u šakama. Zatim je zauzeo položaj u zaklonu i pucao dok se i poslednji branilac nije povukao sa tornja. Zatim se sa „karabinom” pod miškom spustio niz merdevine i bacio na tlo poleđuške, kad je ugledao iznad sebe Indijance koji su hteli strelama da ga smaknu. Njegov „karabin” zagrmje. Jedan od ratnika sruši se pogođen na zemlju i tresnu kraj njega na tvrdo tlo. Podiže se oblak prašine.

Bravos skoči i potrča. Pred nastrešnicom barake eskadrona „Čarli” stajalo je tucе branilaca i vatrom mu štitilo odstupnicu.

Potpuno bez daha, zatetura se on preko praga, i nasloni na suprotni zid, krkljajući i dahćući. Iza njega, povukoše se i branioци unutra, i zatvoriše vrata.

Bravos se okrete. Baraka je s obe strane imala po šest prozora i tamo su ljudi stajali ili ležali na klupama i pucali napolje.

Bravos izbroja njih četrdesetoricu. Mark mu priđe. Bio je ranjen. Nosio je oko čela zavoj kroz koji je probila krv.

— Nebesa, ipak si tu! — procedi on. — Već sam se pobojao da se nećeš izvući.

— Koliko ljudi se nalazi tamo u depou i koji oficiri su sa njima? Znaš li to? — odvrati pukovnik pitanjem.

— Čuo sam glas kapetana Fendera. Poručnik Brent je takođe tamo. Njih ima otprilike koliko i nas. Ali neprijatelj je u tvrđavi, Bravose. Kakvo naređenje imaš sada?

Pukovnik se zagleda u majora.

— Borba do poslednjeg metka i do poslednjeg čoveka! — odvrati.

On prođe pored Marka i stade kraj jednog prozora, koji su branili četiri kavalerista. U snažnom galopu projurili su Apači i zasuli branioce, zabarikadirane u baraci eskadrona „Čarli” i u depou strelama, tomahavcima, kopljima i pucnjevima iz pušaka. Položaj branilaca bivao je sve gori.

Tvrđava je bila puna apačkih ratnika, a prašina koju su podizale kopita mustanga koji su jurili u krug uvlačila se kroz razbijene prozore u skloništa.

X

Šejnu je uzbuđeno udaralo srce. Vetar, koji je duvao u ovom smeru, donosio je od tvrđave do Simaronovog logora buku bitke. Ali, postojali su još i drugi znaci da je borba oko šest i po kilometara udaljene tvrđave u punom jeku. Pojedinačno i u grupama vraćali su se ranjeni ratnici u logor i skoro svi su vukli sa sobom poginule. I kako je borba još bila u jeku, lakše ranjeni ratnici su se posle kraćeg vremena ponovo vraćali na poprište.

General je ležao u šatoru vrača, uz dve Apačkinje. Vrač se nije nalazio u šatoru, nego napolju, na brežuljku pred tvrđavom sa poglavicama i uglednim starcima.

Ljudi Klarka Sterlinga sedeli su pod jednim senilom od osušene kože, kraj vatre. Dok je jedan pekao kuniće, drugi je prekraćivao vreme kockanjem. Niko od Apača nije obraćao pažnju na njih.

Klark Sterling izađe iz šatora. Cereći se, priđe Šejnu, skide šešir i zagladi unazad, ozojenu kosu.

— Žene su ga pregledale — reče. — One misle da on može da ustane i da ode. Bolestan nije, samo je star i umoran. Ali, one su mu dale nešto da pije, i Evelin je uverena da to pomaže. Ona ništa nije razumela Apačkinje.

— Vi govorite dobro apački?

Klark Sterling sleže ramenima i nasmeši se.

— Mogu da se sporazumem na većini dijjalekata.

— Jedan moj poznanik napustio je sa svojom jedinicom Fort Juku pre nekoliko dana, i otišao na sever — reče Šejn. — Voleo bih da znam da li ću ga sresti u Tuba Sirtiju.

— Pre koliko dana?

— Tri!

Klark Sterling zavrte glavom.

— Oni se nisu probili. Ostavite se uopšte pomisli da ćete vašeg poznanika ni u Tuba Sitiju ni bilo gde drugde ponovo sresti. Koliko ja znam, Simaron je još pre sedmicu dana zatvorio krug oko tvrđave. Trebalo je da savetujete svom poznaniku da ne napusti samo tvrđavu, već i armiju uopšte. Ali, još pre nekoliko sedmica.

Zapadnjak pokaza na grupu Apača koji su se bavili oko mustanga, povređenih u bitki.

— Zar ne biste mogli malo kod njih da se raspitate? Ili su to možda baš pripadnici nekog plemena čijim dijalektom ne vladate?

— Ja mogu da se sporazumem sa svim Apačima — odvrati Klark Sterling i krenu. — To su Meskalerosi.

Šejn nije smeo da se nasmeje Klarkovoj samouverenosti. Suviše je bio radoznao i napregnut. Nije mu davalo mira saznanje da se Bravos sa svojim ljudima samo šest i po kilometara odavde bori za goli život, a on ovde stoji na suncu, i ništa ne može da učini. Baš ništa!

Kao i svi Apači u logoru, i ovi Meskalerosi su znali ko su ti belci među njima, i razgovarali su sa Klarkom Sterlingom slobodno i bez ustezanja. Okupili su se baš oko jednog mustanga kome nisu mogli da pomognu. Ustrelili su životinju. Pucali su očevidno, a da nisu prethodno opomenuli Sterlinga. On uplašeno odskoči u stranu kada je odjeknuo pucanj i životinja se srušila. Apači se nasmejaše.

Prošlo je još dosta vremena dok se Klark Sterling vratio do Zapadnjaka. Šejn je goreo od nestrpljenja.

— Vašeg poznanika su Apači gorsili ka Fort Roku. Onda su ratnici morali da okrenu i da se vrate, jer su ovde bili potrebni. Simaron ih je pozvao nazad. Ali, ipak nije sigurno da ćete ponovo videti svog poznanika u Tuba Sitiju. Jedinica je morala da ima krila. „Mnogo puta po mnogo mrtvih” objasnio mi je jedan Apač. „Mnogo puta po mnogo”, to je čitava gomila.

Šejnu je u jednom trenutku srce popelo u grkljan. Fort Rok već mesecima nije imao posadu. On je od Fort Juke bio udaljen preko sto pedeset kilometara prema zapadu, u podnožju Smrekovitih planina. Šejn je otuda bio ubeđen da je Leslou živ, da još vodi jedinicu i da se već pre dosta vremena okrenuo nazad.

Video je svetlosne kugle i mogao je da misli kako će razočarani biti oni ljudi tamo, kad utvrde da nema nikakvog re-

ogovaranja na njihove signale. Znao je takođe koliko je Bravos računao na hrabrog kapetana.

Počeo je da izračunava dane i kilometre i došao je do zaključka da Leslou, ako je stvarno bio gonjen od Apača prema Fort Roku i lovljen, još nije mogao da se vrati na odredište.

Imao je uz sebe samo jednog goluba-pismonošu. Sa pruženom golom nadom, Bravos neće moći mnogo da učini. Ono što mu je bilo potrebno, bile su činjenice, podaci. On je morao da zna koliko je još jaka Leslouva jedinica i da li će i kada biti u stanju da se posveti ispunjenju svog zadatka.

Šejn je morao da traži Lesloua i da ga nađe!

To je shvatio odmah. Oprezno se osvrnuo oko sebe.

— Gubite se odmah ako hoćete za Tuba Siti — obrati mu se Klark Sterling neposredno.

Šejn ga pogleda i nasmeši se. Klark Sterling je želeo da on ode, jer je u njemu gledao konkurenta. To je bilo jasno. I on se uopšte nije trudio da to sakrije.

— Evelin se zasada sigurno neće odvajati od svog oca — nasmeja se Sterling. — Ko bi vas inače još mogao zadržati? Apači? — On pokaza u krug na ranjene ratnike i na mrtve koji su bili pripremljeni za sahranu. — Oni su zaokupljeni samima sobom. — Lupio ga je po ramenu i povukao ga za sobom. — Dođite, poklanjam vam konja. Neću ga tražiti nazad. Iako se može dogoditi da se ponovo vidimo.

Zajedljivo se cerio.

— Zahvaljujem vam — odvrati Zapadnjak i pri tom se osvrnu ka šatoru u kome se nalazila Evelin.

Klark Sterling odmahnu rukom.

— Evelin je ražalošćena i vi to znate, kao što znate i to da će sledećih dana biti zaokupljena svojim ocem.

Pridržao je Šejnu konja dok ga je ovaj sedlao. Neki interes su pokazivali samo Sterlingovi ljudi. Napregnuto su se osvrnuli, ali su se ubrzo vratili svojoj zabavi.

Šejn se pope u sedlo.

— Jašite na sever! Tamo ćete se naći u jednom prostoru ispražnjenom od Apača — posavetova Klark Sterling Zapadnjaka i koraknu, cereći se, unazad. — Treba li nešto da poručim Evelin?

— Pozdravite je od mene! Mene čekaju u Tuba Sitiju neodložni poslovi. I mnogo hvala za konja.

Šejn podbode životinju. Klark Sterling mu je baš nešto bio odgovorio. Ali, Zapadnjak to više nije mogao da čuje. U snaž-

nom galopu izjurio je iz logora prema severu. Samo nekoliko Apača podiglo je glave i pogledalo za njim.

Držao se široke doline koja se u obliku klina usekla između obronka Hulapai planine i Plavih brda sve dok mu se logor nije izgubio iz vidika. Onda je skrenuo ka zapadu.

Kada se posle tri časa zaustavio visoko u stenama i pogledao nazad na široku ravnicu, mogao je još uvek da nazre situaciju oko tvrđave. Sedefastosiva izmaglica bila je tamo svetlosmeđa od stuba prašine koji je lebdeo iznad tvrđave u kojoj je kiptela bitka.

Sunce se spuštalo ka horizontu. Šejn stade i siđe iz sedla. Dugo je stajao na jednoj stenovitoj izbočini i napregnuto osmatrao zapad. Ali, nigde u tom divljem i surovom svetu brda nije mogao da otkrije nikakvo kretanje.

Držeći mrkova za uzde, počeo je da se spušta. Kada je stigao na dno kotline obrasle meskvitom, bila je noć. On povede mrkova iza gustog šipražja, dade mu pun šešir vode da pije i ispi sam ostatak iz čuture. Ostao je celu noć budan, jer je verovao da će se Leslou kretati samo pod zaštitom mraka.

Ali, noć je ostala tiha. Čuli su se samo njemu poznati i umirujući šumovi. Noćne grabljivice su poletele u lov, a čule su se i druge prerijske životinje. Posvuda u ovoj pustinji vrevelo je od života. Danju čovek ovde ni izbliza nije mogao da vidi onoliko koliko je noću mogao da čuje.

Kada je granulo jutro, pošao je ka svom konju, ali se posle tri koraka ukočio u mestu. Prepoznao je jedan poznati zvuk. Repetiranje puške. Zatim je tiho zarzao jedan konj, ali, to nije bio njegov mrkov! Stabljike tvrde meskvite su zašuš-tale.

Šejn podiže pušku i munjevito se okrete.

U bledej svetlosti jutra, prepoznao je musavo, upalo i bradom obraslo lice ispod prašnjavog šešira američke graničarske konjice čija se boja više nije mogla razaznati. Pocrvenele oči zurile su u njega. Stopu niže, stršila je cev konjičkog „karabina” iz šipražja i ciljala tačno u zapadnjakov trbuh.

Šejn načini grimasu.

— Kasidi, to si dakle ti, ti, stari vepre — izgovori Zapadnjak tiho.

Tri koraka u stranu začu se šuštanje. Mali i krivonogi kaplar O'Tul izađe iz šipraga.

— Hombre! Šejne! Koliko vas je?

I on je govorio tiho.

— Ja sam sam. Gde je Leslou?

Oba kavalerista mu priđoše, uz put se oprezno osvrćući oko sebe, sa „karabinima” spremnim za paljbu. Kako im je lutao pogled, tako se pomerala cev njihovog oružja.

— Mi smo prethodnica! — prošaputa Kasidi. — Leslou je iza nas.

— Možete da spustite vaše čegrtaljke — reče Zapadnjak. — Ovde sam samo ja. Celu sam noć vas čekao.

Oba kaplara zagledaše se u njega.

— Ko ti je rekao da mi dolazimo? — upita Kasidi začuđeno.

— Apači! — cerio se Šejn. — Koliko vas je još ostalo?

— Četrnaestorica! — odvrati O'Tul.

— Četr... — Šejn se zagronu. Znao je dobro da su sa četrdesetoricom ljudi napustili tvrđavu.

Posmatrao ih je. Ovi ljudi su stigli iz pakla i nalazili su se na putu iz jednog u drugi. Šejn je već mnogo godina poznavao te odvažne momke. Bravos ih je još nedavno zbog hrabrosti unapredio u kaplare. Ipak, oni su i nadalje, kao i do tada služili kao obični konjanici. Kao vojnici bili su to dragulji od ljudi, hrabri do samožrtvovanja, verni i pouzdani do krajnosti. Inače, ne bi nikada čovek kao što je kapetan Leslou njih poslao kao izvidnicu na ovaj put.

Iza njih zapucketa šibljje. Začu se komanda. Bio je to kapetan.

— Kasidi! O'Tule! Zašto do đavola ne idete da...

Leslou izađe iz šibljja i zablenu se u Šejna kao da je ovaj duh.

Kasidi stade mirno.

— Iznenada se pojavio ovde, ser! — progundā. — Skoro sam ga ustrelio.

Leslou je nosio desnu ruku u zavoju. Morao je da stavi pušku pod mišku da bi Šejnu pružio ruku.

— Je li vas Bravos poslao da nas tražite?

— Da, tako nekako! — odvrati Zapadnjak. — Ali, krenimo dalje! Ispričaću vam uz put sve!

— Dalje? — zastenja Leslou. — Ljudi i konji su potpuno gotovi! Mi smo celu noć marširali. Kakva je situacija?

— Simaron od juče ujutru jurišao na Fort Juku!

Leslou je zurio u njega.

— Ja imam kod sebe jednog goluba pismonošu — nastavi Zapadnjak. — Bravos čeka na vaš izveštaj.

Kapetan se osvrte oko sebe.

— Jesmo li ovde sigurni?

— Ja sam ovde proboravio celu noć — umiri ga Šejn. — Od tvrđave dovde misam sreo nijednog jedinog Apača. U svakom slučaju, ovde možemo da računamo samo s usamljenim pojedincima.

Kaplar O'Tuľ pobrinu se o ljudima, zatim raportira i potraži sebi neko mesto sa strane. U međuvremenu se sasvim razdanilo. U šipražju je Šejn raspoznao kavaleriste sa njihovim konjima.

Leslou zapali cigaretu, dok je Zapadnjak počeo da ga izveštava. Kapetan ga nije prekidao, samo bi tu i tamo kimnuo zabrinuto glavom. Napori poslednjih dana izoštrili su njegove crte. Ionako više nije bio mladić.

— Mislim da imamo još dovoljno ljudi da osvojimo taj brežuljak i zarobimo Simaronov štab — reče zatim. — Ali, to ćemo u svakom slučaju pokušati. Apači su nas na pet kilometara od tvrđave dočekali i gonili nas do Fort Roka. Samo prve noći izgubio sam tuce ljudi. Sve dobri i odvažni momci. Dese-torica su u toku jahanja do Fort Roka bili ranjeni, deo od njih teško. Sa četvoricom momaka još sposobnih za borbu poslao sam ih za Tuba Siti. Nadam se da su se probili... — Zastao je malo. — Kažete da je Bravos dvaput ispalio raketu? Još prvog dana?

Šejn potvrdi.

Leslou zadovoljno zavrte glavom.

— Danas ne možemo ni u kom slučaju stići do tvrđave. Pogledajte samo moje ljude, Šejne. A i njihove konje. — Ponovo je zaklimao glavom. — Ako moji ljudi izvuku iz sebe i poslednje rezerve snage, možda bismo u svitanje mogli biti na poprištu. Znači, za dvadeset četiri časa. Ali, pre nego što mogu da napadnem, moram prvo saznati gde se nalazi Simaron.

— To ću ja preuzeti na sebe! — obeća Šejn odmah.

— To je lepo od vas! — nasmeši se Leslou i munu Zapadnjaka u grudi. — Hajdete! Dovedite vašeg konja. Ja ću napisati izveštaj za Bravosa.

Šejn ode u zaklon iza žbunja, povede konja i pođe za Leslouom do bivaka jedinice. Kavaleristi su se već bili okupili. Većina je uveliko ležala na tlu, umotana u svoje ogrtače i spavala. U krug oko njih, stajali su konji, potpuno iscrpljeni.

Leslou podiže pogled ka nebu. Sunce je izlazilo. — Prokletstvo još jednom! — zareža i kliznu iz sedla. — U Fort Juki će se najdalje za jedan čas ponovo boriti za goli život, a mi smo još toliko užasno daleko od njih.

XI

Mark probudi pukovnika. Napolju se već razdanilo.

— Indijanci se prestrojavaju pred tvrđavom — reče mu. — Ples će upravo početi. Kapetan Fender stoji tamo na prozoru.

Pukovnik ustade.

— Je li nam već prebacio Fender hranu i municiju?

— Jeste! — odvrati major i pokaza na sanduke i buriće u jednom od uglova barake. — To smo preneli još pre svitanja.

Bravos i Mark priđoše prozoru. Depo i baraka eskadrona „Čarli” ležale su jedno naspram drugog na udaljenosti od skoro šezdeset metara.

Kapetan je stajao na prozoru koji je gledao u pukovnikovu baraku. Salutirao je kad se Bravos pojavio.

— Kako je, Fendere? Jeste li svi spremni? Upravo će da se nastavi! — povika pukovnik.

— Spremni smo, ali je intendant, ta šepRTLja, poslao vama, zajedno sa dvopek, sve cigarete koje smo imali.

— Fendere, do đavola, zar ti nemaš nikakvih drugih briga! — povika ponovo pukovnik, ali se nasmeja.

Hteo je još nešto da kaže, ali se odmah trže nazad. Tik kraj prozora, zabi se u drvo strela koju je odapeo jedan od apačkih stražara kojih je bilo posvuda po kulama i galerijama.

— Šta si rekao? — zagalami Fender kada se Bravos ponovo pojavio. — Dali smo vam sve, i sad šta? Od koga da ih pozajmimo? Oni momci napolju puše samo luku mira. A sada očigledno nisu raspoloženi da sa nama podele svoj smrdljiv duvan!

Svi kavalenisti koji su po prozorima baraka čuvali stražu prasnuse u smeh.

— Grickajte dvopek! — viknu jedan stari graničar iz pukovnikove barake. Opet se razleže smeh.

— Mir, prokletstvo! — umeša se Bravos oraspoloženo. Atmosfera među ljudima bila je još uvek dobra, iako je položaj bio skoro bezizgledan. Imali su hranu i municiju. Imaće i šta da puše, iako u ovom trenutku cigarete očigledno nisu bile najbolje raspodeljene. Noćas su se snabdeli vodom iz bunara. Bravos je bio uveren da im Simaron to više neće dozvoliti. Zbog toga je dao da se napune sve bačve koje su promašli u barakama. Ako branioi Fort Juke ovaj dan izdrže, poglavica Apača sigurno će dati da se otruju bunari.

— Pitao sam te, Fendere, zar nemaš drugih briga! — viknu Bravos.

— Imam ovde nekoliko strasnih pušaca i oni su već počeli da me gnjave.

— Istakni da je pušenje zabranjeno! — umeša se Mark, cereći se.

— Naredniče Blume! — okrete se Bravos ka unutrašnjosti barake.

— Ovde, ser! — odjeknu sa drugog kraja. Narednik priđe pretpostavljenom trčećim korakom.

— Greškom su sve zalihe cigarete prebačene ovamo — objasni mu pukovnik. — Nađite jednog dobrog bacača, naredniče, koji će kapetanu Fenderu i njegovim ljudima prebaciti nekoliko šteka. Ali, taj momak mora i da pogodi! A ne da ta dragocena pošiljka padne Indijancima pravo pred noge ili da neko od njih tamo u drugoj baraci rizikuje glavu zbog toga!

— Razumem, ser! Potržiću dobrog bacača! — odseče narednik i okrete se nalevokrug.

Ali, od toga nije bilo ništa. Narednik je, istina, uspeo da nađe čoveka koji je verovao da će moći da dobaci šteke od jednog prozora u drugi. Ali, tada je sa čone strane barake već odjeknuo prvi pucanj.

— Uzbuna! — grmnu narednik iz petinih žila. — Apači napadaju!

Bravos oseti kako tlo pod njim podrhtava. U zbijenim redovima, galopirali su Simaronovi ratnici u tvrđavu i trenutak kasnije projurila je prva horda između baraka, pucajući i levo i desno u prozore.

Kavaleristi uzvратиše pravom salvom i čitave grupe ratnika sunovратиše se s konja i ostadoše da leže između baraka. Cena je za Apače očigledno bila suviše visoka, i oni počеше da jašu oko baraka u mnogo širem krugu.

Uskoro, niko od branilaca nije mogao da proceni o koliko se ratnika radi. Ovi su duboko pognuti najčešće u grupama od po desetoro, jurišali. Digla se ogromna prašina i ulazila je kroz prozore. Puše su praštale, ali, najglasnija je bila galama od ratničkih pokliča, kojima su Apači želeli braniocima da uteraju strah u kosti.

Ratnici nisu prilazili barakama na bliže od deset konjskih dužina, stalno ispitujući da li bi mogli da se privuku nekom od prozora, ili da se, jašući stoječki u sedlu, prebace na krov neke od baraka.

Puna tri časa tutnjala je borba u tvrđavi. Po tome su ljudi

mogli da opaze koliko je Simaronovih ratnika zaista učestvovalo. Iako su se u ovaj karusel stalno bacivale sveže grupe.

A onda, Simaron prekide borbu i Apači izjahaše iz tvrđave.

Paljba stade. Još je praštalo samo nekoliko konjičkih „karabina”. Onda zavlada tišina. U ušima ljudi su još jedno vreme odjekivali pucnji.

— Javite broj izbačenih iz stroja i ranjenih! — povika major kroz baraku.

Bravos priđe prozoru. Na drugoj strani pojavi se Fender.

— Kako je kod vas? — raspitivao se komandant tvrđave.

— Jedan čovek je pao i tri su povređena, ali, spremnost za borbu je ostala — izvesti paketan Fender ozbiljno.

Bravos ozdravi rukom.

— Naredniče Blume, cigarete ovamo! — viknu iza sebe.

Mark mu priđe.

— Imamo osam povređenih — obavesti ga. — Trojicu dosta teško.

— Fendere! — povika Bravos kroz prozor. — Kada ranarnik bude gotov kod vas, mora da dođe k nama. Trebalo bi da se požuri!

— Po danu? — odvrati Fender zapanjeno.

— Mi ćemo mu pružiti vatrenu zaštitu.

Fender podiže ruku.

Vladala je atmosfera potištenosti. Jedan od ranjenih je ječao i svi su ga slušali nemo, sa bolom na licu.

Narednik stupi napred sa bočicom u ruci.

— Evo opijuma! Dajte mu opijum, ljudi!

— O, to proketo klanje! — viknu jedan vojnik i poče da udara šakama o zid.

Narednik dade jednom od ljudi opijum, okrete se i potrča kao besan bik ka tom vojniku.

Ali, Bravos je još pre njega stigao tamo. Radilo se o jednom regrutu, mladiću od osamnaest godina. Pukovnik mu položi ruku na rame. On se odmah smiri i pogleda Bravosa sa paničnim svetlucanjem u očima.

— Ja sam hteo da paradiram u Vašingtonu, ali, ne i da u ovoj prašnjavoj graničnoj tvrđavi crknem! — promućao je.

— To je trebalo da kažeš prilikom tvog regrutovanja, mladiću!

— Zar bi to nešto koristilo?

Bravos klimnu glavom.

— Armija bi se u tom slučaju odrekla tvojih usluga.

Regrut je stajao razjapljenih usta.

— Tvoje tamburanje smeta tvojim ranjenim drugovima pozadi — reče Bravos i lupi ga po ramenu. — Zato se saberi. Čim se stanje u ovoj tvrđavi ponovo normalizuje, javi mi se na raport i ja ću videti da izdejsstvujem u Vašingtonu tvoja otpuštanje iz vojske.

Hteo je još nešto da kaže. Ali, tada jedan kaplar grčevito povika.

— Golub pismonoša, ser! Tamo iznad tornja „Beta” kruži jedan golub!

Bravos mu priđe i kraj njega pogleda kroz prozor. Iza njega se nagoše ostali. Tik iznad nastrešnice tornja na severo-istoku tvrđave kružio je zaista golub pismonoša, načinio je jedan široki krug i onda se obrušio na strelješte. Time se izgubio ljudima iz vida.

Bravos se prebaci na suprotni prozor i isturi glavu kroz njega.

— Fendere! Golub pismonoša! — povika i kada se kapetan pojavio pokaza mu smer. — Mi ovde ne možemo više da ga vidimo.

Fender odmah iščeze ponovo.

— Šalju nam pojačanje! — povika jedan od ljudi. Započe slavlje.

— Mir! Začepite gubice! — grmnu narednik ljutito. — Hoćete li da Indijanci opaze pticu? Odmah će je ustreliti.

Major Mark je zurio pred sebe.

— Leslouovo unapređenje u čin majora! — mislio je glasno sa gorčinom. — Sada, kada je pao!

Bravos je imao samo jednu misao koji bi najrađe zadržao za sebe.

— To je golub kojeg je Šejn poneo sa sobom. Vest od njega i Lesloua!

Odjednom se pojavi lice poručnika Brenta.

— Pukovniče! Pažnja! Ptica leti preko krovova ka golubarniku.

Sada je i Bravos video kako dolazi. Lagano je nadletela depo i baraku eskadrona „Čarli”. Video je dve-tri sekunde između krovova direktno iznad sebe, i znao je da zaista leti ka golubarniku koji se nalazio na palisadama.

— Pucajte! — viknu. — Skinite je!

Kratko, snažno repetiranje začu se kraj prozora. „Karabini” zaštektaše divlje. I pogodiše goluba. Ali, na dvesta metara od barake, on se sunovrati pravo na zborište.

Ljudi pokunjeno pogledaše pukovnika koji je sa svog mesta isto to mogao da vidi. Dvesta metara bez ikakvog zaklona! Ko da to prejurili? Uz to, Apači su sigurno opazili pticu. Od pre izvesnog vremena, njima je bilo poznato da plavokaputaši putem ovih sivih golubova prenose poruke.

— Desetorica ljudi neka štite vatrom! Dva dobrovoljca! — povika narednik.

— Koješta! — prasnu Mark. — Mi ćemo izgubiti ljude jednog za drugim.

Narednik stade mirno.

— Razumem, ser!

— Morali bismo imati luk i strelu sa jednom vrpcom — primeti neko od ljudi.

— Ima li neko tako nešto? — obrati se major Mark posadi.

— Pukovniče, imate li pticu? — viknu Fender iz druge barake.

— Suviše je daleko! — odvrati Mark. — Moraćemo da sačekamo noć.

— Oh, prokletstvo! — prasnu Fender. — Je li mrtva?

— Leži nasred zbornog mesta.

— Ja imam golubara ovde — povika Fender. — On misli da nije trebalo da je ustrelite. On bi je domamio.

Bravos se ujede za usnu.

— Otkud sam to mogao da znam? U vojnoj školi to nismo učili! — odvrati Mark. — Da li je narednik raspoznao o kojoj se ptici radi?

— To je golubica koju je Šejn poneo sa sobom.

Mark i Bravos se pogledaše.

— To je vest! — kliknu major.

— Možda! — odbrusi pukovnik.

— Pažnja, Indijanci! — povika jedan od stražara: Tada i Bravos već začu konjski topot.

Bravos se ustremi na prozor.

— Pažnja! Hoće da se dočepaju golubice! Ne puštajte ih!

Bilo je šezdesetak ratnika, svi naoružani puškama, sem jednog ratnika koji je jahao u sredini i držao koplje, kojim je hteo da nabode golubicu.

— Pali! — grmnu narednik.

Konjički „karabini” zagrmeše. Bravos je netremice gledao u pticu koju su iznenada sakrile noge konja i prašina. Nisu samo ratnici na mustancima pucali u prozore baraka, već i stražari sa kula i galerija. Dva kavalerista se kritikuvši srušise na pod barake, pogođena strelama.

Apači projuriše pored barake i skrenuše ka depou. Golubica je nestala.

Bravos opsova.

Jedan mladi kaplar se ispruži kroz prozor, njegov „karabin“ prasnu i pukovnik, koji se i sam brzo naže kroz prozor, ugleda ratnika s kopljem na čiji je vrh bila zadenuća golubica, kako se ruši na tlo.

„Karabini“ ljudi u depou počеше da prašte. Kričeći i pucajući, progaloširali su Apači oko depoa i pojurili ka kapiji, nazad.

— Smiter, ostani ovde, ti ludo dete! — povika major Mark.

Ali kaplar, koji je oborio kopljanika, našao se već napolju i potrčao u dugačkim skokovima ka mrtvom ratniku koji je još držao koplje u ruci.

— Pucajte! — viknu Bravos i pokaza ka tornjevima i galerijama sa kojih su Indijanci otvorili vatru na mladog kaplara. — Svi! Pali!

„Karabini“ su grmeli i treštali. Smiter se kraj ratnika baci na tle, skide pticu sa koplja, ponovo skoči i počе da trči nazad.

— Pucajte brže! — vikao je Mark. — I otvorite vrata!

Dva vojnika maknuše žurno sanduke i balvane u stranu. Bravos im priteče u pomoć i otvori vrata širom, dok su sa prozora kavaleristi pucali u tornjeve i galerije.

Trijumfom je bilo obasjani ožnojeno kaplarevo lice kada je pogledao u pukovnika. Bio je to jedan čovek s Juga. I on ispusti pobedonosti krik. Tada podiže golubicu iznad glave.

U tom trenutku, bio je pogođen. Tri koraka od vrata! Bravos ugleda kako se njegovo mlado lice zgrči, a onda se ispruži na tle. Pri tom je još uspeo da golubicu baci napred. Ona pade pukovniku pravo pred noge.

Bravos je u jednom skoku bio napolju. Divlje i ljutito zapraštaše „karabini“ branilaca. Ali, i Indijanci su nastavili da pucaju. Hvatajući mladog kaplara za ramena, pukovnik je čuo kako zvižde meci i kako se strele kraj njega zarijavaju u tlo, kao i u zid barake.

Uvukao je mladića kroz vrata u baraku. Ljudi mu priskočiše. Čim su se vrata za njim zatvorila prestade divlja paljba.

Kaplaru Smiteru više nije bilo pomoći. Bravos kleče kraj njega i okreće mu pažljivo glavu. Ovaj je već izgubio svest. Pukovnik mahnu četvorici.

— Odnosite narednika pozadi! — naredi im. — Ko je njegov komandir voda?

Jedan od mladih poručnika istupi.

— Ja, ser!

— Pri prvom podizanju zastave u ovoj tvrđavi u čast dosadašnjeg kaplara a sada narednika Smitera ispaljen plotun. Kao što nalažu propisi, vi ćete se, poručniče, pobrinuti da ovo naređenje bude izvršeno.

— Razumem, ser!

Mladi oficir pozdravi i okrete se.

Mark je u međuvremenu skinuo prsten sa porukom sa mrtvog goluba. — Od Lesloua je! — reče kad se pukovnik okrenuo ka njemu. — On će sutra ujutru sa četrnaesticom ljudi i Šejnom jurišati na brežuljak na kome se nalazi Simaronov štab.

Bravos uze poruku.

„Komandantu Fort Juke” — čitao je. — „Nalazim se sa četrnaesticom ljudi i Šejnom na severnim obroncima brda Hulapai. Naći ću se sutra ujutru u položaju za napad. Dvanaestorica su poginula. Desetorica ranjenih su u pratnji četvorice odjahali za Tuba Siti. Borićemo se do poslednjeg čoveka. Leslou, kapetan”.

Bravos pruži nazad poruku Marku.

— Priključite je u ratni dnevnik bataljona i napišite pri tom izveštaj kako smo došli do te poruke. Narednik Smiter neka se posebno pomene.

— Da, ser! — promuća Mark, savi pažljivo poruku i stavi je u unutrašnji džep svoga koporana.

— Svi neka slušaju! — okrete se pukovnik braniocima tvrđave. — Poruka je od kapetana Lesloua. On će sutra ujutru sa svojim polueskadronom napasti brežuljak na kome se nalazi Simaronov štab. Produžite s odbranom!

Žamor počeo da raste i ubrzo se pretvori u glasni žagor. Ljudi su se ponašali kao da Leslou dovodi više od hiljadu kavalerista, a ne polueskadron od koga je ostalo samo još četrnaest ljudi.

— Mir! — prosišta narednik, koga je i samog uzbuđenje snažno zahvatilo. U zagušljivom vazduhu barake, razlilo se novo pouzdanje.

Bravos priđe prozoru da bi preneo novost kapetanu Fenderu. Trenutak kasnije se i iz one barake razleže ista galama.

Leslouovo ime se stalno uzvikivalo, jer su njegovi borački

kvaliteti svima bili poznati. Braonice je uhvatilo dobro raspoloženje.

— Trebalo bi da učutkaš ljude — mrmljao je Mark. — Leslouova jedinica ima još samo četrnaest ljudi.

— Četrnaest ili četrdeset! To pri ovoj ogromnoj premoći protivnika ne igra više nikakvu ulogu — nasmeši se Bravos i pokaza glavom prema unutrašnjosti barake. — Slušaj samo! Ovom porastu raspoloženja možda ćemo svi moći da zahvalimo ako ostanemo živi.

Desetak minuta kasnije, prasnu tamo u depou pucanj za uzbunu. Odmah zatim, ljudi začuše topot konja. Apači su galopirali u tvrđavu.

— Pažnja! — povika narednik gromkim glasom. — Indijanci napadaju. Svaki čovek na svoje mesto!

Kavaleristi skočiše i jurnuše na prozore i puškarnice. I Bravos i major uzeše karabine u ruke. Malo zatim, projuri prava horda mimo prozora i puške branilaca počеше da grme.

Sunce je stajalo direktno iznad tvrđave, a vetar je pronosio prašinu i dim baruta kroz baraku i depo. Dok si lupio dlanom o dlan, borba je već bila u punom jeku.

Sa čeonе strane barake, ležali su ranjenici. Pod njima u narednika unapređeni kaplar Smīter. Umro je u tom trenutku, a da više nije ni opazio to nijedan od njegovih drugova za koje se tako nesebično žrtvovao.

XII

Sunce je zalazilo. Senke sumraka širile su se po prostranom kraju.

Šejn zaustavi mrkova i kliznu iz sedla. Daleko pred njim, gorele su logorske vatre Apača. Istočno odatle ležala je Fort Juka kao crna izdužena senka na brežuljku. I tamo gore, tačno pred kapijom, ugledao je vatru, čiji se dim u mirnom vazduhu dizao uspravno prema nebu.

Indijanska vatra pred kapijom jedne tvrđave? Zar je Fort Juka već pala?

Šejn dade konju da piје, napi se i sam, a onda ponovo pričvrsti čuturu za sedlo. Gledajući ponovo ka tvrđavi ujede se za usnu.

Nije znao šta da misli. On priveza uzde mrkova iza stena za jedan grm. Sa „vinčesterkom” u ruci krenu pešice dalje, tačno prema logoru, koji je pre jedan dan bio napuštiо.

Sumrak se veoma brzo spuštao, i tada se rasprostrla dok je još bio udaljen od logora bar kilometar i po. U susret mu je dopirala galama. Slave li to već Simaronovi ratnici pobjedu?

Krenuo je uspravljen dalje. Sa stražarima nije računao. Od koga bi trebalo da se Indijanci štite?

Ipak se kretao oprezno i sa puno pažnje. Pred prvim šatorom skinuo je šešir da ga ne prepoznaju odmah kao belca. Sve vreme hodanja, pitao se da li se Evelin i Klark Sterling još sa svojim ljudima nalaze u logoru. Odgovor mu je stigao brže nego što je i slutio.

Iznenadeno se ukopao u mestu kada je u svetlosti jedne od vatara otkrio siluete četvoro teretnih kola.

Transport o kome je Evelin govorila!

Šejn opsova. Dok su se ljudi u Fort Juki borili za život, drugi su Indijancima liferovali oružje da bi ovi mogli da nastave tu koliko ubilačku toliko i besmislenu borbu.

Čvrsto je odlučio da im naplati račun za ovo, čim borba za Fort Juku bude okončana. Svima! I Evelin! On je dobro poznavao te bande dostavljača oružja, i neće mu biti teško da ih kasnije otkrije i sve pohvata.

Ratnici su čučali kraj vatre. Duboko sagnuti. Šejn je procenio da se u ovom logoru nalazi više od četiri stotine Apača.

Sagnut, vukao se on mimo vatre kroz logor, i prišao zadnjim transportnim kolima, puzeći na kolenima. Četvora kola stajala su u redu jedna za drugim, ruda uzdignutih ka nebu.

Kraj prvih kola gorela je vatra. Tamo su se okupili belci. Zamor njihovih glasova dopirao je do Zapadnjaka. Prebrojao je petnaestoricu. Znači da je tu bilo i ljudi koje nije poznavao.

Oprezno se privlačio napred dok nije mogao da raspozna prilike. Tražio je Evelin. Ali nije mogao ni nju ni Klarka Sterlinga u tom krugu da raspozna.

Tada opazi kako na podu drugih kola sedi jedna prilika. On obide kola, priđe uspravljenoj rudi i koraknu jednostavno ka njemu sa „vinčesterkom” u ruci spremnom za udarac.

— Gde su Evelin i Klark Sterling? — upita ga.

Čovek se polako okrete ka njemu.

— Pripadaš li i ti Sterlingovim ljudima? — raspitivao se.

— Da!

— Evelin i Sterling se goste sa Simaronom.

— Kada će ponovo da krenu na put?

Čovek otpljunu prezrivo.

— Što se mene tiče, mogli bi odmah — odvrati. — Da sam ovo znao, nikada se ne bi vozio s njima. Vi mora da ste svi ša-

šavi. Vi nikada s Indijancima nećete doći na zelenu granu. Oni će nas sve pobiti, a onda će jednostavno uzeti municiju, barut i puške.

— Gde je Simaronov šator?

Čovek ga odmeri ponovo.

— Jesi li ti zaista tek sada stigao? Nebesa, ala ste vi svi lakomisleni. Ja se sledim pri pomisli da se nalazim među tolikom gomilom Apača. Sam i u tami neću da načinim nijedan korak.

Šejn se osmehnu.

— A zašto onda sediš tu sam u tami?

— Da me Indijanci ne vide. Ako se okome na momke kraj vatre, baciću zapaljenu žisku u ova kola. To mene svakako neće spasti, ali, ni Indijanci neće od toga imati ništa. Ja sam po njima prosuo izvesnu količinu baruta i ti to možeš mirno da znaš. Sa mnom se nije fer postupalo. Niko ne bi svesno takav posao preuzeo za tričavih dve stotine dolara. Vi ste svi potpuno ludi.

Šejn ga potapša po ramenu.

— Nemoj više da misliš o tome. Mi smo već često bili kod Apača i kao što vidiš još uvek sam živ.

Čovek pokaza ka logoru.

— Druga velika vatra! Tamo sede Evelin i Klark Sterling sa Simaronom... Sedi kraj mene! Ili ćeš da odeš tamo?

On se odmače u stranu i Zapadnjak se smesti kraj njega.

— Odakle si ti rodom? — upita ga čovek. — Ja sam iz Ohaja.

— Au, to je prokleto daleko odavde.

Šejn se raspričao sa čovekom. Vatra za kojom su sedeli belci sve se više gasila. Jedan za drugim, oni su ustajali, prilazili kolima i legali pored ili ispod njih da spavaju. Čim bi se neko od njih približio, pustio bi čoveka iz Ohaja da priča, da ga njegov glas ne bi odao pred ljudima Klarka Sterlinga. Niko od ljudi nije obraćao pažnju na njih niti im se približavao.

— Hajde da se zavučemo i mi i legnemo na džakove — predloži čovek iz Ohaja, zevajući. — Ali, možda bi najbolje bilo da jedan od nas uvek bude budan. Na smenu!

— Onda lezi prvo. Ja ću preuzeti prvu stražu — predloži Zapadnjak.

— Treba samo da ubaciš jednu šibicu unutra — prošapta čovek. — Bolje da odletimo svi u vazduh nego da pustimo da nas skalpiraju.

Pred kolima izroniše iz tame dve prilike.

Evelin i Klark Sterling! Razgovarali su. Samo po tome ih je Šejn odmah prepoznao.

— Trenutak samo! — reče on i uhvati čoveka iz Ohaja za rukav. — To što si mi pričao malopre. Nose li zaista bele koške najveća jaja? Moraš to da mi objasniš.

Čovek iz Ohaja spremno prihvati dalji razgovor.

— Uvek sam govorio da to zavisi od hrane... — Pričao je i pričao. Šejn se nagnuo unazad i nabio šešir na čelo.

Evelin i Klark Sterling prodoše pored kola i odoše dalje, jedno uz drugo, a da nisu ni obraćali pažnju na ljude pored kojih su prolazili.

— Ti spavaš u zadnjim kolima, Iv — reče Klark Sterling. — Ja sam već dao da se sve uredi. A o tvom ocu ne treba sada zaista više da se...

Šejn dalje nije razumeo šta ovaj govori. On lupi čoveka iz Ohaja po ramenu.

— Lezi sad da spavaš, a to sa hranom ja sam dobro zapamtio.

Čovek se tik kraj Zapadnjaka uvi u svoj dugački kočijaški ogrtač i zaspao u tren oka, očigledno umiren i s osećanjem da će Šejn čuvati njegov san.

Šejn kliznu iz kola i odšunja se do poslednjih. Klark Sterling i Evelin su još stajali tamo zajedno. Šejn zastade. Bojao se da se ne zavuku oboje zajedno pod nastrešnicu kola. Ali, onda se razdvojiše, i Klark Sterling ode napred ka ljudima.

— Evelin! — prošaputa on.

Htela je upravo da se popne, a onda zastade i pogleda u njegovom pravcu.

On joj priđe.

— To sam ja!

— Šejne!

On je uhvati za podbradak i poljubi je.

— Kako si došao ovamo? I zašto si uopšte odjahao, a da ništa nisi rekao? Klark Sterling je tvrdio da si otišao za Tuba Siti. Jesi li bio tamo?

— Ja sam se predomislio!

— Zašto si se predomislio?

— No, hajde, kakvo pitanje! — nasmeši se on.

Potražila je njegov pogled, obvila mu lagano ruke oko vrata, izdigla se na potpetice čizama i strasno ga poljubila.

— Kako je tvome ocu?

— On se smirio i skinuo generalsku uniformu. Sedli kraj

vatre s ljudima. — Šejn se začudio kako ga nije prepoznao. — On zna — nastaci Evelin — da smo mu nas dvoje spasli život.

— Kako stoje stvari u tvrđavi? Znaš li nešto o tome?

— Apači su unutra. Ali, kao što sam upravo čula od Simarona, izgleda da su se neki vojnici zabarikadirali u barakama. Sutra će sve biti dovršeno. Mi ćemo odjahati za Tuson. Jesi li već bio tamo? Znaš, mi ćemo za puške koje se nalaze u kolima dobiti mnogo zlata.

— Upoznala si se sa Simaronom?

— Da, on je jedan pristao čovek. Govori malo naš jezik, i, zamisli samo, pitao me je da li hoću da postanem njegova skvo! Ali, onda mu je Sterling objasnio da smo nas dvoje venčani.

— Odvedi me k njemu.

— Sterling te mrzi! Bolje da sutra razgovaraš s njim.

— Mislio sam na Simarona.

Ona se zablenu u njega.

— Zašto? — upita uplašeno.

— Moram da razgovaram s njim. Mene Apači ne poznaju. Ali, ako me ti odvedeš kroz logor, sigurno me niko neće zadržati. Tebe, najzad, sad Apači poznaju, zar ne?

— Da, verujem da me znaju svi!

— Onda hajde!

— Zar ne bi bilo bolje da prvo razgovaramo sa Sterlingom?

— On bi nam samo smetao!

Uhvatio je za ruku i povukao sa sobom. Pratila ga je protiv svoje volje.

— Šta to nameravaš? Ja te ne razumem!

— Objasniću ti to pred poglavicom — odvrati on, i povede je dalje, iza kola, duž logora. Belci su već svi polegali da spavaju. Vatra se skoro sasvim ugasila.

Apači ih susretoše. Ali, nijedan nije postavljao nikakva pitanja niti ih zadržavao.

Vatra pred šatorom velikog poglavice već je takođe utrnula. Niko nije više sedeo tamo. Retki plamčići poigravali su i bacali svetlost na šatorsko krilo.

Evelin ponovo zastade.

— Šejne, šta to nameravaš?

— Apači nemaju sa nama časne namere! — prošapta Zapadnjak. — Postoje izgledi da nas sutra zorom pobiju. I sad ću to Simaronu reći u lice.

— O, bože! — jeknu Evelin. — To nije istina! To ne može biti istina!

Šejn je dovuče čak do šatora.

— Sačekaj ovde! — prošaputa.

Ona ga užasnuto pogleda i klimnu glavom.

S puškom u ruci, uđe Zapadnjak u šator poglavice. Pod otvorom za dim, gorela je mala vatra koja je bacala prigušenu svetlost. Simaron je sedeo kraj nje sa četiri starca. Svi se oni zagledaše ka ulazu i uplašeno skočiše. Onda svaki od njih posegnu za nožem, zadnutim o pojasu.

Šejn podiže ruku i položi je na grudí.

Dolazim u miru.

Nije bilo teško pogoditi ko je od petorice muškaraca bio Simaron. Nije bio jako visok, ni vitak, ni naočit. A njegov pogled podsećao je Zapadnjaka na Džeronimov.

— Šta hoćeš ti, beli čoveče? — upita poglavica dosta korektnim engleskim jezikom.

Šejn pokaza palcem preko ramena.

— Doveo sam ti belu ženu. Ona se predomislila. Ipak hoće da postane tvoja skva. — Zatim pokaza na četvoricu staraca. — Htela bi da ti to sama kaže. Ali, ovi ljudi joj smetaju. Ona se stidi da u njihovom prisustvu o tome govori s tobom.

Tamne poglavičine oči zasvetlucaše. Nepoverenje ili žudnja? Šejn to nije mogao da utvrdi. Zato koraknu nazad i podiže šatorsko krilo u stranu. Evelin je stajala napolju i poglavica je mogao da je vidi.

On užurbano izgovori nekoliko reči na apaćkom. Starci iyadoše jedan za drugim napolje. Kada je šatorsko krilo ponovo palo, Šejn se baci napred i obori poglavicu munjevitim udarcem na tlo.

— Evelin, dođi unutra! — povika.

Žena uđe u šator i zagleda se zapanjeno u onesvešćenog Apača.

— Šejne! — Pogledala je užasnuto Zapadnjaka. — Šta si to učinio? Je li mrtav?

— Nije! — preseče je Zapadnjak. — To kopile će nam još biti potrebno.

— Šta onda nameravaš? — raspitivala se dalje.

— Hoću da ga iznesem iz logora. Ali, sada sedí! Moramo da čekamo dok se sve dovoljno ne umiri. Sve dok ti budeš ovde, sasvim sigurno nijedan Apač neće ući unutra.

Šejn potraži kožne remene i njima veza onesvešćenom poglavici ruke i noge. Onda ga umota u jedan šareni indijanski ćilim koji je pokrivao pod.

— Šejne, šta to nameravaš, ko si ti? Ako nas ovde ~~otkariju~~, oboje će nas smaknuti.

Zapadnjak razmače drva koja su gorela, tako da se vatra brže ugasi.

— Čini ono što ti kažem — odvrati ženi — i ništa nam se neće desiti! Tebi u svakom slučaju ništa.

— Ja sve to uopšte ne razumem. Objasni mi!

— To je bar sasvim jednostavno. Dok ga mi imamo, Apa-či neće ni nas ni ostale ljude smaknuti.

— Ali, kako si došao na tako nešto? Mi smo do malo pre s njim razgovarali kao sa dobrim prijateljem i mi smo mu obećali da čemu mu još dosta pušaka isporučiti.

— Kada zauzme Fort Juku neće mu više biti potrebne puške. U tvrđavi će zapleniti dovoljno pušaka i municije.

On je to naravno tek tako rekao. Ali, njoj je to odjednom bilo sasvim uverljivo. Obuzeo je strah. Sela je, i čas gledala u poglavicu a čas u Šejna.

Postalo je tamno. Na kraju se još jedva raspoznavao žar. Nikakav glas više nije dopirao spolja.

Šejn ustade i uprti poglavicu na rame. Čudio se kako je Apač lak.

— Nebesa, Šejne! — uzdisala je Evelin. — Oni će nas ubiti. Zar je zaista sve to potrebno? — Drhtala je od straha.

— Pridrži mi krilo od šatora!

Ona oprezno proturi glavu napolje i osvrte se pre nego što je izašla i odmakla u stranu pokrivač od bivolje kože.

— Kuda ćeš s njim?

— Ka kolima! — Šejn izađe takođe iz šatora i munjevitno se obazre oko sebe. Tih, kao izumro, ležao je logor u noći. U noći su se jedino ocrtavale još tamnije siluete vrhova šatora.

Evelin je išla napred. Šejn procedi.

— Brže!

Kao sablasti, pojaviše se obrisi teških teretnih kola pred njima. Šejn povuče Evelin ka vatri koja se još dimila. Nekoliko komadića žari još je svetlucalo.

Šejn opali u vazduh, a Evelin se zgrči od straha.

— Ustajte, ljudi! — grmnuo je. Barut! Spasavajte svoje živote!

Onda podiže jednu žišku i baci je na druga kola. Ljudi užasnuto poskakaše i pogledaše u plamičak koji se razgorevao na pokrovu drugih kola. Čovek iz Ohaja bio je prvi koji je, vičući, potrčao odatle.

Žar je goreo na pokrovu dok ga nije progoreo i upao unutra. Ali, to Šejn više nije video. Još dok su se ljudi osvrta-
tali i pokušavali da shvate šta se zapravo događa, i pre nego
što su ga prepoznali, on je već odjurio, sa poglavicom na ra-
menu i vodeći Evelin za ruku. Išunjao se ka severu, napolje, u
noć. Iza njega su odjekivali krici. Začulo se i nekoliko pucnje-
va. Evelin je posrtala. Ali, Šejn je snažno držao i vukao za so-
bom.

Onda sevu i prasnu za njima, da su im zaglunule uši.
Šejn se za trenutak osvrnuo. Video je kako ona kola, kao svet-
leća kugla, lete u vazduh. I video je ljude kako beže na sve
strane. Za delić sekunde, ceo logor bio je osvetljen kao danju.
Ljudi su i dalje bežali i kad se već davno ponovo smračilo.

XIII

Odvezao je konja, kada je poglavicu položio poprečke pre-
ko sedla i vezao ga, a onda je uzeo Evelin pod ruku i ponovo
krenuo. Simaron je u međuvremenu došao k sebi. Možda je i
njega razbudila eksplozija. Šejn i Evelin čuli su njegov taman,
grleni glas kako stenje.

Žena se svaki čas uplašeno osvrtała ka konju.

Vukli su se više od šest kilometara kroz noć, dok su stigli
do Leslouovog bivaka.

— Stoj! Lozinka! — odjeknu promukli glas pred njima.

Evelin se od užasa ukoči u mestu. Šejn bezbrižno viknu.

— Kasidi! Stara lulo! Ako me opet za dlaku ustreliš, teško
tebi!

— Neka mi se nebo smiluje i svi sveci! — stenjao je kap-
lar. — Tebe čovek može da otkrije tek u poslednjem trenutku.

— Hajde! Zora je. Budi ljude.

— Trenutak samo! Koga to sve dovodiš sa sobom?

— Šta se događa, Kasidi? — promrmlja Leslou i pojavi se
iza njega iz tame.

— Šejn, ser! Ima neke ljude sa sobom.

— Doveo sam Simarona sa sobom — objasni Zapadnjak.
— Nema više govora ni o kakvoj osmatračnici. Apači su u tvr-
đavi. Posada drži još samo barake.

Leslou potraži u tami njegov pogled.

— Jesi li digao u vazduh apački logor?

— Samo jednu pošiljku oružja.

— Ko je drugi momak?

— On je „ona”. Kóí generala Ričardsa.

Leslou se podboči levom rukom i pogleda od jednog do drugog.

— Hajde, Kasidi! Uzbuna! Jašemo ka tvrđavi.

Kasidi potrča u bivak da probudi ljude. Leslou priđe Šejnovom konju i pređe levom šakom preko tepiha.

— Šta? Zar je mrtav?

— Nije. Samo sam morao da ga onesvestim. Sada je, međutim, došao k sebi. Predlažem da ga posadimo na jednog konja, da mu vežemo omču ko vrata i da jašimo odmah ka tvrđavi. Tamo izgleda samo stoje straže. Možda ćemo uspeti da uđemo s njim, pre nego što se svi Apači tamo okupe. Pod ovim okolnostima, njegov nestanak nije još mogao biti primećen.

— Hajdemo! — složi se Leslou.

Šejn privede konja i povede Evelin za sobom ka kapetanu. Ona i inače nije govorila ništa, a ni sada ne reče ni reči. Čutke je hodala kraj Zapadnjaka.

Kavaleristi odmah osedlaše svoje životinje. Bilo je još mračno kao u rogu, kada je polueskadron pošao. Simaron je sedeo u sredini vezan za jednog konja. Šejn je uzeo Evelin kod sebe, na mrkova. On je jahao sa Leslouom napred.

Jedan čas docnije, počelo je da se razdanjuje. Daleko pozadi, na istoku, pojavila se svetla pruga na horizontu koja je brzo postajala sve šira i šira. Zvezde su počele da blede, i odjednom su pred ljudima počeli da se pomaljaju iz crnila stene i šipražje.

Kao velika kornjača, ležao je pred njima brežuljak na koji je bila nasađena Fort Juka. Jahali su uzbrdo. Stražarske vatre Apača bile su ugašene. Dim je lebdeo iznad ohlađenih zgarišta.

— Kasidi! O'Tule! — pozva Leslou i oba kaplara dojahашe na čelo sa poglavicom između sebe. U međuvremenu, postalo je dovoljno svetlo da su Apači pred kapijom i na tornjevima i galerijama morali da prepoznaju svog poglavicu.

Nije odjeknuo ni jedan jedini pucanj.

Leslou, Šejn i oba kaplara sa poglavicom, jahali su poravnati, a tik iza njih, pratili su ih kavaleristi sa konjičkim „karabinima” spremnim za paljbu, uperenim u leđa apačkog poglavice.

Šejn pogleda u pravcu kampova i apačkog logora.

Ništa se naširoko nije micalo tako da se moglo naslutiti da Apači u glavnom logoru još nisu primetili da je njihov poglavica odveden.

Samo se u tvrđavi moglo opaziti kretanje.

Nekih pet stotina metara od kapije, Leslou stade. Indijanski stražari stajali su kao statue na tornjevima i galerijama i gledali nadole.

Jedna grupa Indijanaca nalazila se kraj kapije koja je bila širom otvorena. Nijedan od ratnika se nije micao.

Leslou se zagleda u poglavicu.

— Tvoji ratnici treba da napuste tvrđavu ili ćemo te obesiti!

Lice poglavice ostade bezizrazno.

Leslou uperi „karabin” u njega. — Zar me nisi razumeo? — prosikta, i ponovi ono što je rekao, ovaj put na apačkom.

Simaron je gledao nekud pored njega.

— Ustrelj me, oficiru!

— To ću i učiniti! — viknu Leslou i okrete konja. — Smaknite ga, ako ovi tamo ne učine ono što tražimo od njih! — grmnu preko ramena i krenu sa grupom prema vratima. Govoreći to, upotrebio je Činikava dijalekt. Dojahao je tako blizu ratnicima da su morali da se pribiju uz palisade.

— Mi imamo Simarona — reče na njihovom jeziku. — Ako vi svi odmah ne nestanete, ubićemo ga pred vašim očima. Ali, nećemo ga ustreliti. Obesićemo ga kao jednog plašljivog i podmuklog kojota. — On ispusti uzde i ispruži levu ruku. — Imate pet minuta vremena!

Ne čekajući odgovor, okrenuo je konja i vratio se do grupe.

Ratnici su se dogovarali. Ali kratko. Onda priđoše svojim mustancima i uzjahaše. Stražari po palisadama napustiše tornjeve i galerije i posle izvesnog vremena izadoše iz tvrđave. Nije prošlo ni pet minuta, a oni odjahaše svi zajedno prema jugu.

Leslou se okrete i podiže levu ruku.

— Odeljenje! Napred, marš!

Polueskadron krenu. Leslou je vodio ljude ka kapiji.

— Trubaču! — viknu on. — Signal za buđenje američke graničarske konjice!

XIV

Stražari u baraci eskadrona „Čarli” i u depou ispružiše vratove, a ljudi se trgoše iz sna kada između palisada odjeknu znak za buđenje odsviran trubom.

Bravos se uspravi i stavi ruku pred oči.

— Nebesa, ko je sad to? — reče ljutito. — Fender bi trebalo da tom trubaču nabije trubu u gušu.

— To je Leslouov trubač! — reče Mark. — On ne ume da drži visok ton, i mislim da taj momak to nikada neće ni naučiti.

U jednom skoku, našao se Bravos na nogama i zagledao se u majora koji se cerio.

Tada potrčaše obojica, jedan kraj drugog, ka vratima. Mark potapša snažno narednika koji mu je saopštio da stiže polueskadron.

— Veoma dobro, naredniče! — mahnu mu.

Pukovnik i major izadoše iz barake, predoše pogledom po neposednutim tornjevima i galerijama i onda opaziše Lesloua i njegov odred kako im dolazi u susret.

Mark munu pukovnika laktom u slabinu.

— Oni su šćepali Simarona! To je on!

Iza dva oficira svi ljudi izadoše iz barake. I posada depoa se okupila oko njih.

Kada se Leslou zaustavio i sjahao, prekrsti Bravos ruke na leđima i pođe mu u susret.

Leslou se isprsi pred njim i prinese leviou šeširu.

— Kapetan Leslou sa četrnaest ljudi, Šejnom i dva zarobljenika vraća se u tvrđavu, ser. Radi se o Simaronu i o kćerki generala Ričardsa.

Bravos je odmah poznao Evelin. On pruži Leslou ruku.

— Ko ti je obavio taj ludi podvig?

— Šejn! Ko bi drugi?

Bravos pođe od čoveka do čoveka i svakom klimnu glavom. Simarona samo ošinu besnim pogledom. Šejna potapša po ramenu, a i Evelin odmeri samo kratko.

Onda stade ponovo pred vojnike.

— Svaki od vas je ovim unapređen za jedan čin! — reče. — Voljno!

Ljudi se okretoše. Kasidi i O'Tul su, međutim, sa Simaronom u sredini ostali na mestu.

— Naredniče! — cerio se Kasidi.

O'Tul ga osmotri od glave do pete.

— Izgledaš kao prijava svinja, naredniče. Tvoji ljudi će od tebe...

— Kasidi! O'Tule! — odjeknu preko dvorišta već uobičajeni Leslouov glas. — Prestanite sa zaševicama i vodite poglavicu u komandanturu.

Naređenje odjeknu tvrđavom.

— Kapetane Fendere! — povika glasno major Mark. — Vodite vas eskadron na tornjeve i galerije. Poručniče Brente, preuzmite sa svojim ljudima stražu na kapiji.

— Hajdemo, ljudi! — grmnu poručnik visok kao bor i povede svoj vod trčećim korakom na određeni raspored.

— Lokal je, dakle, ponovo zatvoren! — oglasi se jedan regrut.

Bravos ode sa Šejnom i Evelin ka komandanturi. Bataljonske čete odjuriše još pred njima tamo i odmah počese sa raspremanjem. U svim prostorijama u koje su Apači bili prodrli, vladali su prašina i nered. I štale su zjapile od praznine. Ni jednog jedinog konja Apači nisu ostavili u tvrđavi.

Bravos sasluša Šejnov izveštaj. U komandanturi on se obrati Evelin.

— Vi ćete razumeti, mis Evelin, da ću morati sprovesti istragu protiv vašeg oca — reče službeno. — A i vi ćete morati ostatu kod nas. Ne iza brave i reze. Ja ću vam ovde, u komandanturi obezbediti smeštaj, koji nećete smeti da napuštate.

— Vi nemate nikakva prava da me zadržavate! — viknu ona srdito.

Bravosova obrva poče da se trza. On prekrsti ruke na leđima i pogleda u oba kavalerista, koji su njegov sto ponovo postavljali na noge.

— Ja poznajem svoja prava, mis Ričards — odvrati. — Ja sam u ovoj borbi izgubio više od trideset dobrih i odvažnih ljudi. — Okrenuo se i pogledao je. — Vi izgleda ne shvatate potpuno stvar. Da ste muškarac, ja bih vas zaista odmah postavio pred zid.

On se okrenu ka vratima.

— Naredniče!

Dežurni podoficir, koji je već bio spreman, prekorači prag i stade mirno.

— Da, ser!

— Odvedite damu u blagajnikov stan!

— Razumem, ser! Stražara pred vrata?

— Razume se samo po sebi!

— Razumem! Stražara pred vrata, ser! — odseče narednik i priđe Evelin.

— Blagajnik je poginuo — okrete se Bravos ka Evelin. — Ustreljen od Apača „karabinom“ iz armijskog skladišta. Nije, dakle potrebno da se suprotstavljate, niti da se plašite da će se blagajnik iznenada pojaviti i izbaciti vas iz sobe.

— Ja ću se žaliti, pukovniče! Vi mi ne možete ništa dokazati! Baš ništa!

— Madam, još ćete se začuditi — odvrati Bravos mirno i dade naredniku mig da Evelin Ričards odmah odvede iz prostorije.

Zatim zavrte glavom i stade iza pisaćeg stola.

— Konjaniče Jork! — viknu. — Ovde još leži zastava na tlu. Uspravite je, molim vas.

Jork odmah priskoči i uredi stvar.

— Sasvim sam prevideo, ser! — promuca, a lice mu obli crvenilo.

— Ne možete sve odjednom napraviti — uteši ga pukovnik, privuče stolicu i sede. — Smesti se, Šejne!

Šejn sede na jednu od preostalih čitavih stolica. Ljudi su oko njih još uređivali kancelariju.

Uđe major Mark.

— Apači se još nigde ne vide — saopšti. — Ja to ne razumem.

— Oni će već doći — odvrati Bravos. — Neka uvedu poglavicu ovamo.

Mark mahnu ka vratima i Kasidi i O'Tul udoše sa Simaronom u sobu.

Bravos se osmehnu kada su se novopečeni narednici pojavili. Kakve napore su ovi odvažni momci preturili preko glave moglo se videti samo po njihovim bradama i njihovim uniformama.

— Skinite poglavici veze i onda idite. Kasidi, naredniče Kasidi, vi ćete za četiri časa smeniti poručnika Brenta na kapiji, a vi, naredniče O'Tule, preuzete sledeću stražu kao noćni dežurni.

Oči obojice su sijale. Oni oslobodiše poglavicu, pozdraviše i naglo izađoše.

Leslou i Fender udoše. Bravos ustade i priđe Apaču.

— Ti si, dakle, Simaron!

Poglavica je bio za glavu niži od pukovnika. Ali, gord i uspravan, stajao je on pred njim i njegov pogled kao da je hteo da probode pukovnika.

— Ja ću ti načiniti jedan predlog, poglavico! Ali, dajem ti samo pet minuta vremena da ga prihvatiš ili odbiješ. Oslobodiću te i ti ćeš se neodložno, sa svim ratnicima, povući iz Arizone.

Simaronov pogled kao da je odlutao nekud jako daleko.



NEDELJNI LIST NOVINSKOG FORMATA
ZA ČITAOCE SVIH UZRASTA

TREĆI BROJ IZAŠAO JE IZ ŠTAMPE
14. JANUARA 1982. GODINE

VAŠI OMILJENI STRIP JUNACI
REDOVNI SU GOSTI NA
STRANICAMA SPUNK NOVOSTI

TARZAN, MODESTI BLEJZ, BEN BOLT,
RIP KIRBI, SREBRNI LETAČ, DŽEF HOK,
HULK, IZNOGUD, POPAJ I DRUGI

RAZNI PRILOZI POSVEĆENI DEVETOJ
UMETNOSTI, ZANIMLJIVOSTI IZ ZEMLJE
I SVETA, POPAJEVA ŠKOLA CRTANJA
I IZUZETNO ZANIMLJIV FELJTON BERLICA
I MURA „DOGAĐAJ U ROZVELU”

— Arizona je naša zemlja! Još naši preci su ovde lovili.

— Loviš li ti ovde?

Simaronov pogled ponovo prostreli pukovnika.

— Ja čekam na tvoj odgovor! Ti moraš ovde i sada da se odlučiš i da daš svečanu obavezu kojom ćeš potvrditi da ćeš se držati obećanja.

— Moje srce krvari i moja duša plače — reče poglavica. — Mi, Apači, smo se uvek držali svih svećanih obećanja. Ali, beli ljudi govore lažljivim jezikom. Nikada se oni nisu držali ugovora i obećanja. Crveni čovek zato mora da se bori za svoja prava, za svoju zemlju i za svoj život.

— Ja nisam nikakav ugovor prekršio, ali, ti si me napao! Šejn ustade i izađe. On nije mogao to da sluša. Znao je koliko je Apač bio u pravu, a znao je to i Bravos. Ali, ni Šejn ni pukovnik nisu u tome ništa mogli da izmene.

U pisarnici dođe mu u susret narednik.

— Generalova kći želi da razgovara s tobom, Šejne. Ne mogu sada da uznemiravam pukovnika. Ali ako se ti složiš biće i pukovniku pravo.

— Vodi me k njoj!

Narednik pođe napred. Na kraju hodnika stajao je kavalerista na straži. Kada je opazio da dolaze narednik i Šejn, otključa vrata i otvori ih.

— Šejn dolazi, madam! — saopšti.

Evelin je sedela na krevetu. Zgrčena, izgledala je jadno.

— Pomozi mi, Šejne! — reče pošto je kavalerista zatvorio za sobom vrata.

Zapadnjak je pogleda. Nije nalazio reči.

— Izvedi me odavde! — kukala je žena. — Spasi me!

— Ne mogu, a i neću! — objasni joj drhtavim glasom. — Ja sam udario Simarona i sve učinio da Apače nateram na kolena. I u trenutku sam se sam nad sobom zgadio. A za sve ste krivi vi! Ti, tvoj otac, onaj prokleti Sterling i svi pasji sinovi među nama, belcima, gladni zlata. Vi ste tim puškama snabdeli Indijance i nahuškali ih na borbu. Bravos je govorio o trideset ljudi, koje je izgubio. Ja sam video mnogo više leševa ljudi: žena i dece koje su pobile vaše puške. Dolazio sam iz Meksika i još na reci Džila video sam žrtve apačkog napada. Ali, pravi složinči ste vi!

— Idi! Neću više nikad da te vidim! — prosikta Evelin.

Šejn se okrete i izađe bez pozdrava.

XV

Šejn ostade da stoji u hodniku komandanture. Praćen Markom, Fenderom i Leslouom, Bravos izađe sa Simaronom iz pisaonice.

Kada poglavica ugleda Šejna, zaustavi se na čas i pogleda mu u oči. Njegov pogled bio je mešavina mržnje, očajanja i tužge.

Bravos klimnu Šejnu glavom osmehnuvši se. On je, dakle, pobedio. Apač brzo krenu sa oficirima dalje.

— Otvaraj kapiju, Brente! — odjeknu gromki Markov glas.

Ubrzo zatim odjeknu topot kopita. U snažnom galopu izjuri poglavica iz tvrđave na slobodu. Kada su se oficiri vratili, stajao je Šejn još uvek na istom mestu.

— Šta je to sada s tobom? — upita Bravos iznenađeno. — Brineš li se zbog sudbine one dame?

— U pakao s njom! Potreban mi je jedan viski, to je sve!

— Žao mi je! — odvrati pukovnik. — Indijanci su nas ovde očistili do poslednje boce. Čim budemo sigurni da se Simaron zaista povukao, poslaću jednu četu u kupovinu u Juku.

— Budi ubeđen da će on držati svoju reč!

Bravosova desna obrva opet poče da se trza. Posmatrao je Zapadnjaka.

— Hteo bih da pohvatam đubrad koja su radila za Evelin — primeti Šejn. — Daj mi nekoliko ljudi da pođu sa mnom.

— To više nije tvoja stvar, Šejne. To preuzima Fender sa svojim eskadronom.

Šejn pođe s oficirima u Bravosovu sobu.

Apači su se povukli nazad na sever. Sledećeg jutra, posla Bravos patrolu jačine voda napolje do Simaronovog glavnog štaba, da odande na velikom rastojanju prate Apače jedan deo puta ka severu. Pred Plavim planinama patrola se okrenula i pošla nazad. Ljudi su na području Simaronovog logora otkrili tragove kola koji su vodili ka jugu. Fender iste večeri krenu sa dva voda svog eskadrona da goni kola i uhvati te ljude.

I Šejn je napustio tvrđavu. Ali, on je odjahao ka Juki da poseti Lizzin salon.

Bio je već mrak kad je stupio u krčmu. Obično je ulazio u kuću kroz zadnji ulaz da iznenadi Mariju i Tamaru. Ovaj put je to propustio.

Čila, jedina devojka ovde koju Šejn nije ni takao, jer je

bio uveren da je još maloletna, a koja se u međuvremenu razvila u pravu ženu, poznala ga je prva.

— Šejne! — viknu trijumfalno, raširi ruke i pojuri ka njemu. Za tren oka mu se obesila oko vrata.

Marion, lepa blondina, stajala je za šankom. I Tamara, crnokosa i neobično lepa, nalazila se u krčmi. Ona i Marion su bile zaljubljene u Zapadnjaka, i obe bi se istovremeno najrađe udale za njega kad bi to bilo moguće.

Za jednim stolom sedela je i Lizi, postanija engleska dama koja je držala bordel. Ona poseže za svojim štapom i odmah ustade. Ustale su takođe i Džindžer, Vera, Linda i kako su se već sve te devojke zvale, da pozdrave Šejna.

Ali, pre nego što je mogao da se proslavi dolazak Zapadnjaka, koga već davno nije bilo ovde, kraj zadnjih vrata pojavise se tri muškarca koji odmah posegoše za revolverima.

Za tren oka nastade grobna tišina.

Devojke su užasnuto gledale u teške revolvare u rukama muškaraca.

Bili su to Klark Sterling i njegovi prijatelji Ben i Šark.

Šejn ih je opazio prekasno da bi mogao da reaguje. On jednostavno nije uopšte mislio na to da bi ih mogao sresti ovde, u Lizinom salonu. Još tačnije, on je jednostavno zaboravio na njih.

On pusti Čilu, koja je od straha sva drhtala i povuče je u stranu.

Klark Sterling besno mahnu revolverom.

— Cure, sve napolje odavde!

Devojke su oklevale. A onda uhvatiše maglu. Pri tom su oči Marion sevale.

Sterling divlje odgurnu sto u stranu i priđe Zapadnjaku. — Znao sam da ću te jednog dana smaknuti — zareža i uperi Šejnu „kolt” u trbuh. — To sam znao već kad sam te sreo tamo kod one bare.

Krčma se ispraznila. Ben i Šark stajali su na svojim mestima. Desno, kraj prozora, stajala su dva gosta sa podignutim rukama.

— Gde je Evelin? Kuda si je ti, pasji sine, odveo? — siktao je Sterling. — Odgovori!

— Ona sedi u tvrđavi i čeka tamo na vaše društvo.

Kapci Klarka Sterlinga se spustiše. Onda on opali.

Ali, Šejn je bio brži. Metak se zabi u vrata, jer je Zapad-

njak munjevito udario levicom i izbio Sterlingu „kolt“ iz ruke. Desnom ga je oborio ka podu.

Sterling polete prema šanku. Još se nalazio na putu donde, kad je Šejn već imao svoj „kolt“ u ruci i oružje je sevnulo i prasnulo.

I Ben i Šark zapucaše. Pošto su imali izvučene revolvare, trebalo je samo da pritisnu. Ipak, nijedan od njih nije pogodio.

Šark pade pogođen na pod. Ben, međutim, koga je Zapadnjakov metak samo okrznuo, skoči napolje kroz zadnja vrata, koja su devojke ostavile poluotvorena. Šejnov treći pucanj zabi se u njih.

On potrča za njim. Ali, Ben nije izleteo iz kuće. On se uspuzao uz stepenice i uspeo tamo gore da uhvati jednu od devojaka. Po kriku je Zapadnjak zaključio da je to Linda.

On se odmah zaustavi i povuče se nazad, kad je bandit sa devojkom kao štitom ispred sebe počeo da silazi niz stepenice.

— Nazad, Šejne, inače ću je smaknuti! — povika Ben divlje.

Bio je u panici. Znao je da on sam protiv Šejna nema šanse.

Da ne bi devojku doveo u opasnost, Šejn se zaista još malo povukao.

Ben ni sada nije pomislio na zadnji izlaz. On se okrenuo sa Lindom nazad u krčmu.

Šejn se micao unazad sve dok nije kraj ona dva gosta stigao do zida. Tamo spusti revolver, da bi Ben bio siguran pred njim.

— Pusti devojku i gubi se! — reče mu.

Ben htjede to i da učini. Ali, u tom trenutku uđe u krčmu šerif Juke. Njega je pozvala jedina od devojaka. Držao je revolver u ruci i odmah je pucao.

Pogođen, Ben se složi na pod. Linda kriknu, dotetura do Zapadnjaka i baci mu se u naručje, gledajući očiju raširenih od užasa u umirućeg bandita.

U Juki su Šejna poznavali svi. Naravno i šerif.

— Hombre! — isceri se on. — Kad se ti ovde pojaviš uvek postane živo u toj čatrlji. Na ovaj ili na onaj način. Šta je s tim ljudima?

Zapadnjak mu objasni.

Šerif pozva nekoliko ljudi da se pobrinu o ovima. Bena uhvatiše za vrhove čizama i izvukoše, a Šarka i Klarka Sterlinga odvedoše u zatvor. Šerif na polasku obeća Zapadnjaku da će ih već sutra prebaciti u tvrđavu.

Ubrzo zatim zavlada stara atmosfera. Šejn se pozdravi sa svima sa kojima još to nije stigao, pa i sa barmenom. Otvorio je šampanjac. Ubrzo je servirana i večera. A onda je otpočeo ples u kome je Zapadnjak bio glavna zvezda. Išao je od ruke do ruke i na kraju mu se zavrtilo u glavi. Ličilo je to opet na stare dobre dane.

XVI

Kada se sledećeg dana vratio u tvrđavu, zadržao ga je O'Tul na kapiji. Posada tvrđave bila je sva na zbornom mestu postrojena. Dizala se zastava.

Onda prasnu dvadeset „karabina”. Počasni plotun za narednika Smitera.

Zatim pozva Bravos kapetana Lesloua pred stroj i proizvede ga u čin majora.

— Sad možeš da ideš, Šejne! — reče O'Tul koji je dežurao na ulazu. — Leslou je dovezao cela kola piva i viskija. Ako jedna boca preostane, baci je jednostavno kroz prozor.

Šejn mu obeća i pođe dalje. Uđe u komandanturu i stupi u Bravosovu kancelariju.

Svi oficiri su se okupili. Glasno pozdraviše pridošlicu. On prvo priđe Leslou kome su se sijali majorski širiti. Šejn mu čestita, pa zauze mesto među ostalima.

Prvo su pričali o starim danima i pri tom pili. Zatim su, već pod gasom, počeli da pevaju stare vojničke pesme. I svi su se kleli na prijateljstvo do smrti.

Na kraju su svi bili pijani. Šejnu su ipak bili dragi. Nigde na jednom mestu nije video toliko hrabrih i nesebičnih ljudi.

XVII

Sa sedmicu dana zakašnjenja, stigao je Šejn u Preskot. U hotelu se sastao sa svojom vezom iz Brigade sedam.

— Bilo je vreme da dođete, Šejne. Iz Brigade pitaju da li smo konačno izvršili svoj zadatak.

— O čemu se radi?

— Ljudi iz Brigade ušli su u trag krijumčarima oružja. Zamislite samo, ti nitkovi su doturali oružje iz vojnih magacina Indijancima! Ovde u Arizoni! Navodno je čak i neki general povezan s tim. To vas zbunjuje, Šejne, zar ne?

— Kako da ne! — prasnu Zapadnjak u smeh i pri tom pomisli na činjenicu da je kapetan Fender stigao ona tovarna kola i pohvatao sve ljude. Čak i heroja sa Getisberga, koji se dva dana kasnije ubio u ćeliji vojnog zatvora u Fort Juki.

— Čemu se smejete? — zbuni se čovek.

Šejn mu ispriča.

K R A J

II

DŽON DŽEFERSON GRANT

**PRIČA O VELIKOM
BILO**

V

Ako izuzmemo jednu kratku ali sočnu čarku rečima između Dugog Slima i dvojice od Holovejevih ljudi, koji su prelazili reku u blizini naše kuće, nije se ni za idućih nekoliko dana dogodilo ništa ozbiljno. To ne znači da je Horas Holovej zaboravio na nas. Njegova je pažnja bila usmerena na našeg suseda, Džeka Sandersa. Sandersovo je imanje bilo mnogo bliže Holovejevom. Posle toga, red je dolazio na nas, a zatim na još dvojicu manjih odgajivača, na Džošuu Karsona i Elmera Svan-sija. U Silver Kriku se govorilo da je Sanders na putu da položi oružje. Oluja se lagano ali sigurno približavala imanju Sare Vels.

U međuvremenu, Bil Bakingam je ulazio u posao. Njegova je rana bila na najboljem putu da sasvim zaceli, pa je on bio u stanju da preuzme i teže obaveze: da zamenjuje Dugog Slima i Patrika O'Kelija na pašnjaku, da pripremi stočnu hranu, da vodi brigu o konjima. Ovo poslednje radio je ne samo sa znanjem već i sa posebnim razumevanjem. Voleo je konje i umeo da se ophodi s njima. Ponekad bi osedlao one najvatrenije i jahao ih dok ih ne pokrije bela pena. Posebnu je pažnju obraćao svome vranцу koji je, dobro hranjen i negovan, blistao od snage.

Dva ili tri puta mi je rekao, milujući svog vranca po sapima i čelu.

— Njemu imam da zahvalim što sam živ i što me je doveo k vama.

Mati mu je odvojila nešto rublja i odeće moga oca, koji je bio istog rasta, a Bil je sada delovao sasvim pristojno, još uvek nešto bled u licu, ali čvrstog koraka i sa zdravim sjajem u očima. Radio je svaki posao predano i sa voljom, a za vreme obe-da, ili posle večere, zabavljao nas je svojim neobičnim, kit-njastim načinom govora, kao da čita iz neke knjige. O sebi nije govorio ništa više od onoga što je već rekao, što se Dugom Sli-mu očigledno nije dopalo, jer se držao uvek malo po strani. Nije pušio i nije pio, a kartanje je odbijao skoro i negodova-njem. Samo jedne kišne večeri, koliko se sećam, uzeo je špil

karata u ruke i počeo da izvodi takve majstorije da smo ga svi gledali sa divljenjem. Samo se Dugi Slim namrštio, zavrteo glavom i otišao na verandu da dopuši svoju lulu.

Što se moje majke tiče, ona se prema Bilu ophodila vrlo ljubazno, ali na odstojanju. Međutim, nama, koji smo je dobro poznavali, nisu izmakle iz vida neke promene na njoj. Počela je da menja haljine i kuhinjske pregače češće nego ranije, došljala se sa više pažnje i ukusa, a jednoga dana smo je ugledali sa lepom zelenom trakom u kosi. Primetio sam, ne jednom, da je Bil Bakingam krišom posmatra. Bili su to pogledi uvek puni poštovanja, ali ponekad setni i zamišljeni, kao pogledi čoveka koji nije sasvim siguran da li ima pravo da gleda tamo guda gleda. Ja lično, ja sam voleo Bila na način koji se razlikovao od moje ljubavi prema Dugom Slimu i Patriku O'Keliju: voleo sam ga kao što vole deca kojima nedostaje ljubav prema zaštitniku porodice. A osećao sam da i on mene voli na neki poseban način.

Jednoga dana, došao je red na Bila Bakingama da upregne kolari da krene u Silver Krik po nabavke za kuću. Nisam imao utisak da to čini sa voljom, ali, on nije nijednom rečju pokušao da otkáže.

— Dik — reče mi, prebacujući uzde preko sedišta — ja sad idem prvi put u taj Silver Krik. Da li bi pristao da pođeš sa mnom i da mi pokažeš put?

Odgovorio sam mu, sav srećan.

— Naravno da bih.

— Onda se penji u kola, a ja odoh da zamolim gospođu Vels za odobrenje.

— Moja mati nije imala ništa protiv, i tako se mi nadosmo na prašnjavom putu za Silver Krik.

— Bile — upitao sam ga za vreme vožnje — ti se ne bojiš Horasa Holoveja, zar ne?

— Ne, Dik — reče on posle kraćeg razmišljanja. — Horas Holovej je isto što i ostali ljudi, a to što on ima novca na pretek, to na mene ne ostavlja nikakav utisak.

— A šta kažeš za Vesa Kuperu?

— Ko je taj? Momak što je nadmudrio Dugog Slima? Taj već nešto više vredi u mojim očima.

— Ali, on je prisvojio tvoj „kolt“!

— Pa, Dik, kako stoje stvari s pogledima tvoje majke na oružje, nije mi mnogo ni žao. Revolver, sam po sebi, ne znači ništa; čovek, koji ga ima u rukama, znači sve. Taj Kuper je brz momak, nema šta, ali veruj mi, video sam ja i brže.

U takvim i sličnim razgovorima stigismo ubrzo u Silver Krik. U planu je bilo da prvo posetimo mešovitu trgovinu Hendžemena Konerija, u kojoj Bil treba da kupi po spisku dobivenom od moje majke bakaluk za sledećih nekoliko dana, a zatim nešto rublja i toaletnog pribora za sebe. Na prolasku kroz

gradske ulice, Bil nije pokazivao mnogo radoznalosti ni za ljude ni za okolinu, a prvo što je preduzeo u Konerijevoj radnji, bilo je da izabere jedan šušir širokog oboda i da ga dobro nabije na oči. Možda zbog navike, a možda u želji da se sakrije od radoznalih pogleda Bena Konerija i ostalih ljudi u radnji, koji su se gurali i ukazivali krišom na njega. Bilo je očigledno da se dok Pirson potrudio da Silver Krik sazna za Bila i za način na koji je dospao do imanja Sare Vels. Ako smo u to i sumnjali, sledeći događaj nas je brzo razuverio.

Šerifov ured se nalazio tačno preko puta Konerijeve mešovite trgovine. Tom Grifit, šerifov pomoćnik, krakati mladić belih trepavica i pegavog lica, sedeo je na stolici pred ulazom. Kad se mi pojavismo na ulici s bakalukom, on ispljunu duvan koji je žvakao i viknu.

— Hej vas dvojica! Ti, Dik, i taj čovek kraj tebe!

— Da li to mislite na nas? — upita Bil.

— Uglavnom na tebe — reče Tom Grifit. — Ako si ti onaj koga su našli ranjenog na imanju Sare Vels. Očekuju te ovde unutra.

— Ko me to očekuje? — upita Bil.

— Uđi, pa ćeš videti — reče Tom Grifit ravnodušno. — A ti, Dik, ti možeš da se malo prošetáš.

— On je došao sa mnom — reče Bil — i ostaće sa mnom. Napred, Dik, da vidimo ko to želi našu posetu.

Za stolom u šerifovom uredu, sa cilindrom na glavi i s čačalicom u zubima, sedeo je sudija Delmer Šo. Bio je to omanji, dežmekast čovek od pedesetak godina, rumenih i vedrih obraza, odeven malo staromodno, s prsnikom u boji i širokom svilenom kravatom. Šerif, jedva nešto mlađi od sudije, visok i mršav Teksašanin, s jednim okom malo spuštenim i sumornog lica, stajao je naslonjen na ormar s oružjem.

Kad stupismo unutra, sudija me odmeri, nimalo oduševljen mojim prisustvom. Zatim se obrati Bilu.

— Ti si, dakle, taj Muligan?

— Bakingam, gospodine — reče Bil, dodirnuvši prstom obod svog šešira. — Ako nemate ništa protiv.

— Nemamo — prihvati šerif. — Ja sam Džef Morou, a ovo je sudija, gospodin Delmer Šo. Sudija bi želeo da zna, a ja mu se u toj želji pridružujem, ko ste vi i odakle dolazite?

— Moje ime već znate, a dolazim sa imanja gospođe Sare Vels — reče Bil.

— Slušaj ti, momče... — počeo sudija, ali ga Bil prekide.

— Gospodin Bakingam za vas, gospodine.

— U redu — reče sudija, pljunuvši čačalicu. — Može i tako. Nego, da vam nešto kažem, gospodine Muligane: kad već neki ljudi imaju običaj da vam pucaju u leđa, zar ne bi bilo bolje da se potrudite da to ubuduće čine spređa? Time bi nam uštedeli dosta nevolja. A pretpostavljam i vama.

— Shvatam, gospodine — reče Bil. — Pitanje je samo da li bi oni to smeli.

— A zašto ne bi, gospodine Muligane? — reče sudija.

— Zato — reče Bil, a zenice mu se suziše na onaj njegov neobičan način — zato što se u toj stvari pomalo i ja pitam i što im to ne bih nikada dozvolio. Čak ni za ljubav tako dobro-namernih predstavnika vlasti kao što ste vi.

— Mi se trudimo, gospodine Muligane — reče sudija — trudimo se koliko smo u stanju da ovde vlada red. Bez obzira da li će se to vama sviđati ili ne.

— Ne bih imao ništa protiv reda, gospodine — reče Bil — pođ uslovom da ga održavate tamo gde treba. Recimo, na jedno desetak milja od Silver Krika, u krajevima u kojima se dešavaju razna nasilja, paljevine, tuče i slične stvari.

— Šta vi znate o tome — upita šerif.

— Onoliko koliko i vi sami — reče Bil. — S tom razlikom samo što se ja ne pravim da ne znam.

Sudija i šerif pogledaše jedan u drugoga. Zatim sudija upita.

— Da li vi to nama čitate lekciju, gospodine Muligane?

— Ne — reče Bil. — Ali, lekciju ćete dobiti od jedne žene koja je pokazala više privrženosti zakonima od vas koji ste pozvani da ih branite. Moja uloga je u tome vrlo skromna: pokušaću da joj omogućim dovoljno bezbednosti da može što duže da veruje u vas.

Sudija se osmehnu.

— Jeste li sigurni, gospodine Muligane, da vaše prisustvo na tom imanju ima neke veze sa bezbednošću gospođe Sare Vels?

— Znam šta hoćete da kažete — reče Bil. — Ali, potrudću se da to shvatim kao da su predstavnice vlasti u ovom mestu na strani gospođe Sare Vels.

— Mi to zaista i jesmo — reče sudija, a rumenilo obli njegove jedre obraze. — I ne bih preporučio nikome da u to sumnja.

— U tom slučaju — reče Bil — mi se slažemo po ovim tačkama dnevnog reda i ja ne vidim razlog da nas i dalje zadržavate. Treba da obavimo još neke poslove.

Sudija ustade i zadenu palčeve u razreze od prsluka.

— Gospodine Muligane — reče on, s dostojanstvenošću urođenom njegovom pozivu. — Bilo bi možda preuranjeno da izjavim da mi je milo što smo se upoznali, ali, voleo bih da to mogu uskoro da kažem. Naravno, ukoliko mi vi to svojim daljim boravkom na imanju gospođe Sare Vels omogućite.

— Ako vas to zaista zanima — reče Bil — ja ću ostati tamo dokle god to zaželi gospođa Vels. I niko me drugi ne može udaljiti, gospodine sudijo. Ukoliko ste shvatili šta hoću da ka-

— Recimo da smo shvatili — izjavi sudija.

— Onda je sve u redu — reče Bil. — Hajdemo, Dik, da više ne smetamo ovoj gospodi.

Šerif se odvoji od svoga ormara i pride vratima da nas isprati. Kad smo bili naspram njega, on reče.

— Samo trenutak, gospodine Bakingame! Da li smo se mi već negde videli?

Kratak trzaj pređe preko Bilovog lica. Međutim, on mirno izdrža šerifov pogled.

— Ne, ne verujem — reče on. — Ukoliko se vi niste odazvali pozivu kopača zlata u Arizoni ili Koloradu.

— Zavisi od toga na kakvo zlato mislite — reče šerif.

— Možda ne na ono na koje vi — reče Bil s osmehom.

— Ja sam uglavnom živeo u Teksasu i Luizijani — reče šerif posle kraćeg oklevanja. — Ukoliko to nešto znači za vas.

— Žao mi je — reče Bil — to za mene ne znači ništa. Do viđenja, šerife.

Kad se nađosmo na suncem obasjanoj ulici, Bil reče s očiglednim olakšanjem.

— Kakvi dosadni ljudi! Da te strah obuzme od njihovog naklapanja. A sada, Dik, kako bi bilo da skoknemo do krčme i da nabavimo malo pića za Dugog Slima i O'Kelija. Želeo bih da im se bar na taj način odužim za njihovu predusretljivost i njihovo drugarstvo prema meni.

Nisam nikada bio u „Srebrnoj potkovici“, salunu¹ Nilsa Nilsena, iz koje ste u svako doba dana i noći mogli čuti muziku, galamu pijanih gostiju, smeh oskudno odevenih devojaka i zveket novca sa stolova za kockanje. Naravno da je moja mati, kao i sve žene iz Silver Krika i okoline, smatrala da je to mesto leglo razvrata i greha. Građani su bili već manje isključivi, dozvoljavajući sebi da svrate, s vremena na vreme, na po neku čašicu, dok su ga stočarski momci, trgovački putnici i razni besposličari iz grada i okoline izabrali za svoje omiljeno stecište.

Toga dana, u prostranoj dvorani Nilsenovog saluna jedva da je bilo desetak gostiju. Za barom, ukrašenim okovom od bakra i hroma, stajao je Nils Nilsen lično, u crnom prsluku i beloj košulji, s kosom pažljivo razdeljenom preko sredine glave i s brkovima požutelim od duvana. Razgovarao je s omanjim, vrlo mršavim čovekom izboranog i podbulog lica, u oveštalom rendogotu i s masnim cilindrom na glavi. Bio je to nekadanji putujući glumac Timoti Veler, drevna pijanica, koji je sastavljao dan sa danom od milostinje svojih sugrađana. U dnu saluna, oko klavira, sedelo je nekoliko zagrejanih momaka u društvu jedne lepuškaste, lako odevene devojke s gitarom u ruci.

Kad mi uđosmo, Nilsen prekide razgovor s Velerom i pride.

— Dve boce „skoča” — reče Bil, vadeći novčanik.

— Skoč! — reče Nilsen. Zagledao se radoznalo u Bila. — To mnogo košta, momče.

— Za novac ne brinite — reče Bil. — Pod uslovom, naravno, da to zaista bude „skoč”. Ne bih na vašem mestu pokušao da podmetnem burbon iz Kentakija ili kanadski viski.

Nilsen se osmehnu i njegovi zlatni zubi zasvetleše.

— Volim goste koji znaju šta hoće — reče on, otvarajući jedan ormar iza bara. — I nemojte pokušavati da me izvedete na put poštenja, vređajući moj ponos. Daću vam pravi skoč zato što zaista želim da vam dam pravi skoč.

Timoti Veler nam priđe nesigurna koraka, s praznom čašom od piva u ruci.

— Zdravo, Dik — reče on svojim drhtavim, promuklim glasom. — Koga to sad imaš umesto Dugog Slima?

— Ovo je gospodin Bakingam, gospodine Velere — odgovorih ponosito. — Naš novi momak.

— Ah! — uzviknu Veler, skidajući svoj umašćeni cilindar i klanjajući se. — Princ od Velsa u pratnji vojvode od Bakingama! Zaista divna slika. Milo mi je, gospodo. Kad smo jednom, za vreme rata, igrali Ričarda Trećeg u Memfisu...

— Sve je u redu, Time — reče Nilsen. — Nije potrebno da smetaš gostima. Želite li da vam uvijem boce, gospodine Bakingame?

— Upravo sam to hteo da vas zamolim — reče Bil. — I još jednu čašu piva za gospodina Velera.

— Vaša milosti! — uzviknu Veler, grcajući. — Plemeniti vojvodo! Pozdrav gospodstvu vašem! Ne, ne mislim da laskam — nastavi on, zauzimajući položaj glumca koji govori stihove — jer, kakvoj bi se koristi nadao, od tebe što nemaš drugog dostojstva, do vedar duh koji te odeva.

— Hej, ti tamo! — viknu jedan od momaka sa dna saluna. — Ti, stranče! Zaveži! Radi smo da čujemo nešto lepše od tvoga prenemaganja. Hajde. Končita, jednu novu pesmu iz El Paza ili Feniksa!

Devojka sa gitarom se nije dala moliti; prešavši prstima preko žica, zapeva tihim glasom:

Ono što je Bob Dalton za Dodž-Siti,

I Gaj Lamot u Vičiti;

Ono što je Džesi Džems za Oklahomu,

I Čisko Kid za Nju Meksiko,

To je Veliki Bil za Kolorado,

Za Kolorado i Arizonu.

Ako je još živ!

Momci prihvatiše u horu: „Ako je još živ!”

Bil pokupi boce sa bara.

Idemo. Dik! — reče on skoro usplahireno. — Bojim se da je gospođa Vels već zabrinuta što nas nema tako dugo.

Samo što smo stigli do vrata, ona se otvoriše i Ves Kuper upade u pratnji svojih ljudi.

— Gle! — uzviknu on, sudarivši se sa mnom. — Koga to imam čast da vidim ako ne sinčića Sare Vels! Šta ti tražiš ovde, švrco? Možda nekog momka za svoju lepu mamicu?

— On je u mom društvu — reče Bil.

Kuper se zablenu u njega. Zatim gurnu laktom čoveka do sebe:

— Pite, neka me obese ako ovo nije onaj momak za koga pričaju da je nađen sa metkom u leđima na imanju one riđokose udovice. Hrabar neki delija, zar ne?

Bil mi prebaci ruku preko ramena i pokuša da ga obiđe.

— Trenutak samo! — reče Kuper, isprečivši svoju telesinu između nas i vrata. — Zar nećemo da ispijemo koju čašicu u čast ovog susreta? I u čast svih onih susreta koje ćemo uskoro imati sa momcima Sare Vels?

— Zahvaljujem, gospodine — reče Bil učtivo. — Vi ste zaista ljubazni. Ali, ako se vi složite, ja bih to ostavio za neku drugu priliku. Dečak je već dugo bio van kuće, i ne bi trebalo da propusti vreme za ručak.

Govoreći to, on me provede kraj Kupera, zbunjenog ovom neočekivanom učtivošću, i mi se nađosmo na ulici. Bil je ćutao, ali njegova ruka, prebačena preko mog ramena, podrhtavala je kao prut...

VI

— Ne znam da li sam te dobro razumeo, Dik — reče mi sutrađan Dugi Slim kad sam mu ispričao o Bilovom i mom susretu s Kuperom. Sedeli smo na ogradi korala i posmatrali kako, na drugom kraju dvorišta, Bil cepa drva za kuhinju — jer, iskreno da ti kažem, meni se njegovo učtivo postupanje s Holovejevim momcima mnogo ne dopada.

Moja mati se pojavi iz povrtnjaka s cvećem, namenjenim stolu za kojim smo jeli. Bil zastade da je pozdravi, i oni otpočeše da časkaju, smejući se ko zna čemu. Ovoga puta, moja mati je imala u kosi crvenu traku.

— Ili je možda bio svestan — nastavi Dugi Slim, posmatrajući zamišljeno ovaj prizor — da, zbog rane, još nema dovoljno snage da se uhvati u koštac s onim prljavim grubijanima. Voleo bih da me neko uveri u to, Dik.

Usred ovog Slimovog razmišljanja, odozdo, iz pravca reke, iskrсну grupa konjanika.

— Pazi, Dik! — uzviknu Dugi Slim, skočivši s ograde. — Smeo bih da se kladim da su to Holovejevi ljudi. Trkni do pašnjaka iza šume i pogledaj da li je O'Keli na vidiku. Ali, samo što brže možeš, i drži se što dalje od kuće, jer sigurno se sprema neka gadna gužva.

Dugi Slim je imao pravo, bili su to Džed Holovej, Ves Kuper i još tri njihova momka. Jahali su očigledno prema našoj kući. Potrčao sam da izvršim svoj zadatak, ali, još ne stigoh ni do konjušnice, a oni već izbiše do mesta na kome je stajala moja mati sa Bilom.

Džed Holovej, nagizdaniiji nego ikada, u svilenoj košulji kao trava zelene boje, sa žutom vratnom maramom i šeširom plićnim očevom, zaustavi svog konja i dade znak ostalima da učine to isto. Uspravio se u sedlu i, praveći se da ne vidi moju majku i Bila, reče Kuperu.

— Lepo imanje, zaista. A biće još lepše kad se izvrše neke promene. Ukoliko se otac složi, ja bih kuću ostavio tu gde jeste, ali mi smetaju konjušnice i ambar. Osim toga, ovaj koral bi trebalo premestiti na drugu stranu dvorišta.

— A gde bi želeo da premestiš ovu lepu ridu mačkicu? — reče Ves Kuper, smejući se. — Možda u svoje lične prostorije?

— Gle, gle! — reče Džed Holovej, praveći se da tek sada vidi moju majku. — To nije rđav predlog. Šta vi na to kažete, lepa gospođo Vels?

— Ja na to kažem — reče moja mati mirno — da ste vi jedan običan prostak, Džede Holoveje.

— Zaista? — reče Džed Holovej, pokazujući svoje bele zube ispod tankih brčića. — A ja sam opet čuo da vi niste tako neljubazni prema gostima. Ukoliko se to samo ne odnosi na ljude koji vam stignu sa metkom u leđima.

Ne gubeći još uvek svoj mir, moja mati reče.

— Potrudite se da se što pre izgubite odavde.

— Možda ću to i da učinim — reče Džed Holovej, smeškajući se i dalje — ali samo pod uslovom ako me lepo zamolite i ako mi podarite jedan cvetak iz vaših dražesnih ruku.

Govoreći to, on skoči sa konja i priđe svojoj majci. Bih odbacujući sekiru i stade između njih.

— K sebi šape, momče — reče on.

Džed Holovej odstupi jedan korak, odmeri Bila od glave do pete, pa se obrati Kuperu.

— Ko je ovaj hrabri mladić koji se tako neustrašivo zalupima za mlade udovice? Nisam imao čast da ga vidim ranije.

— To nije tvoja krivica — reče Kuper, cereći se. — On ima naviku da okreće ljudima leđa. Naročito ako su ti ljudi namoružani.

Holovejevi momci prsnuše u smeh. Džed Holovej počeo lagano da skida svoje rukavice od jelenske kože.

— Ako je tako — reče on — onda ne vidim razlog da i prema nama ne postupi na isti način. Ili je možda potrebno da mu mi malo pomognemo. Ili bi možda najviše voleo da ga malo pomilujemo po gubici.

Brzim, jedva vidljivim pokretom desnice, Džed Holovej zamahnu prema Bilu. Bil je, izgleda, tako nešto i očekivao; pok-

retom glave on izbeže udarac, a jedan kratak i snažan trzaj njegove pesnice odbaci Holoveja unazad. Drugi udarac, koji je sledio odmah za prvim, otpravi Džeda Holoveja pravo na drv-ljanik. Tresnuo je svom svojom težinom na panjeve, spremne za ogrev, i ostao tamo ležeći bez ijednog pokreta.

Ves Kuper je bio brz momak. Nagnuvši se u sedlo, on sruči jedan ubistveni udarac na Bilov zatiljak. Promašio je samo za dlaku, a već trenutak kasnije, valjao se u oblaku prašine kraj nogu svoga konja.

— Ne pokušavaj ništa s oružjem. Kupere — doviknu mu Bil, sklanjajući pramičak kose s očiju. — Ukoliko se tvoji pojmovi o poštenoj borbi ne razlikuju od mojih i od pojmova ostalih ljudi.

Kuper se lagano diže. Otkopčao je pojas s revolverom i, odbacivši ga daleko od sebe, krete u borbu. Njegov prvi udarac ode u prazno, ali drugi zakači Bila za rame i obori ga dole. Bil ustade istom brzinom kao što je pao, i sada je došao red na Kupera da izgubi tlo pod nogama. Zateturao se unazad i srušio na ogradu korala, lomeći grede kao da su od pruća. Trenutak kasnije, bez ozbira na svoju glomaznu telesinu, on se opet ustremi na svoga protivnika. Uхватili su se u koštac i tresnuli na zemlju, a ja sam sa svoga mesta, uprkos oblacima prašine, mogao lepo videti kako Kuper pokušava da zgrabi Bila za vrat. Međutim, u jednom pogodnom trenutku, Bil skupi kolena i odbaci Kupera daleko od sebe. Opet su bili na nogama i opet su delili jedan drugome teške, ubistvene udarce. Padali su i dizali se i nastavljali borbu s istim poletom, ali sa više besa i više upornosti; jedan tanak i savitljiv, a drugi glomazan i težak kao komad stene. Kuperova pesnica nije bila tako dovrtljiva i brza kao Bilova, ali je zato delovala težinom malja. Bil je pokretima tela ublažavao njen ubistveni domašaj; pa ipak, u dva ili tri maha, ta pesnica je uspela da stigne do cilja i Bil je morao da uloži mnogo snage da se održi na nogama. Čak sam i ja mogao da vidim koliko napora ulaže da sačuva gipkost i brzinu svojih pokreta. Bilo je očigledno da on ne sme da računa na dugu borbu. Mnogo lakši od Kupera, uz to još nezalečen sasvim od rane, on je morao da što pre otkrije slabosti svoga protivnika, ukoliko ih je ona ljudina uopšte imala. Kako nam je kasnije pričao, njemu nije trebalo mnogo vremena da otkrije da je Ahilova peta kod Kupera njegova vilica. Posle jednog udarca, koji ga je samo okrznuo po bradi, Kuper je zabacio glavu i stresao se. Samo za jedan trenutak, ali, to Bilu nije promaklo. Izložio je namerno svoju desnu stranu i kad je Kuperova medveđa šapa poletela prema njegovim grudima, on je smestio svoju levicu na Kuperov neobrijan obraz. Kuper se zateturao otkrivajući podbradak, a na taj podbradak se odmah zatim sručila Bilova desnica. Kuper je zastao, zatre-

sao se celim telom, kao drvo ošinato munjom, a odmah potom, noge mu otkazaše podršku. Dok je lagano padao dole, njegove razrogačene oči dobiše staklasti sjaj.

U toku ovih zbivanja, Džed Holovej je došao k sebi. Kao da ga sada gledam kako, naslonjen na panj drvljanika, posmatra borbu s napregnutom pažnjom. Za sve to vreme, njegova ruka je počivala na kuburi s revolverom. U onom istom trenutku, kad su Kuperova kolena dodirнула zemlju, on izvuče, očima prepunim besa, svoj „kolt”. Srećom, to je primetio i Dugi Slim. Sklonivši svoju majku u stranu, on zamahnu nogom i udari svom snagom Džeda po ruci. „Kolt” napravi luk u vazduhu i pade tačno ispred Bila. Bil ga ugleda i ja nisam nikada u životu, ni pre ni posle toga, video požudniji pogled ljudskog stvorenja. Bez obzira na svoju iscrpljenost, sagao se brzinom munje i zgrabio „kolt” sa zemlje.

— Bile! — uzviknu moja mati.

Da li ste imali prilike da vidite kako meksikanski stočari izbijaju vrhom svojih dugih bičeva oružje iz ruku protivnika? Na sličan način je delovao i uzvik moje majke na Bila. Odbacilo je „kolt” od sebe, kao da je ovaj načinjen od usijanog gvožđa, pa se, bled kao krpa, naslonio na ogradu korala.

Ne znam kako bi se sve to završilo, da se sa prelaza preko reke nije oglasio topot konja. To je bilo dovoljno za Holovejeve momke da pomognu Džedu i Kuperu da se dohvate sedla i da, trenutak kasnije, ostave iza sebe samo oblak prašine. U grupi konjanika, koja je dolazila sa reke, prepoznasmo Džeka Sandersa sa sinom Bertom, još dvojicom suseda, šerifa i našeg Patrika O’Kelija.

— Dakle — upita Džek Sanders kad dojahao do nas — šta se to zbiva?

— Jedna mala čarka sa Džedom Holovejem i njegovim ljudima — reče Dugi Slim.

— Mala čarka, kažete! — prihvati šerif, gledajući iskosa u Bila. — Gospođo Vels, nadam se da se niko nije usudio da vam učini nešto nažao?

— Ne, nije — reče moja mati. — Možete biti mirni, šerife. Volela bih da mogu da kažem da je tako zbog mera koje su preduzele vlasti u Silver Kriku, ali je za to u stvari zaslužan samo gospodin Bakingam.

— Vidite, šerife — reče Džek Sanders — vreme je da ovim i sličnim ispadima učinimo jednom zauvek kraj. Ako sudija gospodin Delmer Šo bude i dalje smatrao da je to naša privatna stvar, onda u redu, borićemo se kako znamo. U tom slučaju se ni vi ne možete mešati u to.

— Možemo — reče šerif. — I moramo da se mešamo. Ovde sam upravo po nalogu sudije Delmera Šoa koji želi da sasluša žalbu građana protiv Horasa Holoveja. Neko mu je zbog toga

dobro natrljao nos — nastavi šerif, bacivši jedan nimalo ljubazan pogled u pravcu Bila. — I, sada je odlučeno da isteramo stvari na čistinu.

— Krajnje je vreme, zaista — reče moja mati. — Nikada nisam prestajala verovati da jednom mora doći do toga, pre ili kasnije. Horas Holovej je dugo živio u zabludi da može da nas zaplaši nasiljem i bezobrazlucima. Šta možemo da učinimo za sudiju i vas, šerife Morou?

— Sudija predlaže da se sastanemo s Horasom Holovejem, gospođo Vels, i da mu izložimo naš stav prema postupcima njegovih ljudi. Ako se složimo, on je spreman da upozori Horasa Holoveja na zakonske posledice njegovih prestupa. Sastanak je zakazan za danas u podne, jer Holovej putuje sutra u Topeku, i ja sam ovlašćen da pozovem sve one kojih se to lično tiče. Vi ste među prvim, ako se ne varam.

— Naravno da se ne varate — reče moja mati. — Pošla bih sa najvećim zadovoljstvom; međutim, ja mislim da bi moje prisustvo nagnalo Horasa Holoveja da bude uporniji nego što se očekuje. Zato predlažem da umesto mene pođe Slim Logan. Znam da će me zastupati kako valja.

— Imate pravo, gospođo Vels — reče Džek Sanders — Ja dobro poznajem tog pustahiju Horasa Holoveja. Ne bi on popustio pred ženama ni za živu glavu. Slim Logan zna u čemu je naša nevolja, kao što i mi svi znamo vašu. I ja ne vidim neke teškoće da vas on zameni.

— Ako je tako — reče šerif — onda, na konja, Slim Logane. Podne se približava, a mi treba još da svratimo do Karsonovih i do Elmera Svasnija. Do viđenja, gospođo Vels. Nadam se da će vam Slim Logan doneti večeras dobre vesti.

— I ja se nadam — reče moja mati s osmehom. — Želim vam mnogo sreće.

Kad šerif i ostali odjahaše, moja mati se obrati O'Keliu.

— Slušajte, O'Keli, da li ste spremni da ostanete kod stoke do Slimovog povratka? Mislim da gospodin Bakingam nije trenutno u stanju da vas zameni.

— Zašto? — upita Bil, koji je za to vreme dovodio u red svoje iscepano i isprljano odelo. — Neka O'Keli ostane da ruča. Ja se osećam sasvim dobro.

— Vi ste iscrpljeni, gospodine Bakingame — reče moja mati glasom koji nije trpeo pogovora. — A osim toga, lice vam je izubijano. Malo hladnih obloga preko uboja neće škoditi.

O'Keli potapša Bila po ramenu.

— Sve je u redu, Bile. Ni ja sam ne bih dopustio da se popneš na konja u takvom stanju. I da sam najumorniji, zamenio bih te samo iz ljubavi što si natrljao nos onim krvopijama. Gospođo Vels, ja odoh natrag, a vi mi pošaljite po Diku nešto za jelo.

— Hvala vam, O'Keli — reče moja mati. — A vi, gospodine Bakingame, idite unutra i odmorite se. Ja ću odmah spremiti hladne obloge.

Kad sam se vratio od O'Kelija, Bil je sedeo za stolom u kuhinji, umiven i očešljan, u čistoj košulji i dobro izglancanim čizmama. Modrice na njegovom licu nisu bile naročito teške, jedino mu je donja usna bila malo otečena.

Moja mati nije bila unutra i ja nisam mogao da propustim priliku da ne izlijem svoje dugo zadržavano oduševljenje.

— Bile — uzviknuh — bio si sjajan!

— Jesam li? — upita on, ne bez izvesnog zadovoljstva. — Samo, iskreno da ti kažem, Dik, nije mi bilo lako. Taj Kuper, to nije ljudsko biće, već životinja. Komanči su prava nevinašca prema njemu. On bi bio u stanju da slomije čoveku vrat, ne trepnuvši. Ali vidiš, i takav kakav je, Kuper je ipak čestit borac. On je plaćenik, ali plaćenik s osećanjem časti. On je mogao da upotrebi oružje, pa ipak to nije učinio, jer sam ja goloruk. A ti si video kako se poneo onaj tatin sin, onaj Džed Holovej. Taj se ne bi predomišljao da puca na nenaoružane ljude. I zato, dok je Kuper kolovođa ove bande, mi možemo biti bez oružja...

— Drago mi je, gospodine Bakingame — reče moja mati, ulazeći — što čujem da ste se i vi odlučili za poštovanje zakona.

Bil je prekiđe.

— Ne govorim ja to zbog zakona, gospođo Vels. Za one ljude, koje ste videli s Džedom Holovejem, zakoni ne znače mnogo. U pogledu na njih, vi imate pravo što ste protiv upotrebe oružja. Pitanje je samo, šta će Horas Holovej preduzimati dalje.

— Što god bude preduzeo — reče moja mati — vlasti će naći načina da ga urazume.

— Smatrate li da će to zaista učiniti? Iskreno da vam kažem, ja nisam mnogo uveren. Ne zbog Vesa Kupera već zbog Džeda Holoveja — reče Bil.

— Pred zakonima smo svi jednaki, gospodine Bakingame — reče moja mati. — I moramo biti. Bez toga nema opstanka. Čak i ovde, u ovim surovim krajevima, u kojima je pravo jačega ponekad jedini način da se čovek održi u životu. čak i tu mora biti poštovanja nekoga reda i poretka. Ja sam — nastavi moja mati malo zbunjeno — ja sam jednom zbog toga izgubila ono što sam najviše volela i cenila u životu. Ne bih želela da mi se to opet dogodi.

— Mislim da sam vas ovoga puta razumeo kako treba — reče Bil, a pogled njegovih jastrebovskih očiju postade mek, bezmalo pokoran. — Voleo bih da se vaša očekivanja zaista isplate.

Dugi Slim je to potvrdio još iste večeri.

— Dakle, gospođo Vels — rekao je, dok smo sedeli za stolom i slušali ga zaboravljajući na jelo — žao mi je što niste bili tamo da vidite kako smo tog uvaženog Horasa Holoveja priterali uz zid. Sudija Delmer Šo mu je očitao dobru vakelu. Upozorio ga je pred punom sudnicom da se ispadi njegovih ljudi neće više trpeti. Upozorio ga je i na to da bi, u slučaju da se njegove opomene ne usvoje, bio prinuđen da predloži sud dobrih ljudi, što ne bi bilo dobro ni za njega ni za članove njegove porodice. Horas Holovej je bio crven kao ovaj stolnjak. Pokušao je da nas blefira nekim pričama o nerentabilnosti malih poseda, o tome kako će ogranak Junion Pacifika, koji treba da vodi za Dalas i Galveston, predstavljati prekretnicu za privredu čitavog ovog kraja i da se točak istorije ne može zaustaviti. „Sve je u redu, gospodine Holoveje,” rekao je na to sudija Delmer Šo, „mi želimo samo to da taj točak istorije ne gurate sa svojim revolverašima”.

— To mu je dobro rekao — složi se moja mati.

— I rekao mu je još i to — nastavi Dugi Slim — da je većina posednika u okolini odlučila da ne pribegava oružju i da će se svaki napad na ljude bez oružja smatrati kao napad izvršen od strane plaćenih ubica. Horas Holovej je na to primetio... — Dugi Slim zastade da se iskašlje i pogleda ispod oka u moju majku. — Ne ljutite se, gospođo Vels — nastavi on — što ću navesti njegove sopstvene reči. Horas Holovej je na to primetio da se iza napada na ljude bez oružja krije smicalica one male crvene veštice. Upravo tako je rekao, gospođo Vels, a svi prisutni su morali da se nasmeju, jer je on u tom trenutku bio crveniji u licu nego ma koja veštica na svetu, ukoliko se mi razumemo u tu vrstu žena. I dodao je još nešto, što ja nisam sasvim dobro razumeo, a verujem da nisu ni ostali; rekao je: „Što se plaćenih ubica tiče, trebalo bi to da shvatim kao uvredu, ali, ja ću to primiti kao predlog”. Zatim je natukao šešir na oči i otišao bez pozdrava, a mi smo se posle toga dugo pitali šta li je hteo time da kaže.

Nastaviće se

**EDICIJA DOK HOLIDEJ
VANREDAN BROJ**

SLEDEĆA SVESKA ŠEJN

BROJ 33

DŽEK SLEJD hacijenda lavova

Za Šejna nije postojala nikakva mogućnost
da se izvuče.

Kanjon je bio uzak i visoki Zapadnjak odmah
vide da neće moći da se provuče kraj
četvorice jahača koji su se tako iznenada
pojavili.

Mogao je, jasno, još da okrene svog sivca i
da se vrati u smeru iz kojega je došao. Ali, to
bi bilo kao pobeći od kiše u pljusak.

Za njim je bila gomila gonilaca. Bilo ih je
dvadeset i protiv takve premoći zaista ne bi
imao nikakve šanse.

Zato je rešio ipak da pokuša da se probije
napred...

izlazi 16. februara 1982.

IZDAJE I ŠTAMPA NIŠRO FORUM OOUR MARKETPRINT, 21000 NOVI SAD V. MIŠIĆA 1.